

Brüssel, 6. juuni 2023
(OR. en)

10084/23

LIMITE

ASILE 66
MIGR 190
CODEC 1005
CADREFIN 76

Institutsioonidevaheline
dokument:
2020/0279(COD)

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	9711/1/23 REV 1
Komisjoni dok nr:	11213/20
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ ja kavandatud määrust (EL) XXX/XXX [Varjupaiga- ja Rändefond] – Üldine lähenemisviis

Eesmärgiga leppida kokku üldises lähenemisviisis 8.–9. juunil 2023 toimuval justiits- ja siseküsimuste nõukogu istungil esitab eesistujariik käesoleva dokumendi lisas varjupaiga- ja rändehalduse määruse muudetud kompromissteksti.

Muudatused võrreldes komisjoni ettepanekuga on märgitud järgmiselt:

- uus tekst on esitatud **paksus kirjas**;
- välja jäetud tekst on märgitud nurksulgude ja kolme punktiga [...];
- eesistujariigi uus tekst pärast viimast versiooni 9711/1/23 REV 1 on **paksus allajoonitud kirjas**;
- eesistujariigi tekst, mis on välja jäetud pärast viimast versiooni 9711/1/23 REV 1, on märgitud nurksulgude ja kolme punktiga [...].

2020/0279 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse [...] määrust (EL)
2021/1147 [...]**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõike 2 punkti e ning artikli 79 lõike 2 punkte a, b ja c,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

¹ ELT C , , lk .

² ELT C , , lk .

ning arvestades järgmist:

- (1) Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisel peaks liit tagama isikutele piirikontrolli puudumise sisepiiridel ning kujundama varjupaiga, sisserände ja välispiirikontrolli valdkonnas liikmesriikide vahelisel solidaarsusel põhineva ühise poliitika, mis on õiglane kolmandate riikide kodanike suhtes.
- (2) Selleks on vaja terviklikku lähenemisviisi, millega tugevdada liikmesriikidevahelist vastastikust usaldust ja mis peaks ühendama varjupaiga- ja rändehalduse valdkonna poliitika ning olema suunatud suhetele asjaomaste kolmandate riikidega, võttes igati arvesse, et sellise lähenemisviisi tulemuslikkus sõltub sellest, kas kõiki komponente [...] käsitletakse **koos** ja lõimitult.
- (3) Käesolev määrus peaks sellele terviklikule lähenemisviisile kaasa aitama, luues varjupaigavaldkonnas ja **asjaomase** rändehalduspoliitika valdkonnas liidu ja liikmesriikide poolt **nende vastava pädevuse piires** võetavatele meetmetele ühise raamistiku, täpsustades varjupaiga- ja rändevaldkonna poliitikas järgitavat liikmesriikide solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtet, **sealhulgas selle finantsmõju**, kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 80. **Solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõte peaks olema aluspõhimõte, millel rajanedes liikmesriigid tervikuna jagavad vastutust rände haldamise eest, eelkõige Euroopa ühisesse varjupaigasüsteemi kuuluvate ühiste normidega reguleeritavas valdkonnas.**
- (3a) Seepärast peaksid liikmesriigid võtma kõik vajalikud meetmed, et anda oma panus terviklikku lähenemisviisi, muu hulgas selleks, et tagada kaitse vajajatele rahvusvaheline kaitse ja sobivad vastuvõtutingimused, võimaldada tulemuslikult kohaldada rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise norme, saata ebaseaduslikult riigis viibivad kolmandate riikide kodanikud tagasi, hoida ära ebaseaduslikku rännet ning **kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute** ebaseaduslikku liikumist ning toetada teisi liikmesriike solidaarsusmeetmetes osalemise kaudu.

- (4) Ühine raamistik peaks ühendama Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ja **asjaomaste** rändealaste **poliitikameetmete** haldamise. [...] Selle ühise raamistiku eesmärk peaks olema tagada rändevoogude tõhus haldamine, [...] kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute [...] õiglane kohtlemine ning ebaseadusliku rände [...] tõkestamine ning rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse vastase võitluse meetmete **tõhustamine**.
- (5) Ühist raamistikku on vaja selleks, et tulemuslikult tegeleda järjest sagedamini esineva olukorraga, kus samaaegselt saabuvad nii isikud, kes vajavad rahvusvahelist kaitset, kui ka need, kes seda ei vaja, ning igati arvesse võtta, et ebaseaduslikult saabuvate rändajate probleemi ei peaks lahendama mitte üksikud liikmesriigid üksi, vaid liit tervikuna. Tagamaks, et liikmesriikidel on vajalikud vahendid, millega tulla tulemuslikult selle väljakutsega toime, peaksid käesoleva määruse kohaldamisalasse lisaks rahvusvahelise kaitse taotlejatele kuuluma ka ebaseaduslikud rändajad. Käesoleva määruse kohaldamisala peaks hõlmama ka [...] ümberasustatud või vastu võetud isikuid ning [viivitamatu kaitse saanud isikuid].
- (6) Selleks et kajastada kogu valitsemissektorit hõlmavat lähenemisviisi ning tagada liidu ja selle liikmesriikide poolt nende pädevuse piires võetud meetmete sidusus ja tulemuslikkus, on varjupaiga- ja rändehalduse valdkonnas vaja integreeritud poliitikakujundamist, mis hõlmab nii selle sise- kui ka väliskomponente ja mis on osa terviklikust lähenemisviisist. **Liit ja liikmesriigid peaksid oma pädevuse piires ning kohaldatavat õigust ja rahvusvahelisi kohustusi austades tagama varjupaiga- ja rändehalduspoliitika sidususe. Varjupaiga- ja rändehalduspoliitika rakendamise eest vastutavad oma pädevuse piires tegutsevad liit ja liikmesriigid.**

- (7) Liikmesriikidel peaks varjupaiga- ja rändehalduspoliitika tulemuslikuks rakendamiseks olema piisavad inimressursid ja rahalised vahendid ja taristu ning nad peaksid tagama asjakohase koordineerimise asjaomaste riigisiseste ametiasutuste ja teiste liikmesriikide ametiasutuste vahel, **et tagada, et nende varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändesüsteemid on hästi ettevalmistatud ja et iga komponendi suutlikkus on piisav.**
- (8) [...]
- (9) **Strateegilisest aspektist lähtudes peaksid liikmesriikidel olema riiklikud strateegiad, mis** [...] peaksid sisaldama teavet erandolukorra plaanide kohta, **muu hulgas arvestades direktiivi (EL) nr XXX/XXX/EL [vastuvõtutingimuste direktiiv] sätteid, ning asjakohast teavet käesoleva määruse kohase integreeritud poliitikakujundamise ning solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtete ning sellest määrusest tulenevate riikliku tasandi õiguslike kohustuste [...]** kohta. **Tagamaks, et riiklikud strateegiad on konkreetsete põhielementide osas võrreldavad, peaks komisjon kehtestama ühise vormi.**
- (10) Selleks et varjupaigaküsimusi käsitleva liidu *acquis*’ kohaldamise tagamiseks oleks olemas tulemuslik järelevalvesüsteem, tuleks kõnealustes strateegiates võtta arvesse ka Euroopa Liidu Varjupaigaameti ja Frontexi teostatud seire tulemusi ning nõukogu määruse **2022/922** [...] alusel tehtud hindamise **asjaomaseid** osi ja määruse (EL) XXX/XXX [*taustakontrolli määrus*] artikli 7 alusel tehtud uuringute tulemusi.
- (11) Arvestades, kui oluline on tagada, et liit oleks valmis ja suuteline kohanema varjupaiga- ja rändehalduse muutuva reaalsusega, peaks komisjon igal aastal vastu võtma **Euroopa** rände haldamise aruande, **milles hinnatakse olukorda kõigil rändeteedel ja kõikides liikmesriikides ja mis on liidu jaoks rände- ja varjupaigavaldkonnas varajase hoiatamise ja teadlikkuse suurendamise vahend ning milles esitatakse strateegiline ülevaade olukorrast ja prognoosid eelolevaks aastaks [...].**

- (11a) Aruande koostamisel tuleks konsulteerida liikmesriikide ja asjaomaste liidu ametitega. Aruanne peaks sisaldama ka teavet valmisoleku taseme kohta liidus ja liikmesriikides ning prognoositud olukordade võimaliku mõju kohta. Aruande koostamisel peaks komisjon kasutama olemasolevaid aruandlusmehhanisme, eelkõige integreeritud olukorrateadlikkust ja analüüsi (ISAA), tingimusel et aktiveeritakse kriisidele poliitilist reageerimist käsitlev integreeritud kord, ning rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava aruandeid³. Arvesse tuleks võtta ka muudest asjakohastest allikatest, sealhulgas Euroopa rändevõrgustikust (EMN), ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametist (UNHCR) ja Rahvusvahelisest Migratsiooniorganisatsioonist (IOM) saadud teavet. Komisjon peaks nõudma liikmesriikidelt lisateavet ainult juhul, kui see ei ole nende aruandlusmehhanismide ja asjaomaste liidu ametite kaudu kättesaadav, et vältida tegevuse dubleerimist.
- (12) Selleks et tagada vajalikud vahendid, mis aitavad liikmesriikidel lahendada probleeme, mis võivad tekkida seetõttu, et nende territooriumil viibivad kolmandate riikide kodanikud **või kodakondsuseta isikud [...]**, olenemata sellest, kuidas nad välispiiri ületasid, tuleks aruandega koos esitada otsus, milles märgitakse, millised on need [...]liikmesriigid, kes on rändesurve all või kelle puhul esineb oht, et nad satuvad eeloleval aastal rändesurve alla, või kus esineb märkimisväärne rändeolukord. [...] Rändesurve all olevad liikmesriigid peaksid saama [...] kasutada solidaarsusreservi solidaarsusmeetmeid [...].

³ Komisjoni 23. septembri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1366 rändevaldkonna valmisolekut ja kriisiohjet puudutava ELi mehhanismi kohta (rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava).

(12a) Selleks et tagada prognoositavus seoses rändesurve all olevate liikmesriikide ja osalevate liikmesriikidega, tuleks koos aruande ja otsusega esitada soovitus, milles määratakse kindlaks konkreetsed iga-aastased solidaarsusmeetmed, kaasa arvatud ümberpaigutamine ja rahalised toetused, ja asjakohasel juhul alternatiivsed solidaarsusmeetmed, ning nende määrad, mida on eeloleval aastal liidu tasandil tõenäoliselt vaja, tunnistades, et eri liiki solidaarsus on samaväärne, ning meetmed, mida on rändeolukorra käsitlemiseks vaja ELi alaliste toetusvahendite raames. Kindlaks määratud toetuste liik ja määrad peaksid vastama vähemalt iga-aastastele ümberpaigutamise ja otsese rahalise toetuse miinimumkünnistele, mis tuleks sätestada käesolevas määruses, et tagada prognoositav planeerimine osalevates liikmesriikides ning anda toetatavatele liikmesriikidele miinimumtagatise. Kui komisjon peab seda vajalikuks, võib ta määrata suuremad ümberpaigutamise või otsese rahalise toetuse aastamäärad. Samuti peaks komisjon eriolukorras, kus järgnevas aastaks ei ole prognoositud vajadust solidaarsuse järele, võtma seda iga-aastaste määrade kindlaksmääramisel arvesse.

(12b) Osalevad liikmesriigid peaksid toetatava liikmesriigi taotluse korral saama võtta alternatiivseid solidaarsusmeetmeid, mis peaksid olema peamiselt suunatud suutlikkuse suurendamisele, teenustele, kvalifitseeritud töötajatele, rajatistele ning tehnilisele varustusele sellistes valdkondades nagu registreerimine, vastuvõtmine, piirihaldus, taustakontroll, kinnipidamine ja tagasisaatmine. Alternatiivsed meetmed peaksid olema praktilised ja operatiivsed. Kui komisjon leiab pärast asjaomase liikmesriigiga konsulteerimist, et asjaomase liikmesriigi osutatud meetmed on vajalikud, peaks komisjon sellised meetmed soovitusel kindlaks määrama. Osalevatel liikmesriikidel peaks olema võimalik võtta selliste meetmete kohta kohustusi, isegi kui neid ei ole komisjoni soovitusel nimetatud, ning selliseid meetmeid tuleks käsitleda finantssolidaarsusena ning nende rahalist väärtust tuleks hinnata ja kohaldada realistlikult. Kui toetatav liikmesriik neid meetmeid asjaomasel aastal ei taotle, tuleks need arvestada ümber rahalisteks toetusteks.

- (12c) Komisjoni soovitud solidaarsusreservi loomise kohta ei tohiks avaldada enne solidaarsusreservi loomist käsitleva nõukogu rakendusakti vastuvõtmist. Selline järjestus hõlbustab otsustusprotsessi.**
- (13) Ühise raamistiku tulemuslikuks rakendamiseks ning selleks et selgitada välja puudused, lahendada probleemid ja ära hoida rändesurve kasvamist, peaks komisjon rändeolukorda seirama ja sellest korrapäraselt aru andma.
- (14) Tulemuslik tagasisaatmispoliitika on hästitoimiva liidu varjupaiga- ja rändehalduse süsteemi oluline osa ning selle järgi tuleks need, kellel ei ole õigust liidu territooriumil viibida, tagasi saata. Arvestades, et suurt osa rahvusvahelise kaitse taotlustest võib pidada põhjendamatuks, on vaja tagasisaatmispoliitika tulemuslikkust parandada. Tagasisaatmiste tõhustamise ning varjupaiga- ja tagasisaatmismenetluste vaheliste lünkade vähendamise kaudu oleks võimalik leevendada survet varjupaigasüsteemile, lihtsustades seeläbi selliste taotluste läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise normide kohaldamist ning parandades kaitset vajavate isikute tõhusat juurdepääsu rahvusvahelisele kaitsele.

- (15) Selleks et tugevdada kolmandate riikidega koostööd ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise ja tagasivõtmise valdkonnas, on vaja välja töötada uus **protsess** [...], mis hõlmab kõiki asjakohaseid ELi poliitikavaldkondi ja vahendeid, et paremini koordineerida muid kui rändevaldkonna poliitikameetmeid, mida liit ja liikmesriigid võivad sel eesmärgil võtta. Kõnealune **protsess** [...] peaks tuginema Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 810/2009⁴ alusel tehtud analüüsile, **tööle, mis toimub operatiivse koordineerimise mehhanismi (MOCADÉM) raames, mis on loodud selleks, et koordineerida tegevust ja reageerida õigel ajal rände välismõõtmega seotud probleemidele,**⁵ ning [...] muule kättesaadavale teabele, **mis on saadud liikmesriikidelt, liidu institutsioonidelt, organitelt ja asutustelt,** ning võtma arvesse liidu ja liikmesriikide üldisi suhteid kolmanda riigiga. [...]
- (16) Selleks et tagada vastutuse õiglane jagamine ja jõupingutuste tasakaal liikmesriikide vahel, tuleks luua solidaarsusmehhanism, mis [...] **näeb ette rändesurve all olevate liikmesriikide tulemusliku toetamise** ja tagab taotlejatele kiire juurdepääsu rahvusvahelise kaitse andmise menetlustele. Sellise mehhanismiga tuleks ette näha **samaväärsed** eri liiki solidaarsusmeetmed ning see peaks olema paindlik ja võimeline kohanema [...] muutuvate rändeprobleemidega. **Solidaarsusmeetmed tuleks kavandada juhtumipõhiselt, et need vastaksid asjaomase liikmesriigi vajadustele.**

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

⁵ **Loodud vastavalt nõukogu rakendusotsusele (EL) 2022/60 (ELT L 10, 17.1.2022, lk 79–81).**

(17) Võttes arvesse vajadust tagada käesoleva määrusega loodud solidaarsusmehhanismi tulemuslik rakendamine [...], peaks liikmesriikide ministri tasandi või muu kõrgema poliitilise tasandi esindajad tulema kokku kõrgetasemelisel ELi rändefoorumil, kus tuleks arutada aruannet, otsust ja soovitusi ning teha kokkuvõtte üldisest olukorrast ning teha järeldused solidaarsusreservi ja loomiseks vajalike solidaarsusmeetmete ja nende taseme kohta ja vajaduse korral muude rändele reageerimise meetmete kohta [...]. Solidaarsusreservi sujuva toimimise ja kasutuselevõtmise tagamiseks tuleks kokku kutsuda ELi tehnilise tasandi rändefoorum, kuhu kuuluvad piisavalt kõrgel ametikohal olevad esindajad, näiteks liikmesriikide asjaomaste asutuste kõrgetasemelised ametnikud.

(18) [...]

(19) [...]

(20) [...]

(21) [...]

(22) [...]

(23) [...]

(24) [...]

- (25) Hinnates, kas liikmesriik on rändesurve all, **rändesurve alla sattumise ohus või selles esineb märkimisväärne rändeolukord**, peaks komisjon laiaulatusliku kvantitatiivse ja kvalitatiivse hinnangu põhjal võtma arvesse mitmesuguseid tegureid, sealhulgas **rahvusvahelise kaitse taotlejate arvu [...], kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute ebaseaduslikku liikumist liikmesriikide vahel**, tehtud ja täidetud tagasisaatmisotsuste arvu, **liikmesriikide geograafilisest asendist tulenevaid asjaolusid** ja suhteid asjaomaste kolmandate riikidega **ning võimalikke olukordi, kus toimub rändajate ärakasutamine**. [...]
- (26) [...]
- (27) [...]
- (28) Tuleks kehtestada mehhanism, mille abil saaksid otsuses kindlaks määratud liikmesriigid, kes on rändesurve all, või kes peavad end rändesurve all olevaks, kasutada solidaarsusreservi. Liikmesriigid, kes on otsuse kohaselt rändesurve all, peaksid saama seda kasutada hõlpsalt, üksnes teavitades komisjoni ja nõukogu oma kavatsusest solidaarsusreservi kasutada, mille järel peaks komisjon kutsuma kokku tehnilise tasandi rändefoorumi. Liikmesriigid, kes leiavad, et nad on rändesurve all, peaksid reservi kasutamiseks esitama teatise vormis nõuetekohased põhjendused rändesurve olemasolu ja ulatuse kohta ning muu asjakohase teabe, mida komisjon peaks kiiresti hindama. Toetatavad liikmesriigid peaksid püüdma kasutada reservi mõistlikul ja proportsionaalsel viisil, võttes arvesse teiste rändesurve all olevate liikmesriikide solidaarsusvajadusi. [...]
- (28a) Kui liikmesriik on toetatav liikmesriik, ei peaks tal olema kohustust **teha lubatud panus solidaarsusreservi [...]**. Samal ajal peaks liikmesriigil, kes on rändesurve all või leiab ise, et ta on rändesurve all, või kus esineb märkimisväärne rändeolukord, mis võib takistada tal lubatud panust teha probleemide tõttu, mida see liikmesriik peab lahendama, peaks sellel liikmesriigil olema võimalik taotleda oma lubatud panuse täielikku või osalist vähendamist [...].

- (29) [...]
- (30) [...]
- (31) Solidaarsusmehhanismi kasutamisel tuleks lähtuda liikmesriikide elanikkonna ja majanduse suurusel põhinevast jaotuskvoodist **kooskõlas kohustusliku õiglase jagamise põhimõttega** [...], mis võimaldab kindlaks määrata iga liikmesriigi koguosaluse. **Solidaarsusreservi kasutuselevõtmisel peaksid osalevad liikmesriigid täitma oma lubadused proportsionaalselt oma üldise lubadusega, mis tähendab, et iga kord, kui kasutatakse reservis olevat solidaarsust, annavad need liikmesriigid oma õiglase panuse. Käesoleva määruse toimimise tagamiseks ei peaks osalevad liikmesriigid olema kohustatud täitma oma solidaarsuslubadusi toetatava liikmesriigi suhtes, kui komisjon on tuvastanud, et toetatavas liikmesriigis esinevad käesoleva määruse III osas sätestatud normidega seoses süsteemsed puudused, millel võivad olla tõsised tagajärjed käesoleva määruse toimimisele.**
- (31a) Lisaks solidaarsusreservile on liikmesriikidel, eriti rändesurve all olevatel liikmesriikidel ja liikmesriikidel, kus esineb märkimisväärne rändeolukord, ning liidul võimalik kasutada ELi alalisi rändetoetusvahendeid. Need toetusvahendid hõlmavad meetmeid, mis võivad aidata reageerida vajadustele ja leevendada survet ning mis on ette nähtud liidu *acquis*'s või poliitikavahendites. Selleks et tagada, et konkreetsetele rändeprobleemidele reageerimiseks kasutatakse tõhusalt kõiki asjakohaseid vahendeid, peaks komisjonil olema võimalus määrata kindlaks vajalikud toetusvahendite hulka kuuluvad meetmed, piiramata asjaomaste liidu õigusaktide kohaldamist, kui see on asjakohane. Liikmesriigid peaksid püüdma kasutada toetusvahendite komponente koos solidaarsusreserviga.

- (31c) Teisese tasandi solidaarsusmeetmena tuleks kasutusele võtta vastutuse rakendamise erandid, mille kohaselt antakse vastutus taotluse läbivaatamise eest üle osalevale liikmesriigile, sõltuvalt sellest, kas ümberpaigutamislubadusi koguneb piisavalt, et jõuda teatavate käesolevas määruuses sätestatud künnisteni, või mitte. Teatavatel asjaoludel muutub nende erandite kohaldamine kohustuslikuks, et tagada toetatavatele liikmesriikidele piisav prognoositavus. Vastutuse rakendamise erandite kaudu solidaarsusse panustamist tuleks arvesse võtta osana osaleva liikmesriigi kohustuslikust õiglasest osast. Tuleks luua tagatiste süsteem, et hoida võimalikult suurel määral ära stiimulite loomine ebaseaduslikuks rändeks liitu, samuti kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute ebaseaduslikuks liikumiseks liikmesriikide vahel ning toetada rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest vastutava isiku kindlaksmääramist käsitlevate normide sujuvat toimimist.
- (31d) Kuigi ümberpaigutamist tuleks kohaldada eelkõige rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute suhtes, tegeledes eelisjärjekorras kõige haavatavamatega, peaks selle kohaldamine jääma paindlikuks. Arvestades ümberpaigutamise vabatahtlikkust, peaks osalevatel ja toetatavatel liikmesriikidel olema võimalus väljendada oma eelistusi seoses isikutega, kellega sel teemal tegeletakse. Sellised eelistused peaksid olema mõistlikud, arvestades toetatavas liikmesriigis kindlaks tehtud vajadusi ja profiile, et tagada ümberpaigutamiste kohta antud lubaduste tõhus rakendamine.
- (32) [...]

- (33) Euroopa ühist varjupaigasüsteemi on järk-järgult üles ehitatud kui kaitse ühist ala, mis põhineb pagulasseisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni (mida on täiendatud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga) („Genfi konventsioon“) täielikul kohaldamisel, millega tagatakse, et kedagi ei sunnita naasma riiki, kus teda ohustab tagakiusamine, kooskõlas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega. Selles suhtes peetakse liikmesriike, kes kõik järgivad tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, kolmandate riikide kodanike jaoks turvalisteks riikideks, ilma et see mõjutaks käesolevas määruses sätestatud vastutuskriteeriume.
- (34) On asjakohane lisada Euroopa ühisesse varjupaigasüsteemi selge ja toimiv menetlus, mille abil määratakse kindlaks liikmesriik, kes vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.⁶ See menetlus peaks põhinema liikmesriikide ja asjaomaste isikute seisukohast erapooletutel ja õiglastel alustel. Eelkõige peaks see võimaldama kiiresti määrata kindlaks vastutava liikmesriigi, et tagada tegelik juurdepääs rahvusvahelise kaitse andmise menetlusele ja mitte seada ohtu rahvusvahelise kaitse taotluste kiire menetlemise eesmärki.
- (35) Käesolev määrus peaks **põhinema** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 604/2013⁷ aluseks olevatel põhimõtetel, **käsitledes tuvastatud probleeme ja** arendades ühise raamistiku osana edasi solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtet. Selleks peaks uus **kohustuslik** solidaarsusmehhanism võimaldama liikmesriikidel olla rände haldamiseks paremini valmis, tegelemaks olukordadega, kus liikmesriigid sattuvad rändesurve alla, ning hõlbustada liikmesriikidevahelist pidevat solidaarset toetamist.

⁶ Nagu on sätestatud Euroopa Ülemkogu erakorralisel istungil Tampere 15. ja 16. oktoobril 1999.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT L 180, 29.6.2013, lk 31).

- (36) Käesolevat määrust tuleks kohaldada täiendava kaitse taotlejate ja täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute suhtes, et tagada kõigi rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate võrdne kohtlemine ning kooskõla kehtiva varjupaigaküsimusi käsitleva liidu *acquis'* ga, eelkõige määrusega (EL) XXX/XXX [*miinimumnõuete määrus*].
- [(37) Määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaiga- ja rändevaldkonna kriisiolukordade ja vääramatute jõu määrus*] kohaselt viivitamatu kaitse saanud isikuid tuleks jätkuvalt käsitada rahvusvahelise kaitse taotlejatena, võttes arvesse nende menetluses olevat (peatatud) rahvusvahelise kaitse taotlust määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] tähenduses. Sellistena peaksid nad kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse ja neid tuleks käsitada taotlejatena, kelle suhtes kohaldatakse kriteeriume ja mehhanisme, mille alusel määratakse kindlaks liikmesriik, kes vastutab nende rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest, või ümberpaigutamismenetlust, nagu on sätestatud käesolevas määruses.]
- (38) Selleks et piirata **kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute liikumist liikmesriikide vahel**, tuleks [...] käesolevat määrust kohaldada isikute suhtes, kelle liikmesriik on ümber asustanud või vastu võtnud kooskõlas määrusega (EL) XXX/XXX [*liidu ümberasustamisraamistiku määrus*] või kellele on riikliku ümberasustamiskava alusel antud rahvusvaheline kaitse või humanitaarkaitse.
- (39) [...]
- (40) Tõhususe ja õiguskindluse huvides on oluline, et määrus põhineks põhimõttel, et vastutus määratakse kindlaks ainult üks kord, välja arvatud juhul, kui asjaomane isik on lahkunud liikmesriikide territooriumilt tagasisaatmisotsuse või väljasaatmisettekirjutuse alusel.

- (41) Käesoleva määrusega reguleeritava vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetluse suhtes tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi XXX/XXX/EL [vastuvõtutingimuste direktiiv]⁸, arvestades nimetatud direktiivi kohaldamise suhtes kehtivaid piiranguid.
- (42) Lisaks tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus]⁹, ilma et see piiraks käesoleva määrusega reguleeritavaid menetluslikke tagatise käsitlevate sätete kohaldamist, arvestades nimetatud määruse kohaldamise puhul kehtivad piirangud.
- (43) Vastavalt 1989. aasta ÜRO lapse õiguste konventsioonile ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartale peaksid liikmesriigid käesoleva määruse kohaldamisel esmatähtsaks pidama lapse parimaid huvisid. Lapse parimate huvide hindamisel peaksid liikmesriigid võtma eelkõige nõuetekohaselt arvesse alaealise heaolu ning sotsiaalset arengut, turvalisuse ja julgeoleku kaalutlusi ning alaealise arvamust vastavalt tema vanusele ja küpsusele, sealhulgas ka tema päritolu. Lisaks tuleks saatjata alaealiste jaoks sätestada nende eriti haavatava olukorra tõttu menetluslikud eritagatised.
- (44) Vastavalt Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartale peaksid liikmesriigid käesoleva määruse kohaldamisel pidama esmatähtsaks austust pereelu vastu.

⁸ Direktiiv XXX/XXX/EL (terviktekst).

⁹ Määrus (EL) XXX/XXX (terviktekst).

- (45) Selleks et vältida liikmesriikide vahel selliste isikute üleandmist, kes kujutavad endast julgeolekuohtu, on vaja tagada, et liikmesriik, kus taotlus esimest korda registreeriti, ei kohalda vastutuse kriteeriume, või toetatav liikmesriik ei kohalda ümberpaigutamismenetlust, kui on põhjendatud alus arvata, **et asjaomane isik kujutab endast julgeolekuriski** [...].
- (46) Ühe pere liikmete rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemine koos ühes liikmesriigis peaks võimaldama tagada taotluste põhjaliku läbivaatamise, nende suhtes tehtavate otsuste omavahelise kooskõla ja selle, et pereliikmeid üksteisest ei lahutata.
- (47) **Pereliikme mõiste määratlus peaks kajastama praeguste rändesuundumuste reaalsust, kus taotlejad saavad sageli liikmesriikide territooriumile pärast pikemat teelolekut. Mõiste alla peaks seepärast kuuluma ka perekonnad, mis on moodustunud väljaspool päritoluriiki, kuid enne liikmesriigi territooriumile saabumist. Mõiste määratluse piiratud ja sihipärase laiendamisega tahetakse vähendada varjupaigataotlejate jaoks ebaseadusliku liikumise stiimuleid ELi piires. [...]**

(48) Selleks et tagada perekonna ühtsuse ning lapse parimate huvide esikohale seadmise põhimõtte täielik austamine, peaks taotleja rasedusest või emadusest, tervislikust seisundist või vanadusest johtuv sõltuvussuhe taotleja ja tema lapse, õe või venna või vanema vahel olema siduv vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteerium. Kui taotleja on saatjata alaealine, peaks mõnes muus liikmesriigis viibiva ja sellise taotleja eest hoolitseda võiva pereliikme või sugulase olemasolu olema samuti siduv vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteerium. Selleks et pärssida saatjata alaealiste ebaseaduslikku liikumist, mis ei ole nende parimates huvides, peaks pereliikme või sugulase puudumisel olema vastutav liikmesriik see, kus saatjata alaealise rahvusvahelise kaitse taotlus esimest korda registreeriti, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et see ei ole lapse parimates huvides. Enne saatjata alaealise üleandmist teisele liikmesriigile peaks üleandev liikmesriik veenduma, et kõnealune liikmesriik võtab kõik vajalikud ja asjakohased meetmed, et tagada lapsele piisav kaitse, ja eelkõige määrab esindaja või esindajad, kelle ülesanne on kaitsta kõikide **lapsele** [...] ette nähtud õiguste austamist. Enne saatjata alaealise üleandmise kohta otsuse tegemist peaks vajaliku kvalifikatsiooniga ja vajalike teadmistega töötajad hindama tema parimaid huve.

- (49) Tõendamisnormid peaksid võimaldama senisest kiiremat perekonna taasühinemist. Seepärast on vaja täpsustada, et vormikohased tõendid, nagu originaaldokumendid ja DNA-proovid, ei peaks olema vajalikud juhtudel, kui kaudsed tõendid on omavahel kooskõlas, kontrollitavad ja piisavalt üksikasjalikud, et teha kindlaks vastutus rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.
- (50) [...]
- (51) Arvestades, et liikmesriik peaks jääma vastutavaks isiku eest, kes on sisenenud tema territooriumile ebaseaduslikult, on vaja lisada ka olukord, kus isik siseneb territooriumile otsingu- ja päästeoperatsiooni järgselt. Sellest vastutuskriteeriumist tuleks ette näha erand juhuks, kui liikmesriik on ümber paigutanud isikud, kes on ebaseaduslikult ületanud teise liikmesriigi välispiiri, või otsingu- ja päästeoperatsiooni järgselt. Sellises olukorras peaks vastutama ümberpaigutamise sihtliikmesriik, kui isik taotleb rahvusvahelist kaitset.
- (52) Liikmesriikidel peaks olema võimalus teha vastutuskriteeriumidest erandeid, eelkõige humansetel, **sotsiaalsetel, kultuurilistel** ja inimliku kaastundega seotud põhjustel, et võimaldada kokku viia pereliikmeid, sugulasi või teisi omakseid, ning vaadata läbi selles või mõnes muus liikmesriigis registreeritud rahvusvahelise kaitse taotlus, isegi kui see liikmesriik ei vastuta määruses sätestatud siduvate kriteeriumide alusel sellise taotluse läbivaatamise eest.

- (53) Selleks et tagada käesoleva määrusega sätestatud menetluste järgimine ja vältida käesoleva määruse tõhusa kohaldamise takistusi, eelkõige selleks et ära hoida **kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute** põgenemist ja ebaseaduslikku liikmesriikidevahelist liikumist, on vaja kehtestada selged kohustused, mida taotleja peab menetluse raames täitma ja millest teda tuleks õigel ajal nõuetekohaselt teavitada. Kõnealuste õiguslike kohustuste rikkumisel peaksid olema taotleja jaoks asjakohased ja proportsionaalsed menetluslikud tagajärjed ning asjakohased ja proportsionaalsed tagajärjed seoses tema vastuvõtutingimustega. Kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga peaks liikmesriik, kus selline taotleja viibib, igal juhul tagama, et selle isiku otsesed materiaalsed vajadused on kaetud.
- (54) Selleks et piirata võimalust, et taotleja käitumine toob kaasa vastutuse äralangemise või selle ülemineku teisele liikmesriigile, tuleks [...] **pikendada ajavahemikke, mille möödumisel** langeb vastutus ära või läheb üle, kui isik lahkub taotluse läbivaatamise ajal liikmesriikide territooriumilt vähemalt [...] **ühheksaks** [...] kuuks[...] või põgeneb vastutavale liikmesriigile üleandmise vältimiseks pikemaks ajaks kui 18 kuud. **Lisaks tuleks** selleks, et vältida normidest kõrvalehoidmist ja menetluse takistamist, välja jätta [...] vastutuse üleminek juhul, kui teavitav liikmesriik ei ole tagasivõtmisteate saatmise tähtajast kinni pidanud. Olukordades, kus isik on liikmesriiki sisenenud ebaseaduslikult ilma varjupaika taotlemata, tuleks pikendada ajavahemikku, mille möödumisel selle liikmesriigi vastutus ära langeb ja vastutavaks muutub teine liikmesriik, kus kõnealune isik taotluse hiljem esitab, et veelgi motiveerida isikuid norme järgima ja neid kohaldama esimeses sisenemise liikmesriigis, ning seeläbi piirata **kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute** ebaseaduslikku liikumist **liikmesriikide vahel** ning suurendada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi üldist tõhusust.

- (55) Selleks et hõlbustada rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramist, tuleks korraldada taotlejaga vestlus, välja arvatud juhul, kui taotleja on põgenenud, ei ole vestlusele ilmunud ilma mõjuva põhjuseta või kui taotleja esitatud teave on vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks piisav. Niipea kui rahvusvahelise kaitse taotlus on registreeritud, tuleks taotlejat teavitada eelkõige käesoleva määruse kohaldamisest, asjaolust, et tema rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik on määratud objektiivsete kriteeriumide alusel, õigustest ja kohustustest, mis tal käesoleva määruse alusel on, ja nende täitmata jätmise tagajärgedest.
- (56) Selleks et tagada asjaomaste isikute õiguste tõhus kaitse, tuleks vastutavale liikmesriigile üleandmise otsustega seoses ette näha õiguslikud tagatised ja õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, kooskõlas eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47. Rahvusvahelise õiguse täitmise tagamiseks peaks tõhus õiguskaitsevahend hõlmama nii käesoleva määruse kohaldamise kui ka selle liikmesriigi õigusliku ja faktilise olukorra hindamist, kellele taotleja üle antakse. Tõhusa õiguskaitsevahendi ulatus peaks olema piiratud selle hindamisega, kas rikutakse taotleja põhiõigusi seoses pereelu austamisega, lapse õigusi või keeldu riskida ebainimliku ja alandava kohtlemisega.

- (57) Selleks et hõlbustada käesoleva määruse sujuvat kohaldamist, peaksid liikmesriigid Eurodac-süsteemis märkima vastutava liikmesriigi igal juhul pärast seda, kui menetlused vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks on lõpule viidud, sealhulgas juhtudel, kui vastutus tuleneb sellest, et vastuvõtmispalvete saatmise või neile vastamise või üleandmise tähtaegadest ei ole kinni peetud, samuti juhtudel, kui esimese taotluse saanud liikmesriik muutub vastutavaks või kui üleandmine algselt vastutavale liikmesriigile on võimatu süsteemsete puuduste tõttu, mis võivad tuua endaga kaasa ebainimliku või alandava kohtlemise ning sellest lähtuvalt on määratud vastutavaks teine liikmesriik.
- (58) Selleks et tagada kiire vastutuse kindlaksmääramine, tuleks vastuvõtmispalvete esitamiseks ja neile vastamiseks, tagasivõtmisteade esitamiseks, samuti otsuste vaidlustamiseks ja vaidlustuse suhtes otsuse tegemiseks antud tähtaegu ühtlustada ja lühendada nii palju kui võimalik.
- (59) Taotlejate kinnipidamisel tuleks lähtuda põhimõttest, et isikut ei tohiks kinni pidada ainult sel põhjusel, et ta taotleb rahvusvahelist kaitset. Kinnipidamine peaks olema võimalikult lühiajaline ning lähtuma vajaduse ja proportsionaalsuse põhimõttest ja seeläbi olema lubatud üksnes viimase abinõuna. Eelkõige peab taotlejate kinnipidamine olema kooskõlas Genfi konventsiooni artikliga 31. Käesoleva määruse kohased menetlused seoses kinnipeetud isikuga tuleks läbi viia esmajärjekorras ja võimalikult lühikese tähtaja jooksul. Kinnipidamist reguleerivate üldtagatiste, samuti kinnipidamistingimuste osas peaksid liikmesriigid vajaduse korral kohaldama direktiivi XXX/XXX/EL [*vastuvõtutingimuste direktiiv*] sätteid ka selliste isikute suhtes, keda peetakse kinni käesoleva määruse alusel.

- (60) Varjupaigasüsteemidele langenud koormus sageli süvendab süsteemide puuduseid või aitab kaasa nende kokkuvarisemisele, mis võib käesoleva määrusega sätestatud süsteemi nõuetekohast toimimist häirida, millega võib kaasneda oht, et rikutakse taotleja õigusi, mis on sätestatud varjupaigaküsimusi käsitlevas liidu *acquis*'s ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ning teistes rahvusvahelistes inimõiguste ja pagulaste õigustega seotud kohustustes.
- (61) Kooskõlas komisjoni määrusega (EÜ) nr 1560/2003¹⁰ võib üleandmine rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutavale liikmesriigile toimuda kas vabatahtlikkuse alusel, järelevalve all toimuva lahkumisena või saatjaga. Liikmesriigid peaksid soodustama vabatahtlikkuse alusel toimuvaid üleandmisi, edastades asjaomasele isikule vajaliku teabe, ning tagama, et järelevalve all või saatjaga üleandmised toimuksid inimlikult, austades täielikult põhiõigusi ja inimväärikust, samuti lapse parimaid huve, ning võttes täielikult arvesse suundumusi asjakohases kohtupraktikas, eelkõige humanitaarsetel põhjustel toimuvate üleandmiste osas.
- (61a) Teatavates olukordades peaks liikmesriikidel olema võimalik jagada ilma taotleja nõusolekuta konkreetset teavet, mis on asjakohane rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamisel, kui selline teave on vastutava liikmesriigi pädevatele asutustele vajalik oma kohustuste täitmiseks, eelkõige määrusest (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] tulenevate kohustuste täitmiseks.**
- (62) Selleks et tagada selge ja tõhus ümberpaigutamismenetlus, tuleks kehtestada toetatava ja osaleva liikmesriigi jaoks erinormid. Käesolevas määruses sätestatud üleandmisega seotud norme ja kaitsemeetmeid tuleks kohaldada ümberpaigutamise eesmärgil toimuvate üleandmiste suhtes, välja arvatud juhul, kui need ei ole sellise menetluse puhul asjakohased.

¹⁰ Komisjoni 2. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1560/2003, millega kehtestatakse üksikasjalikud rakenduseeskirjad nõukogu määrusele (EÜ) nr 343/2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest (ELT L 222, 5.9.2003, lk 3).

(63) Selleks et toetada liikmesriike, kes võtavad solidaarsusmeetmena ümberpaigutamismeetme, tuleks liidu eelarvest ette näha rahaline toetus. Selleks et motiveerida liikmesriike seadma saatjata alaealiste ümberpaigutamise prioriteediks, tuleks selle eest stiimulina ette näha suurem toetus.

(63a) Määrusega (EL) 2021/1147 loodud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning muude asjaomaste liidu fondide vahendeid võib kasutada selleks, et toetada liikmesriikide jõupingutusi käesoleva määruse kohaldamisel kooskõlas asjaomase fondi kasutamist reguleerivate normidega ja ilma et see piiraks muid fondist toetatavaid prioriteete. Sellega seoses saavad liikmesriigid kasutada oma vastavate programmide raames tehtavaid eraldisi, sealhulgas summasid, mis tehakse kättesaadavaks pärast [...] vahehindamist. Eelkõige saab liikmesriikide võetud meetmeid piirimenetluse läbiviimise jaoks piisava suutlikkuse loomiseks rahaliselt toetada liidu fondidest, mis tehakse kättesaadavaks mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel. [...] Täiendavat toetust antaks [...] temaatilistest rahastutest, eelkõige nendele liikmesriikidele, kellel võib olla vaja suurendada oma suutlikkust piiridel või kes on konkreetse surve all või kellel on konkreetsed vajadused seoses enda varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemide ning piiridega.

(64) Käesoleva määruse kohaldamist saab hõlbustada ja tõhustada liikmesriikidevaheliste kahepoolsete kokkulepete abil, millega parandatakse suhtlust pädevate ametkondade vahel, lühendatakse menetlustähtaegu või lihtsustatakse vastuvõtmisprotseduuride või tagasivõtmisteade menetlemist või kehtestatakse menetlused üleandmise korraldamiseks.

- (65) Tuleks tagada määrusega (EL) nr 604/2013 loodud vastutava liikmesriigi määramise süsteemi ja käesoleva määrusega loodud süsteemi vaheline järjepidevus. Samamoodi tuleks tagada kooskõla käesoleva määruse ning määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] vahel.
- (66) Euroopa Liidu Varjupaigaamet peaks looma liikmesriikide pädevate asutuste võrgustiku ja seda edendama, et parandada praktilist koostööd ja teabe jagamist kõikides küsimustes, mis on seotud käesoleva määruse kohaldamisega, sealhulgas praktiliste vahendite ja juhiste väljatöötamine.
- (67) Määrusega (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] kehtestatud Eurodac-süsteemi toimimine peaks hõlbustama käesoleva määruse kohaldamist.
- (68) Käesoleva määruse kohaldamist peaks hõlbustama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 767/2008¹¹ loodud viisainfosüsteemi toimimine ja eelkõige nimetatud määruse artiklite 21 ja 22 rakendamine.
- (69) Käesoleva määrusega hõlmatud isikute kohtlemisel on liikmesriigid seotud oma kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelistest instrumentidest, sealhulgas Euroopa Inimõiguste Kohtu asjakohasest väljakujunenud kohtupraktikast.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60).

- (70) Käesoleva määruse alusel toimuva isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679¹². Liikmesriigid peaksid rakendama asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, et tagada ja olla võimeline tõendama, et andmete töötlemine toimub kõnealuse määruse ja selle nõudeid täpsustavate käesolevas määruses esitatud sätete kohaselt. Eelkõige peaksid kõnealused meetmed tagama käesoleva määruse alusel toimuva isikuandmete töötlemise turvalisuse ning eriti hoidma ära ebaseadusliku või lubamatu juurdepääsu töödeldud isikuandmetele või nende andmete avalikustamise, muutmise või kaotsimineku. Iga liikmesriigi pädev järelevalveasutus või pädevad järelevalveasutused peaksid jälgima isikuandmete töötlemise seaduslikkust asjaomastes asutustes, sealhulgas nende andmete edastamist julgeolekukontrolli tegevatele pädevatele asutustele.
- (71) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda **teatavad** rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹³, **välja arvatud otsuste puhul, millega määratakse kindlaks, kas liikmesriik on rändesurve all, rändesurve ohus või selles esineb märkimisväärne rändeolukord.**
- (72) [...]

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (EMP kohaldatav tekst) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(72a) Siiski tuleks nõukogule anda rakendamisvolitused otsuste tegemiseks solidaarsusreservi loomist ja toimimist käsitlevate otsuste puhul, võttes arvesse eripära, mis iseloomustab käesoleva määrusega loodud solidaarsussüsteemi, mis põhineb kõrgetasemelisel foorumil iga liikmesriigi poolt, solidaarsuse liigi suhtes täielikku kaalutusõigust kasutades antud lubadustel.

(73) [...]

(74) Täiendavate normide kehtestamiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte saatjata alaealise perekonna liikmete või sugulaste kindlakstegemise kohta; tõendatud perekondlike sidemete olemasolu tuvastamise kriteeriumide kohta; kriteeriumide kohta, mille põhjal hinnata, kas saatjata alaealise sugulane on võimeline tema eest hoolitsema, sealhulgas juhud, kui saatjata alaealise pereliikmed, õed või vennad või sugulased asuvad rohkem kui ühes liikmesriigis; sõltuvussuhte hindamise elementide kohta; kriteeriumide kohta, mille põhjal hinnatakse, kas isik on võimeline ülalpeetava isiku eest hoolitsema; ning elementide kohta, mida võetakse arvesse, et hinnata suutmatust pika perioodi jooksul reisida, [...] **seejuures austades täielikult** käesoleva määrusega ette nähtud lapse parimaid huvisid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ning et need konsultatsioonid viiakse läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende eksperdid saavad süstemaatiliselt osaleda komisjoni eksperdirühmade koosolekutel, kus arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (75) Määrust (EL) nr 604/2013 tuleb oluliselt muuta. Selguse huvides tuleks kõnealune määrus tunnistada kehtetuks.
- (76) Tõhus järelevalve käesoleva määruse kohaldamise üle eeldab selle hindamist korrapäraste ajavahemike tagant.
- (77) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ning järgitakse eeskätt Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige püütakse käesoleva määrusega tagada harta artikliga 18 tagatud varjupaigaõiguse ning artiklites 1, 4, 7, 24 ja 47 tunnustatud õiguste täielik järgimine. Käesolevat määrust tuleks seetõttu vastavalt kohaldada.
- (78) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriumide ja mehhanismide kehtestamine ning solidaarsusmehhanismi kehtestamine, et toetada liikmesriike rändesurvega toimetulekul, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning käesoleva määruse ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (78a) Tagamaks käesoleva määruse kohaldamise ajaks selle ühtse rakendamise, tuleks liidu ja liikmesriikide tasandil välja töötada ja ellu viia rakenduskavad, milles määratakse kindlaks puudujäägid ja operatiivmeetmed iga liikmesriigi jaoks.**

- (79) [ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et käesoleva määruse III, V ja VII osa kujutavad endast muudatusi Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu (mis käsitleb kriteeriumide ja mehhanismide kehtestamist selle riigi määramiseks, kes vastutab Taanis või mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest, ning sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni¹⁴ tõhusa kohaldamise eesmärgil) artikli 3 tähenduses, peab Taani teatama komisjonile oma otsusest selle kohta, kas ta rakendab kõnealuseid muudatusi või mitte, muudatuste vastuvõtmise ajal või 30 päeva jooksul pärast seda.]
- (80) [...]
- (81) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ilma et see piiraks nimetatud protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (82) [Islandi ja Norra puhul kujutavad käesoleva määruse III, V ja VII osa endast uusi õigusakte valdkonnas, mis on hõlmatud Euroopa Ühenduse ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (mis käsitleb liikmesriigis või Islandil või Norras esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määratlemise kriteeriume ja mehhanisme) lisaga.¹⁵

¹⁴ ELT L 66, 8.3.2006, lk 38.

¹⁵ EÜT L 93, 3.4.2001, lk 40.

- (83) Šveitsi puhul kujutavad käesoleva määruse III, V ja VII osa endast õigusakte ja meetmeid, millega muudetakse või täiendatakse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (liikmesriigis või Šveitsis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määramise kriteeriumide ja mehhanismide kohta) artiklis 1 viidatud sätteid.¹⁶
- (84) Liechtensteini puhul kujutavad käesoleva määruse III, V ja VII osa endast õigusakte ja meetmeid, millega muudetakse või täiendatakse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (liikmesriigis või Šveitsis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määramise kriteeriumide ja mehhanismide kohta) artikli 1 sätteid, millele viidatakse protokollis (Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel Liechtensteini Vürstiriigi ühinemise kohta Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga, mis käsitleb liikmesriigis või Šveitsis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määramise kriteeriume ja mehhanisme)¹⁷ artiklis 3],¹⁸

¹⁶ ELT L 53, 27.2.2008, lk 5.

¹⁷ ELT L 160, 18.6.2011, lk 37.

¹⁸ **Põhjenduste 79, 82, 83 ja 84 lisamine ei piira seisukohta, mille nõukogu võtab, pidades silmas nõukogu õigustalituse arvamust Schengeni *acquis*'ga seotuse ja nn muutuva geomeetria kohta (dok 6357/21).**

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I OSA

KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Eesmärk ja reguleerimisese

Kooskõlas solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõttega ning vastastikuse usalduse tugevdamise eesmärgiga luuakse käesoleva määrusega:

- a) ühine raamistik varjupaiga- ja rändehalduseks liidus;
- b) solidaarsusmehhanism;
- c) kriteeriumid ja mehhanismid rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „kolmanda riigi kodanik“ – isik, kes ei ole liidu kodanik aluslepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses ja kes ei oma liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399¹⁹ artikli 2 punktis 5 määratletud tähenduses;

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieeskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

- aa) „ebaseaduslikult riigis viibiv kolmanda riigi kodanik“ – kolmanda riigi kodanik, kes ei vasta või enam ei vasta määruse (EL) 2016/399 artiklis 6 sätestatud sisenemise nõuetele või muudele asjaomasesse liikmesriiki sisenemise, selles viibimise või elamise nõuetele;
- ab) „haavatav isik“ – **direktiivi XXX/XXX/EL [vastuvõtutingimuste direktiiv] artikli 20 teises lõigus osutatud isik, kellel on hindamise põhjal tuvastatud vastuvõtu erivajadus vastavalt direktiivi XXX/XXX/EL [vastuvõtutingimuste direktiiv] artiklile 21;**
- [b) „rahvusvahelise kaitse taotlus“ või „taotlus“ – **kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku** sooviavaldus [...] liikmesriigilt [...] kaitse saamiseks, mida võib käsitada pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundi taotlemisena [...];]²⁰
- [c) „taotleja“ – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, mille kohta ei ole otsust tehtud või see on tehtud ning selle suhtes kohaldatakse või võib veel kohaldada asjaomasel liikmesriigis õiguskaitsevahendit, olenemata sellest, kas **sellel isikul** [...] on õigus või on lubatud riiki jääda vastavalt määrusele (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus], sealhulgas isik, kellele on antud viivitamatu kaitse vastavalt määrusele (EL) XXX/XXX [varjupaiga- ja rändevaldkonna kriisiolukordade ja vääramatute jõu määrus];]²¹
- d) „rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamine“ – rahvusvahelise kaitse vastuvõetavuse või sisuline läbivaatamine kooskõlas määruse (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] ja määrusega (EL) XXX/XXX [miinimumnõuete määrus], välja arvatud menetlused vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks kooskõlas käesoleva määrusega;

²⁰ Määratlus tuleks viia kooskõlla muude varjupaigalaaste õigusaktidega.

²¹ Määratlus tuleks viia kooskõlla muude varjupaigalaaste õigusaktidega (osutus kriisiolukorra määrusele tuleb alles jätta).

- e) „rahvusvahelise kaitse taotluse tagasivõtmine“ – rahvusvahelise kaitse taotluse sõnaselge või kaudne tagasivõtmine kooskõlas määrusega (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*];
- [f) „rahvusvahelise kaitse saaja“ – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kellele on antud määruse (EL) XXX/XXX [*miinimumnõuete määrus*] artikli 2 punktis 2 määratletud rahvusvaheline kaitse;²²
- g) „pereliikmed“ – kui perekond oli olemas juba enne taotleja või pereliikme saabumist liikmesriigi territooriumile, siis liikmesriikide territooriumil viibivad järgmised taotleja pereliikmed:
- i) taotleja abikaasa või temaga püsivas suhtes olev vabaabielukaaslane, kui asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt koheldakse vabaabielupaare kolmanda riigi kodanikke käsitlevate õiguse alusel võrdväärselt abielus paaridega;
 - ii) esimeses alapunktis osutatud paaride või taotleja alaealised lapsed, tingimusel et nad ei ole abielus, sõltumata sellest, kas riigisisese õiguse tähenduses on nad sündinud abielust või väljaspool abielu või nad on lapsendatud;
 - iii) kui taotleja on alaealine ja vallaline, siis tema isa, ema või muu täiskasvanu, kes on taotleja eest vastutav selle liikmesriigi õiguse või riigisisese tava alusel, kus asjaomane täiskasvanu viibib;
 - iv) kui rahvusvahelise kaitse saaja on alaealine ja vallaline, siis tema isa, ema või muu täiskasvanu, kes on kaitse saaja eest vastutav kas selle liikmesriigi õiguse või tava alusel, kus rahvusvahelise kaitse saaja viibib;

[...]

²² Määratlus tuleks viia kooskõlla muude varjupaigalaaste õigusaktidega.

- h) „sugulane“ – taotleja täiskasvanud tädi või onu või vanavanem, kes viibib liikmesriigi territooriumil, sõltumata sellest, kas riigisisese õiguse tähenduses on taotleja sündinud abielust või väljaspool abielu või on lapsendatud;
- [i) „alaealine“ – alla 18-aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik;]²³
- [j) „saatjata alaealine“ – alaealine, kes saabub liikmesriigi territooriumile tema eest õigusjärgselt või asjaomase liikmesriigi tava kohaselt vastutava täiskasvanuta, niikaua kui selline täiskasvanu ei ole teda tegelikult oma hoole alla võtnud; see mõiste hõlmab ka alaealist, kes on pärast liikmesriikide territooriumile jäänud saatjata;]²⁴
- k) „esindaja“ – isik või organisatsioon, kelle pädevad ametiasutused on määranud aitama ja esindama saatjata alaealist käesoleva määrusega ettenähtud menetlustes, et tagada lapse parimate huvide kaitse ja teha vajaduse korral alaealise nimel õigustoiminguid;
- l) „elamisluba“ – liikmesriigi asutuste välja antud luba, millega lubatakse kolmanda riigi kodanikul või kodakondsuseta isikul viibida liikmesriigi territooriumil, sealhulgas dokumendid, mille põhjal lubatakse territooriumil viibida ajutise kaitse korra raames või seni, kuni väljasaatmismeetme täitmist takistavad asjaolud ära langevad, välja arvatud viisad ja elamisload, mis on välja antud tähtaja vältel, mis on vajalik vastutava liikmesriigi määramiseks käesoleva määruse kohaselt, või rahvusvahelise kaitse või elamisloataotluse läbivaatamise tähtaja vältel;

²³ Määratlus tuleks viia kooskõlla muude varjupaigalaste õigusaktidega.

²⁴ Määratlus tuleks viia kooskõlla muude varjupaigalaste õigusaktidega.

- m) „viisa“ – liikmesriigi luba või otsus, mida nõutakse selles või mitmes liikmesriigis läbisõiduks või viibimise eesmärgil sisenemiseks, sealhulgas:
- i) luba või otsus, mis on välja antud kooskõlas selle liikmesriigi õiguse või liidu õigusega ja mida on vaja, et siseneda sellesse liikmesriiki eesmärgiga viibida seal rohkem kui 90 päeva;
 - ii) luba või otsus, mis on välja antud kooskõlas selle liikmesriigi õiguse või liidu õigusega ja mida on vaja, et siseneda sellesse liikmesriiki läbisõiduks või eesmärgiga viibida seal rohkem kui 90 päeva mis tahes 180päevase ajavahemiku jooksul;
 - iii) luba või otsus, mis kehtib liikmesriikide ühe või mitme lennujaama rahvusvahelise transiidiala läbimiseks;
- n) [...]
- o) [...]
- p) „põgenemine“ – tegu, millega **asjaomane isik** [...] muutub pädevatele haldus- või õigusasutustele kättesaamatuks **põhjustel, mis on isiku kontrolli all**; näiteks **lahkumine liikmesriigi territooriumilt ilma pädevate asutuste loata või eemalviibimine teatavast majutuskeskusest või määratud piirkonnast või elukohast ilma sellest teatamata, kui liikmesriik seda nõuab, või pädevate asutuste ette ilmumata jätmine, kui pädevad asutused nõuavad enda ette ilmumist** [...];

- [q) „põgenemisoht“ – konkreetse juhtumi puhul esinevad konkreetsed põhjused ja asjaolud, mis tuginevad riigisiseses õiguses kindlaks määratud objektiivsetele kriteeriumidele ja annavad alust oletada, et **asjaomane isik** [...], kelle suhtes kohaldatakse **käesolevas määruses kehtestatud menetlust** [...], võib põgeneda;²⁵
- r) „toetatav liikmesriik“ – liikmesriik, keda toetatakse rändesurve olukorra korral [...] solidaarsusmeetmetega, nagu on sätestatud käesoleva määruse IV osa I–III peatükis;
- s) „osalev liikmesriik“ – liikmesriik, kes osaleb või on kohustatud osalema käesoleva määruse IV osa I–III peatükis sätestatud solidaarsusmeetmetes toetatava liikmesriigi kasuks;
- t) [...]
- u) „ümberpaigutamine“ – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku üleviimine toetatava liikmesriigi territooriumilt osaleva liikmesriigi territooriumile;
- v) „otsingu- ja päästeoperatsioonid“ – Saksamaal Hamburgis 27. aprillil 1979 vastu võetud rahvusvahelises mereotsingute ja -pääste 1979. aasta konventsioonis osutatud otsingu- ja päästeoperatsioonid;

²⁵ Määratlus tuleks viia kooskõlla muude varjupaigalaste õigusaktidega.

- w) „rändesurve“ – olukord [...] , **mis on põhjustatud sellest, et riiki saabub kolmandate riikide kodanikke või kodakondsuseta isikuid nii palju, et see põhjustab ebaproportsionaalse koormuse liikmesriigile, arvestades üldist olukorda liidus**, ja isegi hästi ettevalmistatud varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemidele ning nõuab viivitamata tegutsemist. **Võttes arvesse liikmesriigi geograafilise asendi eripära, hõlmab see olukordi, kus saabub palju kolmandate riikide kodanikke või kodakondsuseta isikuid või esineb selliste isikute saabumise oht, sealhulgas juhul, kui see tuleneb otsingu- ja päästeoperatsioonidele järgnenud korduvatest maabumistest või kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute ebaseaduslikust liikumisest liikmesriikide vahel;**
- wa) „märkimisväärne rändeolukord“ – rändesurvest erinev olukord, kus kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute parajasti esineva ja varasema iga-aastase saabumise kumulatiivne mõju ületab hästi ettevalmistatud varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändesüsteemi suutlikkuse;
- x) „ümberasustatud või vastu võetud isik“ – isik, kelle liikmesriik on vastu võtnud määruse (EL) XXX/XXX [*liidu ümberasustamisraamistiku määrus*] või väljaspool seda määrust kehtiva riikliku ümberasustamiskava alusel;
- y) „varjupaigaamet“ – määrusega (EL) **2021/2303**²⁶ loodud Euroopa Liidu Varjupaigaamet [...];
- z) „tagasisaatmisotsus“ – haldus- või kohtuotsus või -akt, millega sätestatakse, et kolmanda riigi kodaniku riigis viibimine on ebaseaduslik, ja kehtestatakse või sätestatakse tagasipöördumiskohustus, milles järgitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/115/EÜ²⁷;

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2303, mis käsitleb Euroopa Liidu Varjupaigaametit ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 439/2010 (ELT L 468, 30.12.2021, lk 1).

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

II OSA

VARJUPAIGA- JA RÄNDEHALDUSE ÜHINE RAAMISTIK

I PEATÜKK

TERVIKLIK LÄHENEMISVIIS

Artikkel 3

Terviklik lähenemisviis varjupaiga- ja rändehalduse suhtes

Lähtudes üldeesmärgist hallata tõhusalt varjupaigaküsimusi ja rändevooge liikmesriikide territooriumile ja nende vahel, juhinduvad liit ja liikmesriigid, kes tegutsevad oma vastava pädevuse piires, varjupaiga- ja rändehalduse valdkonnas meetmete võtmisel terviklikust lähenemisviisist, milles arvestatakse kohaldatava liidu õiguse raames ja täies ulatuses kõiki asjaomaseid rändeteid ning mis sisaldab järgmisi elemente: [...]

- a) vastastikku kasulikud partnerlused ja tihe koostöö asjaomaste kolmandate riikidega, hõlmates muu hulgas seaduslikke võimalusi rahvusvahelist kaitset vajavatele kolmandate riikide kodanikele ja neile, kellele antakse muudel alustel õigus seaduslikult liikmesriikides elada, eesmärgiga on tegeleda ebaseadusliku rände algpõhjustega, toetada partnereid, kes võtavad vastu suure hulga kaitset vajavaid rändajaid ja pagulasi, ning parandada nende suutlikkust **otsingu ja pääste osas**, piiri-, varjupaiga- ja rändehalduses, **mille puhul austatakse täielikult inimõigusi**, ebaseadusliku rände [...] ennetuses, rändajate smugeldamise ja **inimkaubanduse** vastases võitluses, ning tõhustada koostööd tagasivõtmise valdkonnas;

- b) liidu institutsioonide ja asutuste, liikmesriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide vaheline tihe koostöö ja vastastikune partnerlus;
- c) ühise viisapoliitika täielik rakendamine;
- d) ebaseadusliku rände tulemuslik [...] ennetamine **ning rändajate smugeldamise ja inimkaubanduse vastane võitlus, tagades samal ajal õiguse taotleda rahvusvahelist kaitset**;
- e) liidu välispiiride tulemuslik haldamine, mis põhineb Euroopa integreeritud piirihaldusel;
- f) rahvusvahelises ja Euroopa õiguses merel päästetud isikutega seoses kehtestatud kohustuste täielik täitmine;
- g) tegelik juurdepääs menetlustele, millega antakse või võetakse ära rahvusvaheline kaitse [...], ning kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute tunnustamine pagulaste või täiendava kaitse saajatena, **kooskõlas määrusega (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] ja määrusega (EL) XXX/XXX [miinimumnõuete määrus]**;
- h) rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine **solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtte [...]** alusel;
- ha) **kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute ebaseadusliku liikmesriikide vahel liikumise tõhus ennetamine**;

- i) taotlejate juurdepääs nõuetekohastele vastuvõtutingimustele **kooskõlas direktiiviga XXX/XXX/EL [vastuvõtutingimuste direktiiv]**;
- j) ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tulemuslik tagasisaatmine;
- k) tulemuslikud meetmed, et stimuleerida ja toetada rahvusvahelise kaitse saajate integreerimist liikmesriikides;
- l) meetmed, mille eesmärk on vähendada liitu suunduvat ebaseaduslikku rännet ja seal ebaseaduslikku viibimist, sealhulgas ebaseaduslikku töötamist, ja tegeleda neid soodustavate teguritega;
- m) liidu tasandil loodud tegevusraamistikke, eelkõige Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti, Varjupaigaameti, eu-LISA ja Europol'i ning liidu suuremahuliste infotehnoloogiasüsteemide täielik kasutuselevõtt ja kasutamine;
- n) kriisiks valmisoleku ja kriisi ohjamise Euroopa raamistiku täielik rakendamine.

Artikkel 4

[...]²⁸

²⁸ **Põhjendusse 6 on lisatud alternatiivne tekst, millega asendatakse artikkel 4.**

Artikkel 5

Solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõte

1. **Liit, liikmesriigid ja asjaomased liidu ametid** järgivad oma kohustuste täitmisel solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtet ning võtavad arvesse ühist huvi liidu varjupaiga- ja rändealduspoliitika tulemusliku toimimise vastu. Liikmesriigid teevad järgmist:
 - a) loovad ja haldavad riiklikke varjupaiga- ja rändealdussüsteeme, millega võimaldatakse **tulemuslik** juurdepääs rahvusvahelise kaitse menetlustele, antakse selline kaitse neile, kes seda vajavad, [...] tagatakse **rändevoogude tõhus haldamine ja** ebaseaduslikult riigis viibivate isikute tagasisaatmine;
 - b) võtavad tihedas koostöös ja partnerluses asjaomaste kolmandate riikidega kõik meetmed, mis on vajalikud ja proportsionaalsed, et **ennetada ja** vähendada [...] ebaseaduslikku rännet liikmesriikide territooriumile, sealhulgas rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks;
 - c) kohaldavad korrektelt ja kiiresti rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise norme ning korraldavad vajaduse korral üleandmise vastutavale liikmesriigile III osa I–VI peatüki kohaselt;
 - d) pakuvad teistele liikmesriikidele solidaarsusmeetmete vormis **tõhusat** toetust IV osa I–III peatükis sätestatud vajaduste alusel;
 - e) võtavad kõik **vajalikud** [...] ja proportsionaalsed **meetmed**, et tõkestada ja **vähendada** [...] **kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute** ebaseaduslikku liikumist liikmesriikide vahel.
2. [...]

Artikkel 6

Rändeolukorra **strateegiline** juhtimine ja seire

1. [...]
2. [...]
3. Liikmesriigid kehtestavad riiklikud strateegiad, **milles määratakse kindlaks strateegiline lähenemisviis varjupaiga- ja rändealdusele riigi tasandil [...]**, et tagada piisav suutlikkus tulemusliku varjupaiga- ja rändealdussüsteemi rakendamiseks kooskõlas käesolevas osas kehtestatud põhimõtetega. Need strateegiad hõlmavad erandolukorra plaanide koostamist riiklikul tasandil, võttes arvesse määruse (EL) **2021/2303** [...], määruse (EL) 2019/1896 [...] ja direktiivi XXX/XXX/EL [vastuvõtutingimuste direktiiv] kohast erandolukorra plaanide koostamist ning komisjoni aruandeid, mis on koostatud rändealduskonna valmisoleku- ja kriisikava raames. Sellised riiklikud strateegiad sisaldavad **asjakohast** teavet [...] käesolevas osas sätestatud põhimõtete **kohta** [...]. Nendes võetakse arvesse muid asjakohaseid strateegiaid ja olemasolevaid toetusmeetmeid, eelkõige määruse (EL) **2021/1147** [...] ja määruse (EL) **2021/2303** [...] kohaseid, ning need on kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artikli 8 lõike 6 alusel kehtestatud integreeritud piirihalduse **asjaomaste** riiklike strateegiatega ja täiendavad neid.

Neis strateegiates **võetakse** arvesse ka varjupaigaameti ja Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti teostatud seire, nõukogu määruse nr 1053/2013 alusel tehtud hindamise ning määruse (EL) XXX/XXX [taustauuringute määrus] artikli 7 kohaselt tehtud uuringute tulemusi.

4. [...]
5. Liikmesriigid kehtestavad riiklikud strateegiad hiljemalt **[18 kuud [...]** pärast käesoleva määruse jõustumist]. [...]
6. Komisjon seirab rändeolukorda ja annab selle kohta teavet korrapärastes olukorraaruannetes, mis põhinevad [...] Euroopa välisteenistuse, varjupaigaameti, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti, Europol ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti esitatud [...] andmetel ja teabel ning eelkõige rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava ning selle võrgustiku raames kogutud teabel ja liikmesriikide esitatud teabel, kui see on vajalik.
7. **Komisjon kehtestab rakendusaktidega vormi, mida liikmesriigid kasutavad selle tagamiseks, et nende riiklikud strateegiad on konkreetsete põhielementide osas, nagu erandolukorra plaanid, võrreldavad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.**

Artikkel 6a

ELi alalised rändetoetusvahendid

1. **ELi alalised rändetoetusvahendid hõlmavad vähemalt järgmist:**
 - a) **operatiiv- ja tehniline abi asjaomastelt liidu ametitelt kooskõlas nende volitustega, eelkõige varjupaigaametilt kooskõlas määrusega (EL) 2021/2303, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametilt kooskõlas määrusega (EL) 2019/1896 ning Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametilt kooskõlas määrusega (EL) 2016/794;**

- b) liidu rahastutest antav toetus käesolevas osas sätestatud ühise raamistiku rakendamiseks kooskõlas määrusega (EL) 2021/1147²⁹ ja määrusega (EL) 2021/1148³⁰;
- c) liidu *acquis*'s ette nähtud erandid, millega antakse liikmesriikidele vajalikud vahendid, et reageerida konkreetsetele rändeprobleemidele, nagu on osutatud määruses XXX/XXX [*kriisi ja väärarmata jõu määrus*], [määruses XXX/XXX [*rändaja ärakasutamise määrus*]] ja määruses XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*];
- d) liidu elanikkonnakaitse mehhanismi aktiveerimine kooskõlas määrusega 2021/836;
- e) tagasisaatmismeetmed;
- f) tugevdatud meetmed ja valdkondadevaheline tegevus rände välismõõtmise osas;
- g) tõhustatud diplomaatiline ja poliitiline teavitustegevus;
- h) kooskõlastatud kommunikatsioonistrateegiad;
- i) artikli 7 kohane koostöö kolmandate riikidega tagasisaatmise ja tagasivõtmise hõlbustamiseks.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1147, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (ELT L 251, 15.7.2021, lk 1).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (ELT L 251, 15.7.2021, lk 48).

Artikkel 7

Koostöö kolmandate riikidega tagasisaatmise ja tagasivõtmise hõlbustamiseks

- 1. Kui komisjon ja nõukogu leiavad, et kolmas riik ei tee ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasivõtmisel piisavalt koostööd, kaaluvad komisjon ja nõukogu oma pädevuse piires asjakohaseid meetmeid, võttes arvesse liidu ja liikmesriikide üldisi suhteid kõnealuse kolmanda riigiga, lõikes 2 osutatud aruannet ja asjakohaseid hinnanguid kolmandate riikidega tehtava koostöö kohta, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 810/2009³¹ artikli 25a lõike 5 kohaldamist.
1. [...] Komisjon **võib** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 810/2009 artikli 25a lõike 2 või 4 kohaselt tehtud analüüsi ja muu kättesaadava teabe põhjal, **mis on saadud liikmesriikidelt, liidu institutsioonidelt, organitelt ja asutustelt**, [...] esitada nõukogule aruande, milles määratakse asjakohasel juhul kindlaks meetmed, mida võiks võtta, et parandada koostööd selle kolmanda riigiga tagasivõtmise valdkonnas, võttes arvesse liidu **ja liikmesriikide** üldiseid suhteid kõnealuse kolmanda riigiga.
2. Komisjon **võib** määrata [...] oma aruandes kindlaks ka meetmed, mille eesmärk on edendada liikmesriikidevahelist koostööd, et hõlbustada ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmist.
3. [...]
4. Komisjon hoiab Euroopa Parlamenti käesoleva artikli rakendamisega korrapäraselt kursis.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

II PEATÜKK

IGA-AASTANE RÄNDE HALDAMISE TSÜKKEL

Artikkel 7a

Euroopa rände haldamise aruanne ja komisjoni otsus

1. Võttes arvesse kõiki võimalikke arenguid liitu suunduvates rändevoogudes, kaasa arvatud nende kiiret arengut, võtab komisjon igal aastal vastu Euroopa rände haldamise aruande, milles hinnatakse olukorda kõigil rändeteedel ja kõikides liikmesriikides, mis on liidu jaoks rände- ja varjupaiga valdkonnas varajase hoiatamise ja teadlikkuse suurendamise vahendiks ja milles esitatakse strateegiline ülevaade olukorrast.
2. Aruanne koos artiklis 7c osutatud soovituselga toetab rändeolukorra haldamiseks vajalikke meetmeid käsitlevate otsuste tegemist liidu tasandil. Aruande ja soovituselga toetatakse liikmesriike nende solidaarsuslubaduste üle otsustamisel kooskõlas artikliga 44b ning ühtlasi võidakse toetada liikmesriike riigi tasandi rändeprobleemide hindamisel.
3. Aruanne sisaldab järgmiseid elemente:
 - a) üldise olukorra hinnang, mis hõlmab kõiki rändeteid liidus ja liikmesriikides;
 - b) tulevikku käsitlev prognoos eeloleva aasta kohta, muu hulgas prognoositav maabumiste arv, mis põhineb eelnenud aasta üldisel rändeolukorral, võttes arvesse parajasti valitsevat olukorda, kajastades samal ajal ka varasemat survet;

- c) teave valmisoleku taseme kohta liidus ja liikmesriikides ning prognoositud olukordade võimaliku mõju kohta;
- d) teave liikmesriikide suutlikkuse taseme kohta;
- e) varjupaigaameti ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti seire tulemused, nagu on osutatud artikli 6 lõikes 3;
- f) hinnang selle kohta, kas asjaomase liikmesriigi või asjaomaste liikmesriikide toetamiseks on vaja meetmeid ja ELi alalise rändetoetusvahendi solidaarsusmeetmeid.

4. Koos aruandega võtab komisjon vastu otsuse, millega määratakse kindlaks, kas konkreetne liikmesriik on eelseisval aastal rändesurve all või rändesurve ohus või selles esineb märkimisväärne rändeolukord.

4a. Lõike 3 punkti f ja lõike 4 kohaldamisel konsulteerib komisjon asjaomaste liikmesriikidega. Komisjon võib määrata selliste konsultatsioonide pidamiseks tähtaja.

5. Üldise rändeolukorra, sealhulgas rändesurve, rändesurve ohu ja märkimisväärse rändeolukorra hindamisel kasutab komisjon artikli 7b kohaselt kogutud teavet, võttes täielikult arvesse kõiki aruande elemente, kõiki rändeteid, muu hulgas otsingu- ja päästeoperatsioonide järgsete maabumiste ning kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute ebaseadusliku liikmesriikidevahelise liikumise struktuurse nähtuse konkreetseid elemente, ja varasemat survet ning arvestab hetkel esinevat olukorda.

6. Komisjon võtab aruande ja komisjoni otsuse ning artiklis 7c osutatud soovitusel vastu igal aastal 15. oktoobriks ning edastab need nõukogule. Artiklis 7c osutatud soovitusel ei avalikustata enne, kui nõukogu on vastu võtnud artikli 44b kohase otsuse, ning soovitusel määratakse salastatuse tase „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“ ja seda käideldakse vastaval viisil kooskõlas nõukogu otsusega 2013/488 salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta³².

Esimene aruanne esitatakse [käesoleva määruse jõustumise aastale järgneva aasta 15. oktoobriks].

7. Liikmesriigid ja varjupaigaamet, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet ja Europol esitavad aruande ja komisjoni otsusega seoses artiklis 7b osutatud teabe igal aastal 1. juuniks.

Komisjon kutsub igal aastal juuli esimesel poolel kokku rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava võrgustiku³³ piiratud koosseisuga koosoleku, et esitada olukorra esialgne hinnang ja vahetada võrgustiku liikmetega teavet.

Liikmesriigid ja asjaomased liidu asutused esitavad komisjonile ajakohastatud teabe igal aastal hiljemalt 1. septembriks.

Komisjon kutsub igal aastal 30. septembriks kokku rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava võrgustiku piiratud koosseisuga koosoleku, et esitada olukorra koondhinnang.

³² Nõukogu 23. septembri 2013. aasta otsus 2013/488/EU ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta.

³³ Komisjoni 23. septembri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1366 rändevaldkonna valmisolekut ja kriisiohjet puudutava ELi mehhanismi kohta (rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava).

Artikkel 7b³⁴

Teave üldise rändeolukorra, rändesurve, rändesurve ohu või märkimisväärse rändeolukorra hindamiseks

1. **Kui komisjon hindab üldist rändeolukorda või seda, kas liikmesriik on rändesurve all, kas selles esineb rändesurve oht või kas selles esineb märkimisväärne rändeolukord, kasutab ta järgmist teavet:**
 - a) kolmandate riikide kodanike rahvusvahelise kaitse taotluste arv ja taotlejate kodakondsus;
 - b) selliste kolmandate riikide kodanike arv, kelle puhul on liikmesriigi ametiasutused tuvastanud, et nad ei vasta või enam ei vasta liikmesriiki sisenemise, seal viibimise või elamise tingimustele, sealhulgas viibimisaja ületajad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/2226³⁵ artikli 3 lõike 1 punkti 19 tähenduses;
 - ba) nende kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute arv, kes saavad ajutist kaitset kooskõlas direktiiviga 2001/55/EÜ³⁶.
 - c) direktiivi 2008/115/EÜ kohaste tagasisaatmisotsuste arv;
 - d) nende kolmandate riikide kodanike arv, kes on pärast direktiiv 2008/115/EÜ kohast tagasisaatmisotsust liikmesriigi territooriumilt lahkunud;

³⁴ Artikkel 7b põhineb endisel artiklil 50

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ning määruseid (EÜ) nr 767/2008 ja (EL) nr 1077/2011 (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20).

³⁶ **Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel.**

- e) nende kolmandate riikide kodanike arv, kelle liikmesriigid on võtnud vastu liidu ja riiklike ümberasustamis- [või humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise] kavade alusel;
- f) vastuvõetud ja väljasaadetud vastuvõtmistaotluste ja tagasivõtmisteadete arv kooskõlas artiklitega **29** ja **31**;
- g) artikli **35** alusel toimunud üleandmistest arv;
- h) nende isikute arv, kes on kinni peetud seoses välise maismaa-, mere- või õhupiiri ebaseadusliku ületamisega;
- ha) ebaseaduslike piiriületuskatsete arv, kui need andmed on kättesaadavad ja kontrollitavad;**
- i) nende isikute arv, kellel on keelatud riiki sisenemine määruse (EL) nr 2016/399 artikli 14 alusel;
- j) otsingu- ja päästeoperatsioonide järgselt maabunud kolmandate riikide kodanike arv ja kodakondsus, sealhulgas rahvusvahelise kaitse taotluste arv;
- k) saatjata liikunud **tuvastatud** alaealiste arv;
- l) nende kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute arv, kellele on antud rahvusvaheline kaitse kooskõlas määrusega XXX/XX [*miinimumnõuete määrus*];**
- m) esimese astme otsuste ja varjupaiga kohta tehtud lõplike otsuste arv.**

2. Komisjon võtab ka arvesse järgmist:

- a) liikmesriigi esitatud teave, **sealhulgas vajaduste hinnang, suutlikkuse ja valmisoleku alased meetmed ning muu asjakohane lisateave, mis on esitatud artikli 6 lõikes 3 osutatud riiklikus strateegias** [...];
- b) rändealase ning tagasisaatmise ja -võtmise alase koostöö tase, **võttes muu hulgas arvesse viisaeeskirja artikli 25a kohast aastaaruannet**, kolmandate päritolu- ja transiidiriikidega, esimeste varjupaigariikidega ja turvaliste kolmandate riikidega, nagu on määratletud määruses (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*];
- c) asjaomaste kolmandate riikide geopoliitiline olukord, **rände algpõhjused ja rändajate ärakasutamise võimalikud olukorrad ning võimalikud arengud ebaseaduslikult liidu välispiiri ületavate saabujate osas**, mis võivad mõjutada rändeliikumist;
- d) nõukogu määruse (EL) nr 1053/2013³⁷ artiklis 15, määruse (EL) **2021/2303**³⁸ [...] artiklites 13, 14 ja 22 ning määruse (EL) 2019/1896³⁹ artikli 32 lõikes 7 sätestatud asjakohased soovitused;

³⁷ Nõukogu 7. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 1053/2013, millega kehtestatakse hindamis- ja järelevalvemehhanism Schengeni *acquis*' kohaldamise kontrollimiseks ja tunnistatakse kehtetuks täitevkomitee 16. septembri 1998. aasta otsus, millega luuakse Schengeni hindamis- ja rakendamiskomitee (ELT L 295, 6.11.2013, lk 27).

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2303, mis käsitleb Euroopa Liidu Varjupaigaametit ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 439/2010.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624.

- e) komisjoni soovitus **2020/1366** (rändevaldkonna valmisolekut ja kriisiohjet puudutava ELi mehhanismi kohta (rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava)) kohaselt kogutud teave;
- f) artiklis **7a** osutatud rände haldamise aruanne **ja komisjoni otsus, kui need on kättesaadavad** [...];
- g) nõukogu rakendusotsuse (EL) 2018/1993 (mis käsitleb ELi integreeritud korda poliitiliseks reageerimiseks kriisidele) kohased integreeritud olukorradeadlikkuse ja analüüsi (ISAA) aruanded, kui aktiveeritakse integreeritud poliitiline kriisidele reageerimine, või rändevaldkonna olukorradeadlikkuse ja analüüsi (MISAA) aruanne, mis avaldatakse rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava esimeses etapis, kui integreeritud poliitilist kriisidele reageerimist ei aktiveerita;
- h) teave viisanõude kaotamist puudutava aruandlusprotsessi ja kolmandate riikidega peetavate dialoogide kohta;
- i) Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti kvartaalsed bülletäänid rände kohta ja muud aruanded;
- j) [...] liidu ametite antud toetus liikmesriikidele;
- k) **Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametit käsitleva määruse (EL) 2019/1896 artiklis 32 osutatud haavatavuse hindamise aruande asjakohased osad;**
- l) **kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute liikmesriikidevahelise ebaseadusliku liikumise ulatus ja suundumused, tuginedes asjaomastelt liidu ametitelt saadud teabele ja asjaomastest infosüsteemidest saadud andmete analüüsile.**

3. Lisaks võtab komisjon selle hindamisel, kas liikmesriik seisab silmitsi märkimisväärse rändeolukorraga, arvesse ka kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute sellel hetkel esineva ja iga-aastase saabumise kumulatiivset mõju.

Artikkel 7c

Komisjoni soovitus solidaarsusreservi ja muude asjakohaste meetmete kohta

1. Komisjon võtab igal aastal artiklis 7a osutatud aruande põhjal vastu soovitusel solidaarsusreservi kohta ja määrab kindlaks ELi alaliste rändetoetusvahendite hulka kuuluvad meetmed, mis on vajalikud rändeolukorra tasakaalustatud ja tulemuslikuks lahendamiseks eelseisval aastal, võttes arvesse rändesurve all olevate liikmesriikide vajadusi.
2. Soovitusel määratakse kindlaks ümberpaigutamiste ja otseste rahaliste toetuste aastased arvud liidu tasandil, mis on vähemalt järgmised:
 - a) 30 000 [...] ümberpaigutamist;
 - b) 600 miljoni euro [...] väärtuses otseseid rahalisi toetusi.
3. Komisjon võtab sellise kogu liitu hõlmava vastutuse taseme, mida kõik liikmesriigid peaksid jagama, ja sellest tuleneva solidaarsuse taseme kindlaksmääramisel arvesse asjakohaseid kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid kriteeriume, sealhulgas saabunud isikute koguarvu, taotluste rahuldamise keskmist määra ja tagasisaatmise keskmist määra asjaomasel aastal. Komisjon võtab arvesse ka seda, et liikmesriigid, kes saavad artikli 44c lõikes 1 osutatud toetatavateks liikmesriikideks, ei ole kohustatud täitma oma lubadusi solidaarsusmeetmetes osalemise kohta.

Komisjon võib kindlaks määrata suurema arvu ümberpaigutamisi või otseseid rahalisi toetusi, kui on ette nähtud lõikes 2, ning määrata kindlaks muud solidaarsuse vormid, nagu on sätestatud artikli 44a lõike 2 punktis c, sõltuvalt vajadustest, mis tulenevad konkreetsetest rändevaldkonnas esinevatest probleemidest asjaomasel liikmesriigis.

4. Olenemata käesoleva artikli lõikest 2, kui liikmesriikide ja liidu asutuste poolt artikli 7a lõike 3 kohaselt esitatud teave või komisjoni poolt artikli 7a lõike 4a kohaselt korraldatud konsultatsioonid ei osuta vajadusele ümberpaigutamise või otsese rahalise toetuse järele eelseisval aastal, võetakse soovitusel seda nõuetekohaselt arvesse.

Artikkel 7d

ELi kõrgetasemeline rändefoorum ja ELi tehnilise tasandi rändefoorum

1. Käesoleva määruse IV osa tulemusliku rakendamise tagamiseks korraldatakse liikmesriikide esindajate kohtumine ELi kõrgetasemelisel rändefoorumil.

Asjakohasel juhul võib kutsuda kõrgetasemelisel ELi rändefoorumil ja ELi tehnilise tasandi rändefoorumil, nagu on asjakohane, osalema kolmandaid riike, kes on sõlminud liiduga lepingu liikmesriigis või vastavas kolmandas riigis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määramise kriteeriumide ja mehhanismide kohta, et käsitleda panustamist solidaarsusesse üksikjuhtumi korral.

2. Kõrgetasemelisel rändefoorumil käsitletakse artiklis 7a osutatud aruannet ja otsust ning artiklis 7c osutatud soovitusel ning tehakse kokkuvõtte üldisest olukorrast. Samuti tehakse kõrgetasemelisel rändefoorumil järeldused solidaarsusmeetmete ja nende vajalike tasemete kohta vastavalt artiklis 44b sätestatud menetlusele ning vajaduse korral muude meetmete kohta, mis puudutavad muid rändele reageerimise meetmeid sellistes valdkondades nagu vastutus, valmisolek ja erandolukorrad, ning rände välismõõtmekohta.

3. Nõukogu kutsub kõrgetasemelise rändefoorumi kokku 15 päeva jooksul alates artiklis 7a osutatud aruande ja otsuse ning artiklis 7c osutatud soovitusel vastuvõtmisest ning kutsub vajaduse korral foorumi uuesti kokku, et taotleda liikmesriikidelt täiendavate solidaarsusmeetmete võtmist kooskõlas artikliga 44g.
4. Käesoleva määruse IV osa sujuva rakendamise tagamiseks luuakse ELi tehnilise tasandi rändefoorum. Sellel tulevad kokku liikmesriikide asjaomaste ametiasutuste esindajad, kelle ametiaste on piisavalt kõrge, et täita foorumile antud ülesandeid. Pärast käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kohtumist korraldab komisjon ELi tehnilise tasandi rändefoorumi esimese kohtumise. Pärast seda esimest kohtumist toimuvad ELi tehnilise tasandi rändefoorumi kohtumised regulaarselt. ELi tehnilise tasandi rändefoorumi kutsub kokku ja seda juhatab komisjon.

III OSA

VASTUTAVA LIIKMESRIIGI KINDLAKSMÄÄRAMISE KRITEERIUMID JA MEHHANISMID

I PEATÜKK

ÜLDPÕHIMÕTTED JA TAGATISED

Artikkel 8

Juurdepääs rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise menetlusele

1. Liikmesriigid vaatavad läbi sellise kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku rahvusvahelise kaitse taotluse, kes taotleb rahvusvahelist kaitset mõne liikmesriigi territooriumil, sealhulgas piiril või transiidialal. Taotluse vaatab läbi üks liikmesriik, kelleks on III osa II peatükis sätestatud kriteeriumide **või III peatükis sätestatud klauslite** kohaselt vastutav liikmesriik.
2. Kui käesolevas määruses loetletud kriteeriumide põhjal ei saa vastutavat liikmesriiki kindlaks määrata, vastutab taotluse läbivaatamise eest esimene liikmesriik, kus rahvusvahelise kaitse taotlus registreeriti, **ilma et see piiraks käesoleva määruse IV osas sätestatud normide kohaldamist.**

3. Kui liikmesriigil ei ole võimalik taotlejat üle anda algselt vastutavaks määratud liikmesriigile, sest on piisavalt alust arvata, et selles liikmesriigis esineb varjupaigamenetluses ja taotlejate vastuvõtutingimustes süsteemseid puudusi, mis võivad endaga kaasa tuua ebainimliku või alandava kohtlemise Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 4 tähenduses, siis vastutavat liikmesriiki kindlaks määrav liikmesriik kontrollib, kas III osa II peatükis sätestatud kriteeriumide **või III peatükis sätestatud klauslite** alusel on võimalik määrata vastutavaks mõni muu liikmesriik.

Kui liikmesriik ei saa isikut esimese lõigu kohaselt üle anda ühelegi III osa II peatükis sätestatud kriteeriumide **või III peatükis sätestatud klauslite** alusel vastutavaks määratud liikmesriigile ega esimesele liikmesriigile, kus taotlus registreeriti, saab vastutavaks liikmesriigiks tema ise.

4. Kui määruse (EL) XXX/XXX [*taustakontrolli määrus*] artiklis 11 sätestatud julgeolekukontrolli ei ole **nimetatud määrusele vastavalt** tehtud, siis see liikmesriik, kus rahvusvahelise kaitse taotlus esimest korda registreeriti, uurib, kas on põhjendatud alust arvata, et taotleja kujutab ohtu liikmesriikide **julgeolekule** [...], kusjuures kõnealune liikmesriik teeb seda niipea kui võimalik pärast taotluse registreerimist, enne kui kohaldab III osa II peatüki kohaseid vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriume või III peatükis sätestatud klausleid.

Kui määruse (EL) XXX/XXX [*taustakontrolli määrus*] artiklis 11 sätestatud julgeolekukontroll on tehtud, kuid sellel liikmesriigil, kus rahvusvahelise kaitse taotlus esimest korda registreeriti, on mõjuv põhjus uurimiseks, kas on põhjendatud alust arvata, et taotleja kujutab ohtu liikmesriikide **julgeolekule** [...], uurib kõnealune liikmesriik seda niipea kui võimalik pärast taotluse registreerimist, enne kui kohaldab III osa II peatüki kohaseid vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriume või III peatükis sätestatud klausleid.

Kui määruse (EL) XXX/XXX [*taustakontrolli määrus*] artikli 11 või käesoleva lõike esimese ja teise lõigu kohaselt tehtud julgeolekukontroll näitab, et on olemas põhjendatud alus arvata, et taotleja kujutab ohtu **liikmesriikide julgeolekule** [...], on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kes tegi kõnealuse julgeolekukontrolli, **ning artiklit 29 ei kohaldata**.

5. Iga liikmesriik säilitab õiguse saata taotleja määruses (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] sätestatud norme ja kaitsemeetmeid kohaldades turvalisse kolmandasse riiki.

Artikkel 9
Taotleja kohustused

1. Kui kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik kavatseb esitada rahvusvahelise kaitse taotluse, tuleb taotlus esitada ja registreerida liikmesriigis, kuhu ta esimesena sisenes.
2. Erandina lõikest 1, tuleb juhul, kui kolmanda riigi kodanikul või kodakondsuseta isikul on kehtiv elamisluba või viisa, taotlus esitada ja registreerida elamisloa või viisa välja andnud liikmesriigis.

Kui kolmanda riigi kodanikul või kodakondsuseta isikul, kes kavatseb esitada rahvusvahelise kaitse taotluse, on **aegunud, tühistatud, tagasi võetud või kehtetuks tunnistatud [...]** elamisluba või viisa, tuleb taotlus esitada ja registreerida liikmesriigis, kus ta viibib.

3. Taotleja teeb käesoleva määrusega hõlmatud küsimustes täielikku koostööd liikmesriikide pädevate asutustega, eelkõige esitades võimalikult kiiresti ja hiljemalt artiklis 12 osutatud vestluse ajal kõik üksikasjad ja kogu teabe, mis on talle kättesaadavad ja vajalikud vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks. **Taotleja esitab oma isikut tõendavad dokumendid, kui taotlejal on sellised dokumendid, ning teeb pädevate ametiasutustega koostööd biomeetriliste andmete kogumisel kooskõlas määrusega (EL) XXX/XXX [Eurodaci määrus].** Kui taotlejal ei ole vestluse ajal võimalik esitatud üksikasju ja teavet tõendada, võib pädev asutus määrata selliste tõendite esitamiseks tähtaja, mis jääb artikli 29 lõikes 1 osutatud ajavahemiku piiresse.

4. Taotleja peab viibima:
- a) lõigetes 1 ja 2 osutatud liikmesriigis kuni vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseni ja vajaduse korral üleandmismenetluse rakendamiseni;
 - b) vastutavas liikmesriigis;
 - c) ümberpaigutamise sihtliikmesriigis, kui isik on artikli 57 lõike 9 kohaselt üle antud.
5. Kui taotlejat teavitatakse üleandmisotsusest kooskõlas artikli 32 lõikega 2 ja artikli 57 lõikega 8, **teeb taotleja ametiasutustega koostööd ja** täidab seda otsust.

Artikkel 10

Kohustuste täitmata jätmise tagajärjed

1. Taotlejal ei ole õigust direktiivi XXX/XXX/EL [vastuvõtutingimuste direktiiv] artiklites 15–17 sätestatud vastuvõtutingimustele **kooskõlas** kõnealuse direktiivi artikliga 17a [...] üheski muus liikmesriigis kui selles, kus ta peab käesoleva määruse artikli 9 lõike 4 kohaselt viibima **alates hetkest, mil teda on teavitatud otsusest anda ta üle vastutavale liikmesriigile**, tingimusel et taotlejat on määruse (EL) XXX/XXX [taustakontrolli määrus] artikli 8 lõike 2 punkti b kohaselt sellest tagajärjest teavitatud. See ei piira vajadust tagada elatustase kooskõlas liidu õigusega, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, ja rahvusvaheliste kohustustega.
2. Pädevad asutused ei **pea võtma** arvesse vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks asjakohaseid üksikasju ja teavet, mis esitatakse pärast artikli 9 lõikes 3 osutatud tähtaja möödumist.

Artikkel 11

Õigus teabele

1. Niipea kui võimalik ja hiljemalt siis, kui rahvusvahelise kaitse taotlus liikmesriigis registreeritakse, teavitavad liikmesriigi pädevad asutused taotlejat käesoleva määruse kohaldamisest ning artiklis 9 sätestatud kohustustest ja artiklis 10 sätestatud tagajärgedest kohustuste täitmata jätmise korral ning eelkõige:
 - a) sellest, et rahvusvahelise kaitse taotlemise õigus ei hõlma taotleja jaoks võimalust valida seda, milline liikmesriik vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, ega ümberpaigutamise sihtliikmesriiki;

- b) käesoleva määruse **III osa** eesmärkidest ja teises liikmesriigis uue taotluse esitamise tagajärgedest, samuti tagajärgedest, mis kaasnevad lahkumisega liikmesriigist, kus taotleja peab artikli 9 lõike 4 kohaselt viibima, eelkõige sellest, et taotlejal on õigus üksnes artikli 10 lõikes 1 sätestatud vastuvõtutingimustele;
- c) vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriumidest ja menetlustest, selliste kriteeriumide tähtsusejärjestusest menetluse eri etappides ja etappide kestusest;
- d) artikli 12 kohase isikliku vestluse eesmärgist ning kohustusest menetluse käigus võimalikult kiiresti esitada ja suuliselt või dokumentidega **või muu teabega** tõendada asjakohast teavet, mis võib aidata kindlaks teha, kas liikmesriikides viibib pereliikmeid, sugulasi või muid omakseid, sealhulgas vahenditest, mille abil taotleja saab sellist teavet esitada, ning igasugusest abist, mida liikmesriik saab pereliikmete või sugulaste otsimisel pakkuda;
- e) taotleja kohustusest avaldada menetluse käigus võimalikult kiiresti mis tahes asjakohane teave, mis võib aidata välja selgitada varasemad elamisload **või** viisad [...];
- ea) **taotleja kohustusest esitada oma isikut tõendavad dokumendid, kui taotlejal on sellised dokumendid, ning teha pädevate asutustega koostööd biomeetriliste andmete kogumisel kooskõlas määrusega (EL) XXX/XXX [Eurodaci määrus];**

- f) võimalusest vaidlustada üleandmisotsus artikli 33 lõikes 2 sätestatud tähtaja jooksul ning asjaolust, et vaidlustamise ulatus on artikli 33 lõike 1 kohaselt piiratud;
- g) **vaidlustamise või läbivaatamise puhul** õigusest saada taotluse korral tasuta õigusabi juhul, kui asjaomane isik ei suuda tasuda sellega kaasnevaid kulusid;
- ga) asjaolust, et põgenemine toob kaasa tähtaja pikendamise vastavalt artiklile 35;**
- h) sellest, et liikmesriikide pädevad asutused ja Euroopa Liidu Varjupaigaamet töötlevad taotleja isikuandmeid, sealhulgas vahetavad isikuga seotud andmeid üksnes selleks, et täita oma käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi;
- i) asjaomaste isikuandmete kategooriatest;
- j) õigusest tutvuda temaga seotud andmetega ning õigusest taotleda temaga seotud ebakorrektsete andmete parandamist või temaga seotud ebaseaduslikult töödeldud andmete kustutamist, samuti nimetatud õiguste kasutamise korrast, sealhulgas artiklis 41 nimetatud ametiasutuste ning riiklike andmekaitseasutuste kontaktandmetest, kes vaatavad läbi isikuandmete kaitset käsitlevaid kaebusi, ning andmekaitseametniku kontaktandmetest;
- k) saatjata alaealise puhul esindaja rollist ja kohustustest ning menetlusest, mille abil saab esindaja vastu esitada kaebuse konfidentsiaalselt ja turvaliselt ning austades täielikult lapse õigust olla selles suhtes ära kuulatud.

[...]

2. Lõikes 1 osutatud teave esitatakse kirjalikult keeles, millest taotleja aru saab või on kõigi eelduste kohaselt võimaline aru saada. Liikmesriigid kasutavad sel eesmärgil lõike 3 alusel selgelt ja lihtsalt sõnastatud ühiseid teabematerjale.

Et taotleja teavet täielikult mõistaks, esitatakse teave ka suuliselt ja vajaduse korral artiklis 12 osutatud vestluse käigus.

Kui taotleja on saatjata alaealine, esitatakse teave lapsesõbralikul viisil, võttes eelkõige arvesse alaealise vanust ja küpsust.

3. Euroopa Liidu Varjupaigaamet koostab tihedas koostöös vastutavate riiklike **asutustega** [...] ühise teabematerjali ja saatjata alaealiste jaoks spetsiaalse teabelehe, mis sisaldab vähemalt lõikes 1 osutatud teavet. Ühine teabematerjal sisaldab samuti teavet määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] kohaldamise kohta ning eelkõige eesmärki, mille nimel võidakse asjaomase taotleja andmeid Eurodac-süsteemis töödelda. Ühine teabematerjal koostatakse selliselt, et liikmesriikidel on sinna võimalik sisestada täiendavat liikmesriigi spetsiifilist teavet.

Artikkel 12

Isiklik vestlus taotlejaga

1. Vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetluse lihtsustamiseks korraldab vastutavat liikmesriiki kindlaks määrav liikmesriik, **kellele on osutatud artikli 28 lõikes 1, artikli 29 kohaldamise eesmärgil** taotlejaga isikliku vestluse. Vestlus aitab ka õigesti aru saada teabest, mis taotlejale esitati artikli 11 kohaselt.
2. Isikliku vestluse võib ära jätta, kui:
 - a) taotleja on põgenenud;
 - b) taotleja ei ole isiklikule vestlusele tulnud ega ole esitanud põhjuseid, mis seda õigustaksid;
 - c) taotleja on pärast artiklis 11 osutatud teabe saamist edastanud juba teiste vahendite abil teabe, mis on vajalik vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks. Liikmesriik, kes vestluse ära jätab, annab taotlejale võimaluse esitada ülejäänud lisateabe, mis on vajalik vastutava liikmesriigi korrektseks kindlaksmääramiseks, artikli 29 lõikes 1 osutatud tähtaja jooksul.
3. Isiklik vestlus toimub aegsasti ja igal juhul enne artikli 29 kohase vastuvõtmispalve esitamist.

4. Isiklik vestlus toimub keeles, millest taotleja aru saab või on kõigi eelduste kohaselt võimaline aru saada ja milles ta on võimaline suhtlema. **Saatjata ja asjakohasel juhul saatjaga** alaealistega viivad vestluse lapsesõbralikul viisil läbi riigisisese õiguse kohaselt asjakohase väljaõppe [...] saanud töötajad, **võttes arvesse eelkõige alaealise vanust ja küpsust**, alaealise esindaja ja vajaduse korral õigusnõustaja juuresolekul. Vajaduse korral kasutavad liikmesriigid tõlki [...]. Taotleja võib paluda, et temaga vestleksid ja teda abistaksid samast soost töötajad. **Liikmesriigid püüavad sellised palved rahuldada, kui see on mõistlikult teostatav.**
5. Isiklik vestlus toimub tingimustes, millega on tagatud nõuetekohane konfidentsiaalsus. Vestluse viib läbi isik, kes on selleks riigisisese õiguse kohaselt kvalifitseeritud. Taotlejatele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad vajavad määruse (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] kohaselt spetsiaalseid menetluslikke tagatise, pakutakse piisavat tuge, et luua kõigi vastutava liikmesriigi kindlaksmääramist võimaldavate elementide esitamiseks vajalikud tingimused.
6. Isiklikku vestlust korraldab liikmesriik koostab kirjaliku kokkuvõtte, mis sisaldab vähemalt taotleja vestlusel esitatud peamist teavet. Kokkuvõtte esitatakse kas aruandena või tüüpvormina. Liikmesriik tagab, et taotleja või teda esindav õigusnõustaja või muu nõustaja saab kokkuvõttega aegsasti tutvuda.

Artikkel 13

Alaealiste suhtes kehtivad tagatised

1. Liikmesriigid peavad kõigi käesolevas määruses sätestatud menetluste puhul esmatähtsaks lapse parimaid huve.
2. Iga liikmesriik, kus saatjata alaealine viibib, tagab, et käesolevas määruses sätestatud asjakohastes menetlustes esindab ja abistab alaealist esindaja. Esindajal on käesoleva määruse kohastes menetlustes alaealise parimate huvidega arvestamiseks vajalik kvalifikatsioon ja teadmised ning ta on saanud selleks asjakohase väljaõppe. Selline esindaja saab tutvuda taotleja toimiku asjasse puutuvate dokumentide sisuga, sealhulgas saatjata alaealise eriteabematerjaliga.

Kui esindajaks on määratud organisatsioon, nimetab ta isiku, kes vastutab asjaomase alaealise suhtes esindaja ülesannete täitmise eest. Selle isiku suhtes kohaldatakse esimest lõiku.

Esimeses lõigus sätestatud esindaja võib olla sama isik või organisatsioon kui määruse (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] artiklis 22 ette nähtu.

3. [...] **Liikmesriigid kaasavad saatjata alaealise esindaja** käesoleva määruse alusel vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise protsessi. Esindaja aitab saatjata alaealisel esitada teavet, mille abil hinnata lõike 4 kohaselt tema parimaid huve, sealhulgas seoses ärakuulamisõiguse kasutamisega, ning toetab tema suhtlemist teiste osalejatega, näiteks perekonna otsimisega tegelevate organisatsioonidega, kui see on sel eesmärgil asjakohane.

4. Lapse parimaid huve hinnates teevad liikmesriigid omavahel tihedat koostööd ja võtavad nõuetekohaselt arvesse eelkõige järgmisi tegureid:
- a) perekonna taasühinemise võimalused;
 - b) alaealise heaolu ja sotsiaalne areng, arvestades eelkõige alaealise tausta;
 - c) ohutus- ja turvalisuskaalutlused, eelkõige juhul, kui last ähvardab oht langeda vägivalla ja ärakasutamise, sealhulgas inimkaubanduse ohvriks;
 - d) alaealise seisukohad vastavalt tema vanusele ja küpsusele;
 - e) kui taotleja on saatjata alaealine, siis selle liikmesriigi esindaja esitatud teave, kus saatjata alaealine viibib.
5. Enne saatjata alaealise üleandmist [...] **teavitab** [...] üleandev liikmesriik vastutavat liikmesriiki või ümberpaigutamise sihtliikmesriiki, **kes kinnitab, et kõik** [...] **asjakohased** meetmed, millele on osutatud direktiivi XXX/XXX/EL [*vastuvõtutingimuste direktiiv*] artiklites 14 ja 23 ning määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] artiklis 22, **võetakse** ilma viivitusega. Enne saatjata alaealise üleandmise otsuse tegemist tuleb hinnata tema parimaid huve. Hindamine põhineb lõikes 4 loetletud **asjakohastel** teguritel ja nende tegurite hindamise järeldused esitatakse üleandmisotsuses selgesõnaliselt. Hindamise teevad [...] töötajad, **kes on saanud asjakohase väljaõppe** [...], **ning ilma viivitusega**, et tagada alaealise parimate huvide arvessevõtmine.

6. Artikli 15 kohaldamisel peab liikmesriik, kus saatjata alaealise rahvusvahelise kaitse taotlus **esimest korda** registreeriti, võtma võimalikult kiiresti asjakohased meetmed, et leida liikmesriikide territooriumilt saatjata alaealise pereliikmed või sugulased, kaitstes samal ajal lapse parimaid huve.

Sel eesmärgil võib see liikmesriik paluda abi rahvusvahelistelt või muudelt asjakohastelt organisatsioonidelt ning võib lihtsustada alaealise juurdepääsu nimetatud organisatsioonide otsimisteenistustele.

Artiklis 41 osutatud pädevate asutuste töötajad, kes menetlevad saatjata alaealistega seotud taotlusi, **saavad** [...] sobivat väljaõpet alaealiste erivajaduste kohta, **kui see on käesoleva määruse kohaldamiseks asjakohane.**

7. Selleks et lihtsustada lõike 6 kohaselt teise liikmesriigi territooriumil elava saatjata alaealise pereliikmete või sugulaste kindlakstegemiseks vajalikku tegevust, võtab komisjon vastu rakendusakte, sealhulgas tüüpvormi asjaomase teabe vahetamiseks liikmesriikide vahel. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

II PEATÜKK

VASTUTAVA LIIKMESRIIGI KINDLAKSMÄÄRAMISE KRITEERIUMID

Artikkel 14

Kriteeriumide tähtsusjärjestus

1. Vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriume kohaldatakse käesolevas peatükis esitatud järjestuses.
2. Käesolevas peatükis esitatud kriteeriumide kohaselt lähtutakse vastutava liikmesriigi kindlaksmääramisel sellest, milline olukord valitses hetkel, mil rahvusvahelise kaitse taotlus esimest korda mõnes liikmesriigis registreeriti.

Artikkel 15

Saatjata alaealised

1. Kui taotleja on saatjata alaealine, kohaldatakse ainult käesolevas artiklis sätestatud kriteeriume lõigetes 2–5 esitatud järjestuses.
2. Vastutav liikmesriik on see liikmesriik, kus viibib seaduslikult mõni saatjata alaealise pereliige **või õde või vend**, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et see ei ole alaealise parimates huvides. Kui taotleja on abielus alaealine, kelle abikaasa ei viibi seaduslikult ühegi liikmesriigi territooriumil, siis on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus elab tema isa, ema või muu täiskasvanu, kes on tema eest vastutav selle liikmesriigi õiguse või tava alusel, või kus õde või vend seaduslikult viibib, **välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et see pole alaealise parimates huvides.**

3. Kui taotlejal on sugulane, kes viibib seaduslikult mõnes muus liikmesriigis, ja kui individuaalse hindamise teel on kindlaks tehtud, et sugulane saab tema eest hoolitseda, viib see liikmesriik alaealise tema sugulasega kokku ning on vastutav liikmesriik, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et see ei ole alaealise parimates huvides.
4. Kui pereliikmed, **õed või vennad** või muud sugulased, nagu on osutatud lõigetes 2 ja 3, viibivad mitmes liikmesriigis, määratakse vastutav liikmesriik saatjata alaealise parimatest huvidest lähtudes.
5. Lõigetes 2 ja 3 osutatud pereliikme, **õdede või vendade** või sugulase puudumise korral on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus saatjata alaealise rahvusvahelise kaitse taotlus esimest korda registreeriti, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et see ei ole alaealise parimates huvides.
6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 68 vastu delegeeritud õigusakte:
 - a) saatjata alaealiste pereliikmete, **õdede või vendade** või sugulaste tuvastamise kohta;
 - b) tõendatud perekondlike sidemete olemasolu tuvastamise kriteeriumide kohta;
 - c) kriteeriumide kohta, mille põhjal hinnata, kas saatjata alaealise sugulane on võimeline tema eest hoolitsema, sealhulgas juhud, kui saatjata alaealise pereliikmed, õed või vennad või sugulased viibivad rohkem kui ühes liikmesriigis.

Delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks antud volituste teostamisel ei ületa komisjon artikli 13 lõikega 4 ette nähtud lapse parimate huvide ulatust.

7. Komisjon kehtestab rakendusaktidega ühetaolised tingimused teabega tutvumiseks ja selle vahetamiseks liikmesriikide vahel. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 16

Rahvusvahelise kaitse saanud pereliikmed

Kui taotlejal on pereliige, kellel on lubatud elada rahvusvahelise kaitse saajana mõnes liikmesriigis, vastutab see liikmesriik rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, tingimusel et asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult.

Artikkel 17

Rahvusvahelist kaitset taotlevad pereliikmed

Kui taotlejal on [...] pereliige, kelle poolt **liikmesriigile esitatud** rahvusvahelise kaitse taotluse suhtes ei ole [...] veel esimest sisulist otsust tehtud, vastutab see liikmesriik rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, tingimusel et asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult.

Artikkel 18

Pereliikmete taotluste menetlemine

Kui [...] **ühe perekonna mitme liikme või alaealiste vallaliste õdede või vendade rahvusvahelise kaitse taotlused on registreeritud** samas liikmesriigis ühel ajal või piisavalt väikese ajavahega, et vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlusi saaks läbi viia üheskoos, ja kui käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaldamise tagajärjel oleksid nad üksteisest eraldatud, määratakse vastutav liikmesriik kindlaks järgmiselt:

- a) ühe perekonna kõigi liikmete **või alaealiste vallaliste õdede või vendade** rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest vastutab liikmesriik, kes kriteeriumide kohaselt vastutab nendest suurima arvu taotluste läbivaatamise eest;
- b) muul juhul vastutab taotluste läbivaatamise eest liikmesriik, kes kriteeriumide kohaselt vastutab vanima pereliikme taotluse läbivaatamise eest.

Artikkel 19

Elamisloa või viisa väljaandmine

1. Kui taotlejal on kehtiv elamisluba, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest elamisloa välja andnud liikmesriik.
2. Kui taotlejal on kehtiv viisa, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest viisa välja andnud liikmesriik, välja arvatud juhul, kui viisa anti välja mõne muu liikmesriigi nimel vastavalt esindamist käsitlevale kokkuleppele, nagu see on sätestatud määruse (EÜ) nr 810/2009 artiklis 8. Sel juhul vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest esindatud liikmesriik.
3. Kui taotlejal on mitu kehtivat elamisluba või viisat, mille on välja andnud erinevad liikmesriigid, vastutavad liikmesriigid rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest järgmises järjestuses:
 - a) liikmesriik, kes andis välja pikima kehtivusajaga elamisloa, või kehtivusaegade samasuse korral liikmesriik, kes andis välja elamisloa, mille kehtivusaeg lõpeb kõige hiljem;
 - b) sama liiki viisade puhul liikmesriik, kes andis välja viisa, mille kehtivusaeg lõpeb kõige hiljem;
 - c) eri liiki viisade puhul liikmesriik, kes andis välja pikima kehtivusajaga viisa, või kehtivusaegade samasuse korral liikmesriik, kes andis välja viisa, mille kehtivusaeg lõpeb kõige hiljem.

4. Kui taotlejal on üks või mitu elamisluba, **mille kehtivusaeg on lõppenud või mis on tühistatud, kehtetuks tunnistatud või tagasi võetud vähem kui kolm aastat** enne taotluse registreerimist, või üks või mitu viisat, **mille kehtivusaeg on lõppenud või mis on tühistatud, kehtetuks tunnistatud või tagasi võetud [...]** vähem kui **18 kuud [...]** enne taotluse registreerimist, kohaldatakse lõikeid 1, 2 ja 3.
5. Asjaolu, et elamisluba või viisa anti välja väljamõeldud või vale identiteedi või valede, võltsitud või kehtetute dokumentide alusel, ei välista vastutust liikmesriigi jaoks, kes elamisloa või viisa välja andis. Elamisloa või viisa välja andnud liikmesriik ei ole siiski vastutav, kui ta suudab tõendada pärast elamisloa või viisa väljaandmist, et toime oli pandud pettus.

Artikkel 20

[...]

Artikkel 21

Territooriumile sisenemine

1. Kui käesoleva määruse artikli 30 lõikes 4 osutatud kahes loendis kirjeldatud otseste või kaudsete tõendite, sealhulgas määruses (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] osutatud andmete põhjal tehakse kindlaks, et taotleja on kolmandast riigist maismaa, mere või õhu kaudu tulles ületanud mõne liikmesriigi piiri ebaseaduslikult, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest esimene liikmesriik, kuhu sel viisil siseneti. See kohustus langeb ära, kui taotluse registreerimise ajaks on ebaseadusliku piiriületuse kuupäevast möödunud üle **2 aasta** [...].
2. Lõikes 1 sätestatud reeglit kohaldatakse ka juhul, kui taotleja maabus territooriumile otsingu- ja päästeoperatsiooni järgselt.

3. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata, kui käesoleva määruse artikli 30 lõikes 4 osutatud kahes loendis kirjeldatud otseste või kaudsete tõendite, sealhulgas määruses (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] osutatud andmete põhjal on võimalik kindlaks teha, et taotleja paigutati pärast piiri ületamist käesoleva määruse artikli 57 kohaselt ümber teise liikmesriiki. Sel juhul vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest kõnealune muu liikmesriik.

Artikkel 22

Viisavaba sisenemine liikmesriiki

1. Kui kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik siseneb mõne liikmesriigi territooriumile sellise liikmesriigi kaudu, kus temalt viisat ei nõuta, vastutab see liikmesriik tema rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest. [...]
2. **Lõikes 1 sätestatud põhimõtet ei kohaldata, kui kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku rahvusvahelise kaitse taotlus registreeritakse mõnes muus liikmesriigis, kus temalt samuti ei nõuta territooriumile sisenemiseks viisat. Sel juhul vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest kõnealune muu liikmesriik.**

Artikkel 23

Avalduse esitamine lennujaama rahvusvahelisel transiidialal

Kui kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik esitab rahvusvahelise kaitse taotluse mõne liikmesriigi lennujaama rahvusvahelisel transiidialal, vastutab taotluse läbivaatamise eest nimetatud liikmesriik.

III PEATÜKK

ÜLALPEETAVAD ISIKUD JA KAALUTLUSÕIGUST KÄSITLEVAD SÄTTED

Artikkel 24

Ülalpeetavad isikud

1. Kui taotleja sõltub ühes liikmesriigis seaduslikult viibiva lapse, **õe või venna** või vanema abist kas raseduse, vastsündinud lapse, raske haiguse, raske puude, raske **psühholoogilise** trauma või vanaduse tõttu või kui ühes liikmesriigis seaduslikult viibiv taotleja laps, **õde või vend** või vanem sõltub samadel põhjustel taotleja abist, hoiavad liikmesriigid tavaliselt taotlejat ja seda last, **õde või venda** või vanemat koos või viivad nad taas kokku, tingimusel et perekondlikud sidemed olid olemas enne taotleja liikmesriikide territooriumile saabumist või et lapsel, **õel või vennal** või vanemal või taotlejal on võimalik ülalpeetava isiku eest hoolitseda ja asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult.

Kui on andmeid, et laps, **õde või vend** või vanem elab seaduslikult selle liikmesriigi territooriumil, kus ülalpeetav isik viibib, kontrollib kõnealune liikmesriik enne artikli 29 kohase vastuvõtmispalve esitamist, kas see laps, **õde või vend** või vanem saab ülalpeetava isiku eest hoolitseda.

2. Kui lõikes 1 osutatud laps, **õde või vend** või vanem elab seaduslikult mõnes teises liikmesriigis kui selles, kus viibib taotleja, vastutab taotluse läbivaatamise eest see liikmesriik, kus laps, **õde või vend** või vanem seaduslikult elab, välja arvatud siis, kui taotleja tervislik seisund ei võimalda tal pikema aja jooksul kõnealusesse liikmesriiki reisida. Sellisel juhul on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus taotleja viibib. Sellel liikmesriigil ei ole kohustust tuua taotleja last, **õde või venda** või vanemat oma territooriumile.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 68 vastu delegeeritud õigusakte:
- a) sõltuvussuhte hindamisel arvesse võetavate elementide kohta;
 - b) tõendatud perekondlike sidemete olemasolu tuvastamise kriteeriumide kohta;
 - c) selliste kriteeriumide kohta, mille põhjal hinnata, kas asjaomane isik on võimeline ülalpeetava isiku eest hoolitsema;
 - d) selliste elementide kohta, mida võtta arvesse, et hinnata suutmatust pika perioodi jooksul reisida.
4. Komisjon kehtestab rakendusaktidega ühetaolised tingimused teabega tutvumiseks ja selle vahetamiseks liikmesriikide vahel. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 25

Kaalutusõigust käsitlevad sätted

1. Erandina artikli 8 lõikest 1 võib iga liikmesriik otsustada läbi vaadata tema juures registreeritud kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku rahvusvahelise kaitse taotluse, isegi kui käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt ta selle läbivaatamise eest ei vastuta.

2. Liikmesriik, kus rahvusvahelise kaitse taotlus on registreeritud ja kes viib läbi vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust, või vastutav liikmesriik, võib igal ajal, enne kui tehakse esimene sisuline otsus, mõnelt muult liikmesriigilt paluda taotleja vastuvõtmist, et omakseid humaansetel põhjustel kokku viia, lähtudes eeskätt perekondlikest, **sotsiaalsetest** või kultuurilistest kaalutlustest, isegi kui selline liikmesriik ei ole artiklites 15–18 ja 24 sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav liikmesriik. See eeldab asjaomaste isikute kirjalikku nõusolekut.

Vastuvõtmispalve sisaldab kogu materjali, mis on palvet esitava liikmesriigi valduses ning mis on vajalik selleks, et palve saajaks olev liikmesriik saaks olukorda hinnata.

Palve saajaks olev liikmesriik kontrollib esitatud humanseid põhjusi ja vastab palve esitanud liikmesriigile kahe kuu jooksul pärast selle saamist, kasutades selleks määruse (EÜ) nr 1560/2003 artikli 18 alusel loodud elektroonilist teabedastusvahendit. Palve tagasilükkamise vastuses esitatakse selle tagasilükkamise aluseks olevad põhjused.

IV PEATÜKK

VASTUTAVA LIIKMESRIIGI KOHUSTUSED

Artikkel 26

Vastutava liikmesriigi kohustused

1. Käesoleva määruse kohaselt vastutav liikmesriik on kohustatud:
 - a) võtma artiklites 29, 30 ja 35 sätestatud tingimustel vastu taotleja, kelle taotlus registreeriti mõnes muus liikmesriigis;
 - b) võtma käesoleva määruse artiklites 31 ja 35 sätestatud tingimustel tagasi taotleja, **sealhulgas artikli 28 lõigetes 4 ja 5 osutatud olukordades**, või kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku, kelle suhtes on see liikmesriik määratud vastutavaks liikmesriigiks määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] artikli 11 lõike 1 alusel;
 - c) [...]
 - d) võtma käesoleva määruse artiklites 31 ja 35 sätestatud tingimustel tagasi ümberasustatud või vastu võetud isiku, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse või kes viibib ebaseaduslikult muus liikmesriigis kui see, kes nõustus teda määruse (EL) XXX/XXX [*liidu ümberasustamisraamistiku määrus*] kohaselt vastu võtma või kes andis talle riikliku ümberasustamiskava alusel rahvusvahelise või humanitaarkaitse.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel ei või taotlejaga [...] kaasas oleva ja pereliikme määratlusele vastava alaealise olukorda käsitleda taotleja omast eraldi ning alaealise võtab vastu või tagasi liikmesriik, kes vastutab kõnealuse pereliikme rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, **ilma et selleks oleks vaja asjaomastelt isikutelt kirjalik nõusolek saada**, isegi kui alaealine ise ei ole taotleja, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et see ei ole lapse parimates huvides. Sama põhimõte kehtib taotleja lastele, kes on sündinud pärast liikmesriikide territooriumile saabumist, ilma et oleks vaja algselt uut menetlust nende vastuvõtmiseks.

Kui liikmesriigi suhtes, mis on artikli 16 kohaselt määratud vastutavaks liikmesriigiks, alustatakse uut lapse vastuvõtmise menetlust, siis olenemata artiklis 16 sätestatud kirjaliku nõusoleku nõudest ei ole vaja asjaomastelt isikutelt kirjalikku nõusolekut saada, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et see pole alaealise parimates huvides.

3. Lõike 1 punktides a ja b [...] osutatud olukordades **kohaldatakse** määrust (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus].

Artikkel 27
Kohustuste äralangemine

1. Kui liikmesriik annab taotlejale välja elamisloa, otsustab kohaldada artiklit 25 või ei anna asjaomast isikut artiklis 35 sätestatud tähtaja jooksul üle vastutavale liikmesriigile, saab sellest liikmesriigist vastutav liikmesriik ning artiklis 26 sätestatud kohustused lähevad sellele liikmesriigile üle. Vajaduse korral teavitab ta varem vastutanud liikmesriiki, vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust teostavat liikmesriiki või liikmesriiki, kellel on palutud taotleja vastu võtta või kes on saanud tagasivõtmisteate, kasutades määruse (EÜ) nr 1560/2003 artikli 18 alusel loodud elektroonilist teabedastusvahendit.

[...]

Liikmesriik, kellest saab käesoleva artikli esimese lõigu kohaselt vastutav liikmesriik, märgib, et temast on saanud vastutav liikmesriik määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] artikli 11 lõike 3 kohaselt.

- 1aa. Kui taotlus on piirimenetluses määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] kohaselt läbi vaadatud, langevad käesoleva määruse artikli 26 lõikes 1 sätestatud kohustused ära [...]15 [...]kuud[...] pärast seda, kui on jõustunud otsus, millega taotlus lükatakse tagasi pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundiga seotud vastuvõetamatuse, põhjendamatuse või ilmselge põhjendamatuse tõttu, otsus, millega taotlus lükatakse tagasi selle kaudse tagasivõtmise tõttu, või akt, millega taotlus tunnistatakse kaudselt tagasi võetuks, või akt või otsus, millega taotlus tunnistatakse sõnaselgelt tagasi võetuks.**

Esimeses lõigus osutatud tähtaja järel registreeritud taotlust käsitatakse käesoleva määruse kohaldamisel uue taotlusena, mille suhtes kohaldatakse uut vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust.

Kui isik taotleb esimeses lõigus osutatud 15[...] kuu pikkuse tähtaja jooksul rahvusvahelist kaitset teises liikmesriigis ja tagasivõtmismenetlus on kõnealuse 15[...] kuu pikkuse tähtaja möödumisel pooleli, siis olenemata esimeses lõigus sätestatust ei lõpe vastutus enne, kui see tagasivõtmismenetlus on lõpule viidud või üleandva liikmesriigi tähtjad üleandmise teostamiseks vastavalt artiklile 35 on möödunud.

- 1a. Käesoleva määruse artikli 26 lõikes 1 sätestatud kohustused langevad ära, kui vastutav liikmesriik suudab määruse (EL) 2017/2226⁴⁰ kohaselt salvestatud ja säilitatud andmete või muude tõendite põhjal kindlaks teha, et asjaomane isik on liikmesriikide territooriumilt lahkunud vähemalt [...]üheksaks kuuks[...], välja arvatud juhul, kui asjaomasel isikul on vastutava liikmesriigi väljastatud kehtiv elamisluba.

Esimeses lõigus osutatud eemalviibimistähtaja järel registreeritud taotlust käsitatakse käesoleva määruse kohaldamisel uue taotlusena, mille suhtes kohaldatakse uut vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust.

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ning määruseid (EÜ) nr 767/2008 ja (EL) nr 1077/2011 (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20).

2. Käesoleva määruse artikli 26 lõike 1 punktis b sätestatud kohustus võtta kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik tagasi langeb ära, kui määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] artikli 11 lõike 2 punktis c osutatud andmekogumi ajakohastamise põhjal on võimalik teha kindlaks, et asjaomane isik on pärast taotluse tagasivõtmist või tagasilükkamist tehtud tagasisaatmisotsuse või väljasaatmiskorralduse kohaselt liikmesriikide territooriumilt kohustuslikus korras või vabatahtlikult lahkunud.

Tegeliku väljasaatmise **või vabatahtliku tagasipöördumise** järel registreeritud taotlust käsitatakse käesoleva määruse kohaldamisel uue taotlusena, mille suhtes kohaldatakse uut vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust.

V PEATÜKK

MENETLUSKORD

I JAGU

MENETLUSE ALGATAMINE

Artikkel 28

Menetluse algatamine

1. Liikmesriik, kus rahvusvahelise kaitse taotlus määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] kohaselt esimest korda registreeriti, või vajaduse korral ümberpaigutamise sihtliikmesriik, algatab viivitamata menetluse vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks.
2. Liikmesriik, kus taotlus esimest korda registreeriti, või asjakohasel juhul ümberpaigutamise sihtliikmesriik jätkab vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust isegi juhul, kui taotleja **põgeneb** [...].
3. Liikmesriik, kes on viinud läbi vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetluse või kellest on saanud vastutav liikmesriik käesoleva määruse artikli 8 lõike 4 kohaselt, märgib määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] artikli 11 lõike 1 kohaselt Eurodac-süsteemis viivitamata:
 - a) talle artikli 8 lõike 2 alusel kuuluva vastutuse;
 - aa) talle artikli 8 lõike 3 alusel kuuluva vastutuse;**
 - b) talle artikli 8 lõike 4 alusel kuuluva vastutuse;

- c) talle artiklis 29 sätestatud tähtaegadest mittekinnipidamise tõttu kuuluva vastutuse;
- d) selle liikmesriigi vastutuse, kes on palve taotleja vastuvõtmiseks artikli 30 alusel vastu võtnud.

Kuni selle teabe lisamiseni kohaldatakse lõikes 4 sätestatud korda.

- 4. Kui taotleja viibib mõnes muus liikmesriigis ilma elamisloata või esitab seal rahvusvahelise kaitse taotluse vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetluse käigus, võtab **vastutavat liikmesriiki kindlaks määrav** liikmesriik [...] taotleja tagasi artiklites 31 ja 35 sätestatud tingimustel.

See kohustus langeb ära, kui liikmesriik, kes vastutavat liikmesriiki kindlaks määrab, suudab tõendada, et taotleja on saanud mõnelt muult liikmesriigilt elamisloa.

- 5. Ümberpaigutamise sihtliikmesriik võtab artiklites 31 ja 35 sätestatud tingimustel tagasi taotleja, kes viibib liikmesriigis ilma elamisloata või kes esitab seal rahvusvahelise kaitse taotluse pärast seda, kui teine liikmesriik on kinnitanud asjaomase isiku ümberpaigutamise artikli 57 lõike 7 kohaselt ja enne artikli 57 lõike 9 kohast üleandmist sellele liikmesriigile. **See kohustus langeb ära, kui ümberpaigutamise sihtliikmesriik suudab tõendada, et taotleja on saanud mõnelt muult liikmesriigilt elamisloa.**

II JAGU

VASTUVÕTMISPALVETE MENETLEMINE

Artikkel 29

Vastuvõtmispalve esitamine

1. Kui liikmesriik, kus rahvusvahelise kaitse taotlus on registreeritud, leiab, et taotluse läbivaatamise eest vastutab mõni muu liikmesriik, esitab ta sellisele muule liikmesriigile viivitamata ja **hiljemalt** [...] kahe kuu jooksul arvates taotluse registreerimise kuupäevast palve, et viimane võtaks taotleja vastu.

Kui Eurodac-süsteemis esineb kokkulangevus andmetega, mis on registreeritud määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] artiklite 13 ja 14a kohaselt, või VISis kokkulangevus andmetega, mis on registreeritud määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 21 kohaselt, saadetakse vastuvõtmispalve ühe kuu jooksul päringutabamuse saamisest, olenemata esimeses lõigus sätestatust.

Kui palvet taotleja vastuvõtmiseks ei esitata esimeses ja teises lõigus sätestatud tähtaegade jooksul, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest liikmesriik, kus taotlus registreeriti.

Kui taotleja on saatjata alaealine, võib vastutavat liikmesriiki kindlaks määrav liikmesriik jätkata vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust **igal ajal enne esimese sisulise otsuse tegemist**, kui ta leiab, et see on alaealise parimates huvides, ning paluda mõnel muul liikmesriigil taotleja, hoolimata esimeses ja teises lõigus sätestatud tähtaegade möödumisest, vastu võtta.

2. Palve esitanud liikmesriik võib taotleda kiiret vastust juhtudel, kui rahvusvahelise kaitse taotlus registreeriti pärast sisenemiskeelu otsuse või tagasisaatmisotsuse tegemist.

Palves põhjendatakse kiire vastamise vajalikkust ja esitatakse tähtaeg, mille jooksul tuleb vastus esitada. See tähtaeg on vähemalt üks nädal.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud juhtudel **sisaldab** muule liikmesriigile saadetakse vastuvõtmispalve **täielikke ja üksikasjalikke põhjendusi, mis tuginevad juhtumi kõikidele asjaoludele ja on seotud II peatükis sätestatud asjakohaste tähtsuse alusel järjestatud kriteeriumidega. Vastuvõtmispalve** esitatakse tüüpvormil ja sellele lisatakse artikli 30 lõikes 4 osutatud kahes loendis kirjeldatud otsesed või kaudsed tõendid ja/või asjakohased osad taotleja avaldustest, mis võimaldavad palve saajaks oleval liikmesriigil kontrollida, kas ta on käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav.

Komisjon võtab rakendusaktidega vastu ühetaolised tingimused vastuvõtmispalvete koostamiseks ja esitamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 30

Vastuvõtmispalvele vastamine

1. Palve saajaks olev liikmesriik kontrollib kõiki asjaolusid vastavalt vajadusele ja teeb taotleja vastuvõtmiseks esitatud palve kohta otsuse ühe kuu jooksul palve saamisest.
2. Kui Eurodac-süsteemis esineb kokkulangevus andmetega, mis on registreeritud määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] artiklite 13 ja 14a kohaselt, või VISis kokkulangevus andmetega, mis on registreeritud määruse (EÜ) 767/2008 artikli 21 lõike 2 kohaselt, teeb palve saanud liikmesriik palve kohta otsuse kahe nädala jooksul palve saamisest, olenemata esimeses lõigus sätestatust.
3. Vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetluses kasutatakse otseseid ja kaudseid tõendeid.
4. Komisjon koostab rakendusaktide abil kaks loendit, milles määratletakse kooskõlas käesoleva lõigu punktidega a ja b asjakohased otsesed ja kaudsed tõendid, ning vaatab need regulaarselt läbi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
 - a) Otsesed tõendid:
 - i) need hõlmavad vormikohaseid tõendeid, mille põhjal määratakse kindlaks käesoleva määruse kohane vastutus, kui vastupidised tõendid neid ümber ei lükka;
 - ii) liikmesriigid esitavad artiklis 67 osutatud komiteele eri liiki haldusdokumentide näidised kooskõlas vormikohaste tõendite loendis esitatud liigitusega.

b) Kaudsed tõendid:

- i) need hõlmavad kaudseid tõendeid, mis, olgugi et need on ümberlükatavad, võivad olla oma tõendusjõu poolest piisavad;
- ii) nende tõendusjõudu seoses vastutusega rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest hinnatakse iga juhtumi puhul eraldi.

- 5. Tõendeid ei nõuta rohkem, kui on vaja käesoleva määruse nõuetekohaseks kohaldamiseks.
- 6. Palve saajaks olev liikmesriik tunnistab end vastutavaks, kui kaudsed tõendid on omavahel kooskõlas, kontrollitavad ja vastutuse kindlakstegemiseks piisavalt üksikasjalikud.
- 7. Kui palve esitanud liikmesriik on taotlenud artikli 29 lõike 2 kohast kiiret vastust, vastab palve saajaks olev liikmesriik nõutud tähtaja jooksul või hiljemalt kahe nädala jooksul palve saamisest.
- 8. Kui palve saanud liikmesriik ei esita palvele vastuväidet lõikes 1 osutatud ühekuulise [...] või asjakohasel juhul lõigetes 2 ja 7 osutatud kahenädalase tähtaja jooksul **vastusega, milles esitatakse faktidele rajatud põhjendused, mille puhul tuginetakse juhtumi kõikidele asjaoludele, seoses II peatükis sätestatud asjakohaste kriteeriumidega**, loetakse palve rahuldatuks, millega kaasneb kohustus isik vastu võtta, sealhulgas kohustus võtta vajalikud meetmed tema saabumiseks. **Komisjon koostab rakendusaktide abil tüüpvormi käesoleva artikli kohaselt nõutavate vastuste põhjendamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.**

III JAGU

TAGASIVÕTMISTEADETE MENETLEMINE

Artikkel 31

Tagasivõtmisteate esitamine

1. Artikli 26 lõike 1 punktides b[...]või d osutatud olukorras esitab liikmesriik, kus isik viibib, [...] kahe nädala jooksul pärast Eurodaci kokkulangevuse teate saamist tagasivõtmisteate. **Tagasivõtmisteate tähtaja jooksul esitamata jätmine ei piira vastutava liikmesriigi kohustust asjaomane isik tagasi võtta.**
2. Tagasivõtmisteade esitatakse tüüpvormil ja see sisaldab artikli 30 lõikes 4 osutatud kahes loendis kirjeldatud otseseid või kaudseid tõendeid ja/või asjakohaseid osi asjaomase isiku avaldustest.
3. Teavitatud liikmesriik kinnitab teate kättesaamist teate esitanud liikmesriigile **kahe nädala** [...] jooksul, välja arvatud juhul, kui teavitatud liikmesriik suudab selle tähtaja jooksul tõendada, et tema kohustus on artikli 27 kohaselt ära langenud **või et tagasivõtmisteade põhineb vääral teabel määruse (EL) XXX/XXX [Eurodaci määrus] kohaselt vastutava liikmesriigi kohta.**
4. Kui teavitatud liikmesriik ei reageeri lõikes 3 sätestatud [...] **kahenädalase** tähtaja jooksul, loetakse teate kättesaamine kinnitatuks.
5. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu ühetaolised tingimused tagasivõtmisteade koostamiseks ja esitamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

IV JAGU

MENETLUSLIKUD TAGATISED

Artikkel 32

Üleandmisotsusest teatamine

1. Vastutavat liikmesriiki kindlaks määrav liikmesriik, kelle artikli 26 lõike 1 punktis a osutatud taotlejat puudutav vastuvõtmispalve rahuldati või kes edastas artikli 26 lõike 1 punktides b [...] ja d osutatud isikut puudutava tagasivõtmisteate, teeb üleandmisotsuse hiljemalt **kahe nädala** [...] jooksul arvates palve rahuldamisest või **kinnituse andmisest** [...].
2. Kui palve **või teate** saajaks olev liikmesriik nõustub taotleja vastu võtma või **kinnitab**, et võtab artikli 26 lõike 1 punktides b [...] või d osutatud isiku tagasi, teatab **üleandev** [...] liikmesriik asjaomasele isikule viivitamata kirjalikult otsusest anda isik üle vastutavale liikmesriigile ning asjakohasel juhul ka sellest, et ta isiku rahvusvahelise kaitse taotlust läbi ei vaata.
3. Kui asjaomast isikut esindab õigusnõustaja või muu nõustaja, võib liikmesriik teavitada kõnealusest otsusest asjaomase isiku asemel nimetatud õigusnõustajat või muud nõustajat ning vajaduse korral edastada otsuse asjaomasele isikule.
4. Lõikes 1 osutatud otsus sisaldab teavet olemasolevate õiguskaitsevahendite kohta, sealhulgas õiguse kohta taotleda täitmise peatamist, samuti tähtaegade kohta, mida kohaldatakse selliste õiguskaitsevahendite kasutamise suhtes ja üleandmise teostamise suhtes, ning vajaduse korral teavet selle kohta, kuhu ja millal asjaomasel isikul tuleb ilmuda, kui ta reisib vastutavasse liikmesriiki omal käel.

Liikmesriigid tagavad selle, et asjaomasele isikule edastatakse teave füüsiliste või juriidiliste isikute kohta, kes võivad talle pakkuda õigusabi, koos lõikes 1 nimetatud otsusega, kui nimetatud teavet ei ole juba edastatud.

5. Kui asjaomast isikut ei abista või esinda õigusnõustaja või muu nõustaja, teavitab liikmesriik teda keeles, millest asjaomane isik aru saab või millest arusaamist võib temalt mõistlikult eeldada, otsuse peamistest elementidest, mis sisaldavad alati teavet olemasolevate õiguskaitsevahendite ja nende kasutamise tähtaegade kohta.

Artikkel 33

Õiguskaitsevahendid

1. Taotlejal või muul artikli 26 lõike 1 punktides b [...] ja d osutatud isikul on õigus tõhusale õiguskaitsele üleandmisotsuse faktiliste või õiguslike asjaolude vaidlustamise või läbivaatamise kaudu kohtus.

Õiguskaitsevahendi ulatus piirdub järgmiste asjaolude hindamisega:

- a) kas üleandmisega kaasneks tegelik oht, et asjaomast isikut koheldakse ebainimlikult või alandavalt põhiõiguste harta artikli 4 tähenduses;
- b) kas artikli 26 lõike 1 punkti a kohaselt vastu võetud isikute puhul on rikutud artikleid 15–18 ja artiklit 24.

2. Liikmesriigid näevad pärast üleandmisotsuse teatavakstegemist ette [...] **vähemalt ühe-, kuid mitte pikema kui kolmenädalase tähtaja**, mille jooksul asjaomane isik võib kasutada oma lõike 1 kohast õigust tõhusale õiguskaitsele.
3. Asjaomasel isikul on õigus esitada kohtule mõistliku aja jooksul, mis algab üleandmisotsuse teatavakstegemise hetkel **ja pole pikem kui lõike 2 kohaselt liikmesriikide poolt ette nähtud tähtaeg**, taotlus peatada üleandmisotsuse täideviimine kuni vaidlustamise või läbivaatamise tulemuste selgumiseni. **Liikmesriigid võivad riigisiseses õiguses näha ette, et üleandmisotsuse täideviimise peatamise taotlus tuleb esitada koos lõike 1 kohase vaidlustusega.** Liikmesriigid tagavad, et tõhus õiguskaitsevahend on olemas, peatades üleandmise, kuni võetakse vastu otsus esimese peatamise taotluse kohta. Otsus üleandmisotsuse täideviimise peatamise kohta tehakse ühe kuu jooksul alates kuupäevast, mil taotlus pädevasse kohtusse jõudis.

Kui asjaomane isik ei ole kasutanud oma õigust taotleda peatavat mõju, ei peata üleandmisotsuse vaidlustamine ega läbivaatamine üleandmisotsuse täideviimist.

Üleandmise täideviimise peatamisest keeldumise otsuses esitatakse selle aluseks olevad põhjused.

Kui peatav mõju antakse, püüab kohus teha vaidlustuse või läbivaatamise kohta sisulise otsuse ühe kuu jooksul peatava mõju andmise otsusest.

4. Liikmesriigid tagavad, et asjaomasel isikul oleks võimalus saada õigusabi ning vajaduse korral keelelist abi.

5. Liikmesriigid tagavad, et õigusabi pakutakse taotluse korral tasuta juhul, kui asjaomane isik ei suuda tasuta sellega kaasnevaid kulusid. Liikmesriigid võivad ette näha, et tasude ja muude kulude osas ei kohelda käesoleva määruse alla kuuluvaid isikuid õigusabiga seotud küsimustes soodsamalt kui üldiselt liikmesriigi enda kodanikke.

Piiramata meelevaldselt õigusabi kasutamist, võivad liikmesriigid sätestada, et tasuta õigusabi või esindamist ei tule võimaldada, kui pädeva asutuse või kohtu hinnangul ei ole vaidlustamisel või läbivaatamisel ilmseid eduvõimalusi.

Kui ametiasutus, mis ei ole kohus, otsustab teise lõigu kohaselt mitte võimaldada tasuta õigusabi, pakuvad liikmesriigid õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, et vaidlustada nimetatud otsus kohtus. Kui otsus vaidlustatakse, on see õiguskaitsevahend lõikes 1 osutatud õiguskaitsevahendi lahutamatu osa.

Käesolevas lõikes sätestatud tingimuste täitmisel tagavad liikmesriigid, et õigusabi ja esindamist ei piirata meelevaldselt ning et asjaomase isiku tegelikku juurdepääsu õigusemõistmisele ei takistata.

Õigusabi sisaldab vähemalt nõutavate menetlusedokumentide ettevalmistamist ja esindamist kohtus ning selle osutamise lubamisel võib piirduda ainult nende õigusnõustajate või muude nõustajatega, keda on riigisisese õigusega spetsiaalselt määratud abi osutama ja esindama.

Õigusabi kasutamise kord sätestatakse riigisiseses õiguses.

V JAGU

KINNIPIDAMINE ÜLEANDMISE EESMÄRGIL

Artikkel 34

Kinnipidamine

1. Liikmesriigid ei tohi isikut kinni pidada ainult sel põhjusel, et tema suhtes kohaldatakse käesolevas määruses sätestatud menetlust.
2. Kui on olemas põgenemise oht **või kui see on vajalik riigi julgeoleku või avaliku korra kaitsmiseks**, võivad liikmesriigid asjaomast isikut kinni pidada, et tagada üleandmismenetluse täideviimine kooskõlas käesoleva määrusega, kui kinnipidamine toimub **isiku olukorra** individuaalse hindamise alusel ja on proportsionaalne ning muid leebemaid alternatiivseid sunnimeetmeid ei ole võimalik tulemuslikult kohaldada [...].
3. Kinnipidamine on võimalikult lühike ning see ei tohi ületada ajavahemikku, mida on põhjendatult vaja nõutud haldusmenetluste nõuetekohaseks läbiviimiseks, kuni üleandmine on käesoleva määruse kohaselt toimunud.

Kui taotleja või muu artikli 26 lõike 1 punktides b [...] või d osutatud isik peetakse käesoleva artikli kohaselt kinni, ei tohi tähtaeg vastuvõtmispalve või tagasivõtmisteate esitamiseks ületada kaht nädalat alates taotluse registreerimisest **või kui teate esitavas liikmesriigis pole uut taotlust registreeritud, siis kaht nädalat pärast Eurodaci kokkulangevuse teate saamist**. Kui isik peetakse kinni hiljem kui taotluse registreerimisel, ei tohi vastuvõtmispalve ega tagasivõtmisteate esitamise tähtaeg ületada üht nädalat alates kuupäevast, mil isik kinni peeti. **Vastutavat liikmesriiki kindlaks määrav** liikmesriik [...] palub vastuvõtmispalvele kiiret vastust. Selline vastus antakse ühe nädala jooksul vastuvõtmispalve esitamisest. Kui vastust ei anta ühe nädala jooksul, loetakse vastuvõtmispalve rahuldatuks, millega kaasneb kohustus isik vastu võtta, sealhulgas kohustus võtta vajalikud meetmed tema saabumiseks.

Kui isik on käesoleva artikli kohaselt kinni peetud, toimub selle isiku üleandmine **üleandvalt** [...] liikmesriigilt vastutavale liikmesriigile niipea kui võimalik ja hiljemalt **viie** [...] nädala jooksul alates:

- a) kuupäevast, mil palve rahuldati või tagasivõtmisteade kinnitati, või
- b) kuupäevast, mil vaidlustamisel või läbivaatamisel ei ole enam artikli 33 lõike 3 kohaselt peatavat mõju.

Kui **üleandev** [...] liikmesriik ei suuda pidada kinni vastuvõtmispalve või tagasivõtmisteade esitamise tähtaegadest või teha artikli 32 lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul üleandmisotsust või kui üleandmine ei toimu käesoleva lõike kolmandas lõigus osutatud [...] **viienädalase** tähtaja jooksul, vabastatakse kinnipeetu. Jätkuvalt kohaldatakse vastavalt artikleid 29, 31 ja 35.

- 4. Isiku kinnipidamise käesoleva artikli alusel otsustavad **haldus- või** õigusasutused kirjalikult. Kinnipidamiskorralduses esitatakse selle aluseks olevad faktilised ja õiguslikud põhjendused. **Kui kinnipidamiseks on korralduse andnud haldusasutus, siis näevad liikmesriigid ette kinnipidamise õiguspärasuse kiire kohtuliku läbivaatamise kas *ex officio* või taotleja taotlusel või mõlemad.**
- 5. Selleks et tagada üleandmine vastutavale liikmesriigile, kohaldatakse kinnipeetud taotlejaid puudutavate kinnipidamistingimuste ja tagatiste osas direktiivi XXX/XXX/EL [vastuvõtutingimuste direktiiv] artikleid 9, 10 ja 11.

VI JAGU

ÜLEANDMINE

Artikkel 35

Üksikasjalikud normid ja tähtajad

1. **Üleandev** [...] liikmesriik annab taotleja või muu artikli 26 lõike 1 punktides b [...] ja d osutatud isiku pärast asjaomaste liikmesriikide omavahelist nõupidamist vastutavale liikmesriigile üle kooskõlas **üleandva** [...] liikmesriigi õigusega esimesel võimalusel ja hiljemalt kuue kuu jooksul ajast, mil teine liikmesriik rahuldab vastuvõtmispalve või kinnitas tagasivõtmisteate või tehti lõplik otsus üleandmisotsuse vaidlustamise või uuesti läbi vaatamise suhtes, millel on artikli 33 lõike 3 kohane peatav mõju. [...]

Kui üleandmine toimub ümberpaigutamise eesmärgil, toimub see artikli 57 lõikes 9 sätestatud tähtaja jooksul.

Kui üleandmine vastutavale liikmesriigile viiakse läbi järelevalve all toimuva lahkumisenä või saatjaga, tagavad liikmesriigid, et see korraldatakse inimlikult ning põhiõigusi ja inimväärikust täielikult austades.

Vajaduse korral annab **üleandev** [...] liikmesriik **asjaomasele isikule** [...] reisiloo. Komisjon koostab rakendusaktide abil reisiloo näidise. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Vastutav liikmesriik teatab **üleandvale** [...] liikmesriigile vastavalt kas asjaomase isiku kohalejõudmisest või sellest, et isik ei ole ettenähtud tähtaja jooksul kohale ilmunud.

2. Kui üleandmine ei toimu lõike 1 esimeses lõigus sätestatud tähtaja jooksul, vabaneb vastutav liikmesriik kohustusest asjaomane isik vastu või tagasi võtta ning vastutus läheb üle **üleandvale [...] liikmesriigile. Seda tähtaega võib pikendada kuni ühe aastani, kui üleandmist ei olnud võimalik teostada asjaomase isiku vangistuse tõttu, või kuni [...]kolme aastani[...], kui asjaomane isik või pereliige, kes kavatseti koos asjaomase isikuga üle anda, põgeneb, hakkab üleandmisele füüsiliselt vastu, muudab ennast tahtlikult üleandmiseks sobimatuks või ei täida üleandmiseks vajalikke meditsiinilisi nõudeid.**

Kui asjaomane isik on ametiasutustele uuesti kättesaadav ja lõikes 1 osutatud tähtjast on jäänud alles vähem kui kolm kuud, on üleandval liikmesriigil üleandmise teostamiseks aega kolm kuud. [...]

3. Kui isik antakse üle ekslikult või kui üleandmisotsus pärast üleandmist otsuse vaidlustamise või läbivaatamise tulemusel tühistatakse, peab üleandnud liikmesriik isiku viivitamata tagasi võtma.
4. Komisjon kehtestab rakendusaktide abil ühetaolised tingimused liikmesriikidevaheliseks teabega tutvumiseks ja selle vahetamiseks, eelkõige juhtudel, kui üleandmine on edasi lükatud või see hilineb, üleandmine toimub vaikimisi kokku lepitud tingimustel, alaealiste või ülalpeetavate isikute üleandmisel ning järelevalve all toimuval üleandmisel. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 36
Üleandmiskulud

1. Kooskõlas määruse (EL) **2021/1147** [...] artikliga **20** [...] makstakse üleandvale liikmesriigile toetust taotleja või artikli 26 lõike 1 punktides b [...] või d osutatud muu isiku artikli 35 kohaseks üleandmiseks.
2. Kui asjaomane isik on vaja saata mõnda liikmesriiki tagasi sellepärast, et tema üleandmine oli ekslik või üleandmisotsus pärast üleandmist otsuse vaidlustamise või läbivaatamise tulemusel tühistati, katab isiku tagasitoomisega oma territooriumile tekkivad kulud liikmesriik, kes algselt andis isiku üle.
3. Käesoleva määruse kohaselt üle antavatelt isikutelt ei nõuta sellise üleandmisega seotud kulude katmist.

Artikkel 37
Asjakohase teabe vahetamine enne üleandmist

1. Liikmesriik, kes annab taotleja või muu artikli 26 lõike 1 punktides b [...] või d nimetatud isiku üle, edastab vastutavale liikmesriigile ainult üleantava isiku isikuandmed, mis on asjakohased, piisavad ja piirduvad sellega, mis on vajalik tagamiseks, et vastutava liikmesriigi pädevad asutused saavad asjaomasele isikule pakkuda piisavat abi kooskõlas riigisisese õigusega, sealhulgas vältimatut arstiabi, mis on vajalik nimetatud isiku eluliste huvide kaitsmiseks, et tagada käesoleva määruse ja muude kohaldatavate varjupaiga andmist käsitlevate õiguslike vahenditega ette nähtud kaitse ja õiguste järjepidevus. Nimetatud andmed edastatakse vastutavale liikmesriigile enne üleandmist mõistliku ajavahemiku jooksul, et tagada, et vastutava liikmesriigi pädevatel asutustel oleks riigisisese õiguse kohaselt vajalike meetmete võtmiseks piisavalt aega.

2. Üleandev liikmesriik edastab vastutavale liikmesriigile kogu teabe, mis on oluline üleantava isiku õiguste ja koheste erivajaduste kindlustamiseks, eelkõige:
- a) teabe koheste meetmete kohta, mida vastutav liikmesriik peab võtma, et tagada üleantava isiku erivajaduste asjakohane käsitlemine, sealhulgas mis tahes vältimatu arstiabi;
 - b) võimalike vastuvõtvas liikmesriigis viibivate pereliikmete, sugulaste või teiste omaste kontaktandmed;
 - c) alaealiste puhul teabe nende hariduse kohta;
 - d) **asjakohasel juhul** teabe taotleja vanuse hindamise kohta;
 - e) **asjakohasel juhul** määruse (EL) XXX/XXX [*taustakontrolli määrus*] artikli 13 kohase [...] **taustakontrolli vormi koos kõnealusel vormil osutatud tõenditega.**
3. Käesolevas artiklis reguleeritud teabevahetus toimub ainult selliste asutuste vahel, kellest on komisjonile käesoleva määruse artikli 41 kohaselt teatatud määruse (EÜ) nr 1560/2003 artikliga 18 loodud elektroonilise teabedastusvahendi kaudu. Vahetatud teavet kasutatakse ainult käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud eesmärkidel ning seda teavet täiendavalt ei töödelda.
4. Selleks et hõlbustada liikmesriikide teabevahetust, koostab komisjon rakendusaktide abil tüüpvormi käesoleva artikli kohaselt nõutava teabe edastamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
5. Käesoleva artikli alusel toimuva teabevahetuse suhtes kohaldatakse artikli 40 lõigetes 8 ja 9 sätestatud norme.

Artikkel 38

Julgeolekualase teabe vahetamine enne taotleja üleandmist

Kui artikli 31 kohaldamisel on üleandva liikmesriigi valduses teavet, mis näitab, et on olemas põhjendatud alus arvata, et taotleja või artikli 26 lõike 1 punktides b [...] või d osutatud muu isik kujutab ohtu [...] liikmesriikide julgeolekule, annavad [...] kõnealuse liikmesriigi pädevad asutused selle teabe olemasolust teada ka vastutavale liikmesriigile. Teavet jagatakse liikmesriikide õiguskaitseasutuste või muude pädevate asutuste vahel selliseks teabevahetuseks sobivate kanalite kaudu.

Artikkel 39

Terviseandmete vahetamine enne taotleja üleandmist

1. Pädevatele asutustele riigisisese õigusega kättesaadavas ulatuses edastab üleandev liikmesriik vastutavale liikmesriigile teabe üleantava isiku erivajaduste kohta, mis võib erijuhtudel sisaldada teavet üleantava isiku füüsilise ja vaimse tervise kohta, üksnes arstiabi või ravi eesmärgil, eelkõige puudega isikute, eakate, rasedate, alaealiste ning piinamise, vägistamise või muu raske psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalla ohvriks langenud isikute puhul. See teave edastatakse ühise tervisetõendiga, millele on lisatud vajalikud dokumendid. Vastutav liikmesriik tagab, et sellistele erivajadustele pööratakse piisavat tähelepanu, eelkõige juhul, kui taotleja vajab vältimatut arstiabi.

Komisjon koostab rakendusaktide abil ühise tervisetõendi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Üleandev liikmesriik edastab lõikes 1 osutatud teabe vastutavale liikmesriigile üksnes siis, kui on saadud taotleja ja/või teda esindava isiku sõnaselge nõusolek või kui see on vajalik rahvatervise ja avaliku julgeoleku kaitsmiseks või kui asjaomane isik ei ole füüsiliselt või õiguslikult võimeline oma nõusolekut andma, et kaitsta asjaomase või muu isiku elulisi huve. Nõusoleku puudumine või nõusoleku andmisest keeldumine ei takista taotleja üleandmist.
3. Lõikes 1 osutatud isiku tervisega seotud andmeid tohib töödelda ainult tervishoiutöötaja, kellel on riigisisese õiguse või pädevate asutuste kehtestatud normide alusel meditsiinisaladuse hoidmise kohustus, või muu isik, kellel on samaväärne ametisaladuse hoidmise kohustus.
4. Käesolevas artiklis reguleeritud teabevahetus toimub ainult lõikes 3 osutatud tervishoiutöötajate või muude isikute vahel. Vahetatud teavet kasutatakse üksnes lõikes 1 sätestatud eesmärkidel ning seda teavet täiendavalt ei töödelda.
5. Komisjon võtab rakendusaktide abil vastu lõikes 1 nimetatud teabevahetuse ühetaolised tingimused ja praktilise korra. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
6. Käesoleva artikli alusel toimuva teabevahetuse suhtes kohaldatakse artikli 40 lõigetes 8 ja 9 sätestatud norme.

VI PEATÜKK

HALDUSKOOSTÖÖ

Artikkel 40

Teabe jagamine

1. Iga liikmesriik edastab igale seda soovivale liikmesriigile käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva taotleja isikuandmed, mis on piisavad, asjakohased ja piirduvad sellega, mis on vajalik:
 - a) vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine;
 - b) rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamine;
 - c) käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmine.
2. Lõikes 1 osutatud andmed hõlmavad üksnes:
 - a) asjaomase isiku ja asjakohasel juhul tema pereliikmete, sugulaste või teiste omaste isikuandmeid (täielik nimi, ja kui see on asjakohane, endine nimi; hüüd- või varjunimed; praegune ja endine kodakondsus; sünniaeg ja -koht);
 - b) isikutunnistusi ja reisidokumente (number, kehtivusaeg, väljaandmise kuupäev, väljaandnud asutus, väljaandmise koht jne);
 - c) muud taotleja isiku kindlakstegemiseks vajalikku teavet, sealhulgas liikmesriigi poolt eelkõige käesoleva määruse artikli 57 lõike 6 kohaldamiseks taotlejalt võetud biomeetrilisi andmeid kooskõlas määrusega (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*];

- d) elukohti ja reisiteekondi;
- e) liikmesriigi välja antud elamislube või viisasid;
- f) kohta, kus taotlus on esitatud;
- g) igasuguse varasema rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise kuupäeva, praeguse taotluse registreerimise kuupäeva, taotluse menetlemise järku ja otsuse sisu, kui selline otsus on tehtud.

3. Kui see on vajalik rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamiseks, võib vastutav liikmesriik paluda teisel liikmesriigil talle teatada sellest, millega taotleja oma taotlust põhjendab, ja võimalike taotleja suhtes tehtud otsuste põhjendustest. **Kui vastutav liikmesriik kohaldab määruse (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] artiklit 42, võib see liikmesriik nõuda ka teavet, mis võimaldab pädevatel asutustel kindlaks teha, kas on ilmnenud uusi asjaolusid või kas taotleja on nendest teatanud.** Teine liikmesriik võib keelduda talle esitatud palvele vastamast, kui sellise teabe edastamine võib kahjustada tema olulisi huve või asjaomaste või muude isikute vabaduste ja põhiõiguste kaitsmist. [...]
4. Teabe saamiseks esitatud palve tohib esitada ainult konkreetse rahvusvahelise kaitse taotluse või ümberpaigutamiseks üleandmisega seoses. Palve sisaldab põhjendust, ja kui selle eesmärk on kindlaks teha sellise tingimuse olemasolu, mille alusel saab tõenäoliselt vastutavaks palve saajaks olev liikmesriik, märgitakse selles, millistel tõenditel, kaasa arvatud usaldusväärsetest allikatest pärinev asjakohane teave selle kohta, kuidas taotlejad liikmesriikide territooriumile sisenesid, või millisel taotleja avalduste üksikasjalikul ja tõendataval osal see põhineb. Selline usaldusväärsetest allikatest pärinev asjakohane teave ei ole iseenesest piisav selleks, et määrata kindlaks liikmesriigi vastutus ja pädevus käesoleva määruse alusel, kuid see võib aidata hinnata muid konkreetse taotlejaga seotud asjaolusid.

5. Palve saajaks olev liikmesriik on kohustatud vastama kolme nädala jooksul. Vastusega viivitamist tuleb nõuetekohaselt põhjendada. Kolmenädalasest tähtajast kinni pidamata jätmise ei vabasta palve saajaks olevat liikmesriiki vastamise kohustusest. Kui uurimisel, mida teostab palve saajaks olev liikmesriik, kes ei pidanud tähtajast kinni, jäetakse esitamata teave, mille kohaselt on tema vastutav liikmesriik, ei saa see liikmesriik vastuvõtmispalve rahuldamata jätmiseks tugineda artiklis 29 sätestatud tähtaja möödumisele. Sellisel juhul pikendatakse artiklis 29 sätestatud vastuvõtmispalve esitamise tähtaegu ajavahemiku võrra, mis on võrdne sellega, kui kaua palve saajaks olev liikmesriik vastusega viivitas.
6. Teabe vahetamine toimub liikmesriigi palvel ja võib toimuda üksnes nende asutuste vahel, kelle määramisest on iga liikmesriik teatanud komisjonile kooskõlas artikli 41 lõikega 1.
7. Saadud teavet võib kasutada üksnes lõikes 1 sätestatud eesmärkidel. Igas liikmesriigis võib sellist teavet selle laadist ja vastuvõtva asutuse volitustest sõltuvalt edastada üksnes asutustele ja kohtutele, kelle ülesandeks on:
- a) vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine;
 - b) rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamine;
 - c) käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmine.
8. Teavet andev liikmesriik tagab teabe õigsuse ja ajakohasuse. Kui ilmneb, et ta on andnud ebatäpset teavet või teavet, mida ei oleks tohtinud anda, teatatakse sellest viivitamata teavet saanud liikmesriikidele. Liikmesriigid peavad kõnealuse teabe parandama või kustutama.
9. Igas asjaomases liikmesriigis märgitakse edastatud teabe andmine ja vastuvõtmine asjaomase isiku toimikusse või registrisse.

Artikkel 41

Pädevad asutused ja nende vahendid

1. Iga liikmesriik teatab komisjonile viivitamata konkreetsetest asutustest, kes vastutavad käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmise eest, ja neid puudutavatest muudatustest. Liikmesriigid tagavad, et nendel asutustel on vajalikud vahendid oma ülesannete täitmiseks, eelkõige selleks, et ettenähtud tähtaegade jooksul vastata teabe saamiseks esitatud palvetele, vastuvõtmispalvetele, tagasivõtmisteadele ning täita vajaduse korral IV osa I–III peatükist tulenevaid kohustusi.
2. Komisjon avaldab lõikes 1 osutatud asutuste koondnimekirja *Euroopa Liidu Teatajas*. Nimekirja muutmise korral avaldab komisjon kord aastas ajakohastatud koondnimekirja.
3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud asutused saavad käesoleva määruse kohaldamiseks vajalikku koolitust.
4. Komisjon loob rakendusaktide abil lõikes 1 osutatud asutuste vahelised ning kõnealuste asutuste ja Euroopa Liidu Varjupaigaameti vahelised turvalised elektroonilised teabedastuskanalid, mille kaudu vahetada teavet, määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] kohaselt võetud biomeetrilisi andmeid, palveid, teateid, vastuseid ja muud kirjavahetust ning tagada, et saatjad saavad automaatselt elektroonilise kättesaamisteatise. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 42
Halduskokkulepped

1. Liikmesriigid võivad omavahel sõlmida kahepoolseid halduskokkuleppeid, mis käsitlevad käesoleva määruse rakendamise praktilisi üksikasju, et hõlbustada selle kohaldamist ja parandada selle tulemuslikkust. Sellised kokkulepped võivad käsitleda:
 - a) kontaktametnike vahetust;
 - b) taotlejate vastu- või tagasivõtmise palvete edastamise ja läbivaatamisega seotud menetluste lihtsustamist ja asjaomaste tähtaegade lühendamist;
 - c) IV osa I–III peatüki kohast solidaarsusmeetmetes osalemist.
2. Liikmesriigid võivad säilitada ka määruse (EÜ) nr 343/2003 ja määruse (EL) nr 604/2013 alusel sõlmitud halduskokkulepped. Sellises ulatuses, kus need kokkulepped ei ole vastavuses käesoleva määrusega, muudavad asjaomased liikmesriigid neid nii, et kõik vastuolud oleksid kõrvaldatud.
3. Enne lõike 1 punktis b osutatud mis tahes kokkuleppe sõlmimist või muutmist konsulteerivad asjaomased liikmesriigid komisjoniga selle kokkuleppe kokkusobivuse suhtes käesoleva määrusega.
4. Kui komisjoni hinnangul ei ole lõike 1 punktis b osutatud kokkulepped käesoleva määrusega vastavuses, teatab ta sellest mõistliku ajavahemiku jooksul asjaomastele liikmesriikidele. Liikmesriigid võtavad kõik asjakohased meetmed, et muuta kõnealuseid kokkuleppeid mõistliku aja jooksul nii, et oleksid kõrvaldatud kõik täheldatud vastuolud.
5. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõikidest lõikes 1 osutatud kokkulepetest ning nende tühistamisest või muutmisest.

Artikkel 43

Vastutavate üksuste võrgustik

Euroopa Liidu Varjupaigaamet loob artikli 41 lõikes 1 osutatud pädevate asutuste võrgustiku ja hõlbustab selle tegevust eesmärgiga parandada praktilist koostööd ja teabe jagamist kõikides küsimustes, mis on seotud käesoleva määruse kohaldamisega, sealhulgas praktiliste vahendite ja juhiste väljatöötamine.

VII PEATÜKK

LEPITUS

Artikkel 44

Lepitamine

1. Käesoleva määruse alusel loodud mehhanismide nõuetekohase toimimise hõlbustamiseks ja nende kohaldamisel tekkivate probleemide lahendamiseks, kui kahel või enamal liikmesriigil tekib probleeme käesoleva määruse kohase koostööga või määruse kohaldamisega nendevahelises suhtes, korraldavad asjaomased liikmesriigid ühe või mitme liikmesriigi taotlusel viivitamata konsultatsioonid, et leida kooskõlas lojaalse koostöö põhimõttega mõistliku aja jooksul sobivad lahendused.

Vajaduse korral võib komisjoni ja teiste liikmesriikidega jagada teavet tekkinud probleemide ja leitud lahenduse kohta artiklis 67 osutatud komitee raames.

2. Kui lõike 1 kohaselt lahendust ei leita või kui probleemid püsivad, võib üks või mitu asjaomast liikmesriiki taotleda, et komisjon konsulteeriks sobivate lahenduste leidmiseks asjaomaste liikmesriikidega. Komisjon korraldab sellised konsultatsioonid viivitamata. Asjaomased liikmesriigid osalevad koos komisjoniga aktiivselt konsultatsioonides ning võtavad kõik asjakohased meetmed küsimuse kiireks lahendamiseks. Komisjon võib võtta vastu asjaomastele liikmesriikidele adresseeritud soovitusi, milles esitatakse võetavad meetmed ja asjakohased tähtajad.

Vajaduse korral võib teiste liikmesriikidega jagada tekkinud probleemide, antud soovitude ja leitud lahenduse kohta teavet artiklis 67 osutatud komitee raames.

3. Käesolev artikkel ei piira aluslepingu artiklite 258 ja 260 kohaseid komisjoni volitusi teostada järelevalvet liidu õiguse kohaldamise üle. See ei piira asjaomaste liikmesriikide võimalust anda vaidlus aluslepingu artikli 273 või aluslepingu artikli 259 alusel Euroopa Kohtusse.

IV OSA

SOLIDAARSUS

I PEATÜKK

SOLIDAARSUSMEHHANISM

Artikkel 44a

Solidaarsusreserv

1. Solidaarsusreserv, mis hõlmab artiklis 44b osutatud nõukogu rakendusaktis käsitletavat solidaarsusmeetmetes osalemist, mida liikmesriigid on kõrgetasemelise ELi rändefoorumi kohtumisel lubanud, on peamine artiklis 7c osutatud soovitusel alusel kasutatav solidaarsusalane reageerimisvahend.
2. Solidaarsusreserv koosneb järgmist liiki solidaarsusmeetmetest, mida loetakse võrdväärseks:
 - a) artiklite 57 ja 58 kohane ümberpaigutamine:
 - i) mida rakendatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate suhtes;
 - ii) mida rakendatakse, kui asjaomane osalev ja toetatav liikmesriik on selles kahepoolset kokku leppinud, selliste rahvusvahelise kaitse saajate suhtes, kellele on antud rahvusvaheline kaitse vähem kui kolm aastat enne seda, kui võeti vastu nõukogu rakendusakt, millega luuakse solidaarsusreserv, või ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute tagasisaatmiseks;

- b) liikmesriikide antav otsene rahaline toetus, mis on peamiselt suunatud rände, piirihalduse ja varjupaiga valdkonnaga seotud projektidele või projektidele kolmandates riikides, millel võib olla otsene mõju rändevoogudele välispiiridel või mis võivad parandada asjaomase kolmanda riigi varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändesüsteeme, sealhulgas toetatud vabatahtliku tagasipöördumise ja taasintegreerimise programmid ning inimkaubanduse ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastased programmid, kooskõlas artikliga 44i;
- c) alternatiivsed solidaarsusmeetmed, mis keskenduvad suutlikkuse suurendamisele, teenustele, personalitoele, rajatistele ja tehnilisele varustusele kooskõlas artikliga 44j.

Artikkel 44b

Solidaarsusreservi loomine

1. Nõukogu võtab kord aastas, enne iga kalendriaasta lõppu, vastu rakendusakti, millega luuakse asjaomaseks aastaks solidaarsusreserv kooskõlas kõrgetasemelisel rändefoorumil korraldatud lubaduste andmise tulemustega.
2. Artiklis 7d osutatud kõrgetasemelise rändefoorumi kohtumise käigus teevad liikmesriigid järeldused iga solidaarsusreservis sisalduva solidaarsusmeetme üldise võrdlusarvu kohta, võttes täielikult arvesse artiklis 7c osutatud soovitusel kindlaks määratud solidaarsusvajaduste taset, ja annavad lubaduse solidaarsusreservi jaoks solidaarsusmeetmetes osalemise kohta kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3 ja kohustusliku õiglase osaga, mis on arvutatud artiklis 44k sätestatud jaotuskvoodi alusel.

3. Lõike 2 rakendamisel on osalevatel liikmesriikidel täielik voli valida artikli 44a lõike 2 punktides a, b ja c loetletud solidaarsusmeetmete liikide või nende kombinatsiooni vahel. Alternatiivseid solidaarsusmeetmeid lubavad liikmesriigid märgivad nende rahalise väärtuse objektiivsete kriteeriumide alusel. Kui artiklis 7c osutatud soovitusel ei ole alternatiivseid solidaarsusmeetmeid kindlaks määratud, võivad liikmesriigid neid siiski lubada. Kui toetatav liikmesriik neid meetmeid asjaomasel aastal ei taotle, arvestatakse need ümber rahalisteks toetusteks.
4. Pärast lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusakti vastuvõtmist kutsub komisjon vastavalt vajadusele kokku ELi tehnilise tasandi rändefoorumi.

Artikkel 44c

Teave selle kohta, et liikmesriik, keda komisjoni otsuses käsitatakse rändesurve all olevana, kavatseb solidaarsusreservi kasutada

1. Liikmesriik, keda artiklis 7a osutatud otsuses käsitatakse rändesurve all olevana, võib pärast artiklis 44b osutatud nõukogu rakendusakti vastuvõtmist teavitada komisjoni ja nõukogu oma kavatsusest kasutada solidaarsusreservi.
2. Asjaomane liikmesriik märgib selles teabes muu hulgas ära, mis liiki ja mis tasemega solidaarsusmeetmeid, nagu neid on käsitletud artiklis 44a, on olukorra lahendamiseks vaja, ning esitab märgitu toetuseks faktidele rajatud põhjendused; sealhulgas, kui see on asjakohane, märgib ta ära rändetoetusvahendite kasutamise.
3. Komisjon kutsub kümne päeva jooksul alates kõnealuse teabe saamisest kokku tehnilise tasandi rändefoorumi.

Artikkel 44d

Teavitamine sellest, et liikmesriigil, kes peab ennast rändesurve all olevaks, on vaja solidaarsusreservi kasutada

1. Liikmesriik, keda artiklis 7a osutatud otsuses ei käsitata rändesurve all olevana, kuid kes ise leiab, et on rändesurve all, võib teavitada komisjoni ja nõukogu, et teda on vaja pidada rändesurve all olevaks ning tal on vaja kasutada solidaarsusreservi.
2. Sellises teates esitatakse järgmine teave:
 - a) teavitavas liikmesriigis esineva rändesurve olemasolu ja ulatust käsitlevad põhjendused, mis on rajatud piisavatele faktidele;
 - b) mis liiki ja mis tasemega solidaarsusmeetmeid, nagu neid on käsitletud artiklis 44a, on olukorra lahendamiseks vaja, ning faktidele rajatud põhjendused selle toetuseks, sealhulgas, kui see on asjakohane, teave rändetoetusvahendite kasutamise kohta;
 - c) selle kirjeldus, kuidas väljapakutud solidaarsusreserv võimaldaks olukorda stabiliseerida;
 - d) kuidas asjaomane liikmesriik kavatseb tegeleda võimalike vastutuse, valmisoleku või vastupidavuse valdkonnas tuvastatud kitsaskohtadega.
3. Komisjon teostab kiiresti teate hindamise, võttes arvesse artiklites 7a ja 7b sätestatud teavet, seda, kas see liikmesriik on artiklis 7a osutatud komisjoni otsuse järgi rändesurve ohus, üldist olukorda liidus ja teavitava liikmesriigi väljendatud vajadusi, ning võtab selle liikmesriigi rändesurve all olevaks lugemist taotleva teate kohta vastu otsuse. Kui komisjon otsustab, et kõnealune liikmesriik on rändesurve all, saab viimasest toetatav liikmesriik, välja arvatud juhul, kui talle keeldutakse solidaarsusreservile juurdepääsu andmast vastavalt lõikele 5.

4. Komisjon edastab oma otsuse viivitamata nõukogule. Lisaks edastab ta selle teavitamise eesmärgil Euroopa Parlamendile.
5. Kui komisjoni otsuses tehakse kindlaks, et teavitav liikmesriik on rändesurve all, siis 15 päeva jooksul alates komisjoni otsuse edastamisest nõukogule kutsub komisjon kokku tehnilise tasandi rändefoorumi. Juhul kui 15 päeva jooksul alates komisjoni otsuse edastamisest on nõukogu otsustanud rakendusaktiga, et asjaomane liikmesriik ei saa solidaarsusreservi kasutada, kuna solidaarsusreservis ei ole selleks piisavalt vahendeid, või kui esineb muid objektiivseid põhjuseid, miks kõnealusele liikmesriigile ei peaks andma juurdepääsu solidaarsusreservile, jätab komisjon ELi tehnilise tasandi rändefoorumi kokku kutsumata.
6. Kui nõukogu leiab oma otsuses, et solidaarsusreservis ei ole piisavalt vahendeid, kohaldatakse artiklit 44g.

Kui komisjon otsustab lükata tagasi liikmesriigi taotluse käsitada teda rändesurve all olevana, võib teavitav liikmesriik esitada komisjonile ja nõukogule uue teate koos lisateabega, kui see on asjakohane.

Artikkel 44e

Solidaarsusmeetmete rakendamine

1. ELi tehnilise tasandi rändefoorumil teevad kõik liikmesriigid omavahel ja komisjoniga koostööd, et tagada asjaomase aasta solidaarsusreservi tulemuslik ja tõhus rakendamine tasakaalustatud viisil, võttes arvesse kindlakstehtud ja hinnatud vajadusi ning kättesaadavaid solidaarsusmeetmeid.
2. Komisjon jälgib rändeolukorra arengut ning koordineerib solidaarsusmeetmete rakendamist vajaduste ja kättesaadavate meetmete sobitamise teel, tagamaks, et kättesaadavad solidaarsusmeetmed jaotatakse toetatavate liikmesriikide vahel tasakaalustatud viisil.
3. Kindlaksmääratud solidaarsusmeetmete rakendamisel täidavad liikmesriigid oma asjaomaseks aastaks antud lubadused artiklis 44a osutatud solidaarsusmeetmetes osalemise kohta enne kõnealuse aasta lõppu, ilma et see piiraks artikli 44i lõike 5, artikli 44j lõike 3 ja artikli 57 lõike 9a kohaldamist. Osalevad liikmesriigid täidavad oma lubadused proportsionaalselt nende vastavaks aastaks antud kogulubadusega solidaarsusreservi jaoks solidaarsusmeetmetes osalemise kohta enne kõnealuse aasta lõppu. Liikmesriigid, kes on solidaarsusmeetmetes osalemisest artikli 44f või 44fa kohaselt täielikult vabastatud või kes on ise artikli 44c lõigetes 1 ja 3 osutatud toetatavad liikmesriigid, ei ole kohustatud enda asjaomaseks aastaks antud lubadust solidaarsusmeetmetes osalemise kohta täitma.

Osalevad liikmesriigid ei ole kohustatud täitma oma artikli 44a lõike 2 kohaselt antud lubadusi ega kohaldama artikli 44h kohaseid vastutuse rakendamise erandeid toetatava liikmesriigi suhtes, kui komisjon on artikli 7a lõikes 4 või artikli 44d lõikes 3 osutatud otsuses tuvastanud, et toetatavas liikmesriigis esineb käesoleva määruse III osas sätestatud normidega seoses süsteemseid puudusi, millel võivad olla tõsised tagajärjed käesoleva määruse toimimisele.

4. Iga-aastases tsüklis toimuva ELi tehnilise tasandi rändefoorumi esimese kohtumise käigus võivad liikmesriigid, kes osalevad solidaarsusmeetmetes ümberpaigutajana või keda ümberpaigutamisega toetatakse, väljendada olemasolevate ümberpaigutamise kandidaatide profiilide ja oma solidaarsusmeetmete rakendamise võimaliku kavandamise suhtes mõistlikke eelistusi, võttes arvesse kindlaks tehtud vajadusi. Liikmesriigid võivad seada esikohale saatjata tuvastatud alaealiste ja teiste haavatavate isikute ümberpaigutamise.

Artikkel 44f

Solidaarsusmeetmetes osalemisest täieliku või osalise vabastuse andmine liikmesriigile, kes on rändesurve all või peab ennast rändesurve all olevaks ja pole teatanud solidaarsusreservi kasutamise vajadusest

1. Liikmesriik, keda artiklis 7a osutatud otsuses käsitatakse rändesurve all olevana või kes ise leiab, et on rändesurve all, ja kes ei ole artikli 44c alusel solidaarsusreservi kasutanud või artikli 44d alusel solidaarsusreservi kasutamise vajadusest teatanud, võib igal ajal taotleda osalist või täielikku vabastust enda lubatud solidaarsusmeetmetes osalemisest, mis on sätestatud artikli 44b lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusaktis.

Asjaomane liikmesriik esitab oma taotluse komisjonile. Teavitamise eesmärgil esitab asjaomane liikmesriik oma taotluse ka nõukogule.

2. Taotluse esitav liikmesriik esitab oma taotluses muu hulgas järgmise teabe:
 - a) selle kirjeldus, kuidas täielik või osaline vabastus võib aidata olukorda stabiliseerida;
 - b) kas lubatud solidaarsusmeetme asemel oleks võimalik osaleda teist liiki solidaarsusmeetmes;
 - c) kuidas asjaomane liikmesriik tegeleb võimalike vastutuse, valmisoleku või vastupidavuse valdkonnas tuvastatud kitsaskohtadega.

3. Kui lõikes 1 osutatud taotluse esitab liikmesriik, keda artiklis 7a osutatud otsuses ei käsitata rändesurve all olevana, kuid kes ise leiab, et on rändesurve all, esitatakse taotluses lisaks lõikes 2 osutatud teabele ka taotluse esitavas liikmesriigis esineva rändesurve olemasolu ja ulatust käsitlevad põhjendused, mis on rajatud piisavatele faktidele. Sellise taotluse hindamisel võtab komisjon arvesse ka artiklites 7a ja 7b sätestatud teavet.
4. Komisjon teavitab nõukogu taotlusele hinnangu andmisest nelja nädala jooksul.
5. Pärast komisjonilt hinnangu saamist võtab nõukogu vastu rakendusakti, et määrata kindlaks, kas liikmesriigil lubatakse nõukogu rakendusaktist, millega luuakse solidaarsusreserv, kõrvale kalduda või mitte.

Artikkel 44fa

Solidaarsusmeetmetes osalemisest täieliku või osalise vabastuse andmine liikmesriigile, kes seisab silmitsi märkimisväärse rändeolukorraga või leiab, et seisab silmitsi märkimisväärse rändeolukorraga

1. Liikmesriik, keda artiklis 7a osutatud otsuses käsitatakse märkimisväärse rändeolukorraga silmitsi seisvana või kes ise leiab, et seisab silmitsi märkimisväärse rändeolukorraga, võib igal ajal taotleda osalist või täielikku vabastust enda lubatud solidaarsusmeetmetes osalemisest, mis on sätestatud artikli 44b lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusaktis.

Asjaomane liikmesriik esitab oma taotluse komisjonile. Teavitamise eesmärgil esitab asjaomane liikmesriik oma taotluse ka nõukogule.

2. Taotluse esitav liikmesriik, keda artiklis 7a osutatud otsuses käsitatakse märkimisväärse rändeolukorraga silmitsi seisvana, esitab taotluses muu hulgas järgmise teabe:
- a) selle kirjeldus, kuidas täielik või osaline vabastus võib aidata olukorda stabiliseerida;
 - b) kas lubatud solidaarsusmeetme asemel oleks võimalik osaleda teist liiki solidaarsusmeetmes;
 - c) kuidas asjaomane liikmesriik tegeleb võimalike vastutuse, valmisoleku või vastupidavuse valdkonnas tuvastatud kitsaskohtadega;
 - d) piisavatele faktidele rajatud põhjendused, milles käsitletakse seda varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändesüsteemi osa, mille suutlikkuse piir on kätte jõudnud, ja asjaolu, kuidas süsteemi konkreetse osa suutlikkuse piiri kättejõudmus mõjutab liikmesriigi suutlikkust oma lubadust täita.
3. Taotluse esitav liikmesriik, keda artiklis 7a osutatud otsuses ei käsitata märkimisväärse rändeolukorraga silmitsi seisvana, kuid kes ise leiab, et seisab silmitsi märkimisväärse rändeolukorraga, esitab taotluses lisaks lõikes 2 osutatud teabele ka taotluse esitavas liikmesriigis valitseva rändeolukorra märkimisväärsust käsitlevad põhjendused, mis on rajatud piisavatele faktidele. Sellise taotluse hindamisel võtab komisjon arvesse ka artiklites 7a ja 7b sätestatud teavet ning seda, kas see liikmesriik on artiklis 7a osutatud komisjoni otsuse järgi rändesurve ohus.

4. Komisjon teavitab nõukogu taotlusele hinnangu andmisest nelja nädala jooksul.
5. Pärast komisjonilt hinnangu saamist võtab nõukogu vastu rakendusakti, et määrata kindlaks, kas liikmesriigil lubatakse nõukogu rakendusaktist, millega luuakse solidaarsusreserv, kõrvale kalduda või mitte.

Artikkel 44g

ELi kõrgetasemelise rändefoorumi uuesti kokkukutsumine

1. Kui nõukogu asub liikmesriigi algatusel või komisjoni kutsel seisukohale, et solidaarsusreservi kantud osalus solidaarsusmeetmetes ei ole piisav, sealhulgas juhul, kui artiklite 44f ja 44fa alusel on antud märkimisväärseid vabastusi või kui üldine olukord nõuab täiendavat solidaarsusega toetamist, kutsub ta lihthälteenamusega kokku kõrgetasemelise ELi rändefoorumi, et taotleda liikmesriikidelt täiendavat solidaarsusmeetmetes osalemist.
2. Lubaduste andmine viiakse läbi artiklis 44b sätestatud menetluse kohaselt.

Artikkel 44h

Vastutuse rakendamise erandid

1. Kui artiklis 44b osutatud nõukogu rakendusaktis sätestatud ümberpaigutamise lubadusi solidaarsusreservi jaoks on antud [...]50 %[...] arvust, mis on esitatud artiklis 7c osutatud soovitusel, või sellest rohkem, võib toetatav liikmesriik paluda, et teised liikmesriigid võtaksid ümberpaigutamise asemel vastutuse selliste rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest, mille puhul toetatav liikmesriik on määratud vastutavaks, kusjuures vastav menetlus on sätestatud artiklis 58a.
2. Osalev liikmesriik võib väljendada toetatavatele liikmesriikidele oma valmisolekut võtta [...] ümberpaigutamise asemel vastutus selliste rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest, mille puhul toetatav liikmesriik on määratud vastutavaks: [...]
 - a) kui lõikes 1 sätestatud künnis on saavutatud või
 - b) kui osalev liikmesriik on artiklis 44b osutatud nõukogu rakendusaktis sätestatud solidaarsusreservi andnud ümberpaigutamise lubadusi oma kohustuslikust õiglasest osast 50 % või suuremas ulatuses.

Kui osalev liikmesriik on sellist valmisolekut väljendanud ja toetatav liikmesriik nõustub sellega, kohaldab toetatav liikmesriik artiklis 58a sätestatud menetlust.

3. [...] Kui pärast artikli 44g kohaselt kokku kutsutud kõrgetasemelise rändefoorumi kohtumist jääb artiklis 44b osutatud nõukogu rakendusaktis käsitletavate solidaarsusreservi jaoks antud ümberpaigutamislubaduste hulk:

- a) alla artikli 7c lõike 2 punktis a osutatud arvu või**
- b) alla [...]60 %[...] võrdlusarvust, mida kasutatakse iga liikmesriigi kohustusliku õiglase osa arvutamiseks ümberpaigutamises osalemise puhul solidaarsusreservi artikli 44b kohaselt loomise eesmärgil,**

võtavad osalevad liikmesriigid vastutuse kuni nii paljude selliste rahvusvahelise kaitse taotluste eest, mille puhul toetatav liikmesriik on määratud vastutavaks, kui vastab punktides a ja b osutatud kahest arvust suuremale.

Eelmist lõiku kohaldatakse ka juhul, kui asjaomasel aastal täidetavate lubaduste hulk jääb alla selle arvu, kumb on punktides a ja b osutatud kahest arvust suurem, tingituna artiklite 44f või 44fa kohaselt antud täielikest või osalistest vabastustest või seetõttu, et artikli 44c lõikes 1 ja artikli 44d lõikes 3 osutatud toetatavad liikmesriigid ei ole asjaomasel aastal kohustatud enda antud solidaarsusmeetmetes osalemise lubadusi täitma.

[...]

4. [...] Osalev liikmesriik, kes ei ole asjaomase aasta lõpuks täitnud enda antud lubadusi või nõustunud ümberpaigutamistega vastavalt artikli 57 lõikele 7 tema artikli 44b lõikes 2 osutatud ümberpaigutamislubadustega võrdsel määral, võtab toetatava liikmesriigi palvel vastutuse nii paljude selliste rahvusvahelise kaitse taotluste eest, mille puhul toetatav liikmesriik on määratud vastutavaks, kui on vaja, et täita artikli 44b lõike 2 kohaselt antud lubadus ümberpaigutamiste kohta, niipea kui võimalik pärast asjaomase aasta lõppu.

5. [...] Osalev liikmesriik määrab kindlaks konkreetseid taotlused, mille eest ta lõigete 2 ja 3 kohaselt vastutuse võtab, ja teavitab toetatavat liikmesriiki, kasutades selleks määruse (EÜ) nr 1560/2003 artikli 18 alusel loodud elektroonilist sidevõrku.

Osalevast liikmesriigist saab kindlaksmääratud taotluste eest vastutav liikmesriik ja ta märgib oma vastutuse ära vastavalt määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] artikli 11 lõikele 3.

Liikmesriigid ei ole kohustatud võtma esimese lõigu kohaselt suuremat vastutust, kui on kindlaks määratud nende artiklis 44k sätestatud jaotuskvoodi alusel arvutatud õiglase osaga.

6. [...] Käesolevat artiklit kohaldatakse üksnes juhul, kui:

- a) taotleja ei ole saatjata alaealine;**
- b) toetatav liikmesriik on rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest artiklites 19–23 sätestatud kriteeriumide alusel vastutavaks määratud;**
- c) artikli 29 lõikes 1 sätestatud üleandmistähtaeg ei ole veel möödunud;**
- d) taotleja ei ole osalevast liikmesriigist põgenenud;**
- e) isik ei ole rahvusvahelise kaitse saaja;**
- f) isik ei ole ümberasustatud või vastu võetud isik.**

7. [...] Osalev liikmesriik võib kohaldada käesolevat artiklit kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute suhtes, kelle taotlused on toetatavas liikmesriigis lõplikult tagasi lükatud. Kohaldatakse määruse XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] artikleid 42 ja 43.

Artikkel 44i
Otsesed rahalised toetused

1. Otsesed rahalised toetused on osalevate liikmesriikide poolt toetatavatele liikmesriikidele otse ülekantavad summad.
2. Liikmesriigid, kes osalevad solidaarsusreservis otsese rahalise toetusega, võtavad toetatava liikmesriigiga ühendust, et leppida kahepoolselt kokku summade ülekandmise kord.
3. Toetatavad liikmesriigid määravad kindlaks otsest rahalist toetust saavad projektid ja esitavad need komisjonile, kes peab selliste projektide loetelu. Komisjon teeb toetatavate liikmesriikidega tihedat koostööd, et tagada kõnealuste projektide vastavus artikli 44a lõike 2 punktis b sätestatud eesmärgile. Komisjon peab loetelu ja teeb selle kättesaadavaks, et hõlbustada otseste rahaliste toetuste ja projektide kokkusobitamist. Osalevad liikmesriigid teavitavad komisjoni projektidest, mida kavatsetakse rahastada, ja vastavatest otsestest rahalistest toetustest. Summad esitatakse eurodes.
4. Liikmesriigid tagavad komisjoniga konsulteerides, et otseste rahaliste toetustega ei rahastata projekte, mida samas riigis juba rahastatakse liidu eelarvest. Liikmesriigid tagavad, et otsesed rahalised toetused antakse lisaks muudest liidu vahenditest antavale rahalisele toetusele ja täiendavad neid.
5. Toetatavad ja osalevad liikmesriigid jätkavad otseste rahaliste toetuste menetlemist isegi pärast rakendamiseks ette nähtud aja või rakendusaktide kehtivuse lõppemist.

Artikkel 44j

Alternatiivsed solidaarsusmeetmed

1. Alternatiivsed solidaarsusmeetmed põhinevad toetatava liikmesriigi konkreetsetel palvel. Selliseid meetmeid käsitatakse finantssolidaarsusena ja nende konkreetse väärtuse määravad kindlaks realistlikul viisil asjaomased osalevad ja toetatavad liikmesriigid üheskoos.
2. Liikmesriigid pakuvad alternatiivseid solidaarsusmeetmeid selliselt, et need täiendavad ja ei dubleeri meetmeid, mida pakutakse toetatavates liikmesriikides varjupaiga- ja rändehalduse valdkonnas liidu ametite tegevuse või liidu rahaliste vahendite kaudu. Liikmesriigid pakuvad alternatiivseid solidaarsusmeetmeid lisaks neile, millega nad peavad panustama liidu ametite kaudu.
3. Toetatavad ja osalevad liikmesriigid jätkavad alternatiivsete solidaarsusmeetmete menetlemist isegi pärast rakendamiseks ette nähtud aja või rakendusaktide kehtivuse lõppemist.

Artikkel 44k

Jaotuskvoodid⁴¹

Artikli 44b lõikes 2 osutatud solidaarsusmeetmete osa, mille iga liikmesriik peab tagama, arvutatakse lisas esitatud valemi järgi, võttes iga liikmesriigi puhul aluseks järgmised kriteeriumid, mis põhinevad uusimatel kättesaadavatel Eurostati andmetel:

- a) rahvaarv (50 %-line kaal);
- b) kogu SKP (50 %-line kaal).

Artiklid 45–56 on välja jäetud

⁴¹ Artikkel 44k põhineb endisel artiklil 54.

II PEATÜKK

MENETLUSNÕUDED

Artikkel 57

Ümberpaigutamisele eelnev menetlus

1. Käesolevas artiklis sätestatud menetlust kohaldatakse **artikli 44a lõike 2 punktis a** [...] osutatud isikute suhtes.
2. Enne käesolevas artiklis sätestatud menetluse kohaldamist tagab toetatav liikmesriik, et ei ole põhjendatud alust arvata, et asjaomane isik kujutab ohtu **liikmesriikide julgeolekule** [...]. Kui **enne käesolevas artiklis sätestatud menetlust või selle ajal** on olemas põhjendatud alus arvata, et asjaomane isik kujutab **endast julgeolekuohtu** [...], sealhulgas juhul, kui **julgeolekuoht on tehtud kindlaks määruse (EL) XXX/XXX [taustauuringute määrus] artikli 11 kohaselt**, siis toetatav liikmesriik ei kohalda käesolevas artiklis sätestatud menetlust **või lõpetab selle viivitamata. Toetatav liikmesriik jätab asjaomase isiku tulevikus mis tahes liikmesriiki ümber paigutatavate või mis tahes teisele liikmesriigile üle antavate isikute hulgast välja** [...]. Kui asjaomane isik on rahvusvahelise kaitse taotleja, on toetatav liikmesriik artikli 8 lõikele 4 vastavalt vastutav liikmesriik.
- 2a. Kui ümberpaigutamine on kohaldatav, teavitab toetatav liikmesriik lõikes 1 osutatud isikuid käesolevas artiklis ja artiklis 58 sätestatud menetlusest, ning kui see on asjakohane, artikli 9 lõigetes 3, 4 ja 5 sätestatud kohustustest ja nende artiklis 10 sätestatud täitmata jätmise tagajärgedest.

3. Kui ümberpaigutamine on kohaldatav, teeb toetatav liikmesriik **või toetatava liikmesriigi taotlusel varjupaigaamet** kindlaks isikud, kelle saaks ümber paigutada. Kui asjaomane isik on rahvusvahelise kaitse taotleja või saaja, võtab kõnealune liikmesriik vajaduse korral arvesse oluliste, **näiteks perekondlikel või kultuurilistel asjaoludel põhinevate** sidemete olemasolu asjaomase isiku ja ümberpaigutamise sihtliikmesriigi vahel. Kui ümberpaigutatav tuvastatud isik on rahvusvahelise kaitse saaja, paigutatakse asjaomane isik ümber alles pärast seda, kui kõnealune isik on ümberpaigutamisega kirjalikult nõustunud. [...] **Asjaomasel isikul ei ole õigust taotleda käesoleva artikli alusel ümberpaigutamist konkreetse liikmesriiki.**

[...]

Esimest lõiku ei kohaldata selliste taotlejate suhtes, kelle puhul saab toetatava liikmesriigi määrata vastutavaks liikmesriigiks artiklites 15–20 ja artiklis 24, kuid mitte artikli 15 lõikes 5 sätestatud kriteeriumide kohaselt. Kõnealustel taotlejatel ei ole õigust ümberpaigutamisele.

Liikmesriigid tagavad, et sama pere liikmed paigutatakse ümber sama liikmesriigi territooriumile.

4. [...]
5. **Lõigetes 2 ja 3 osutatud juhtudel edastab toetatav liikmesriik ümberpaigutamise sihtliikmesriigile võimalikult kiiresti kogu asjakohase teabe ja dokumendid osutatud isiku kohta, kasutades selleks tüüpvormi, mis võimaldab ümberpaigutamise sihtliikmesriigi ametiasutustel kontrollida, kas on alust arvata, et asjaomane isik kujutab ohtu liikmesriikide julgeolekule. [...]**

6. Ümberpaigutamise sihtliikmesriik vaatab toetatava liikmesriigi poolt lõike 5 kohaselt edastatud teabe läbi ning kontrollib, et puuduks põhjendatud alus arvata, et asjaomane isik kujutab ohtu [...] **liikmesriikide julgeolekule. Ümberpaigutamise sihtliikmesriik võib otsustada kontrollida seda teavet asjaomase isikuga peetava vestluse käigus. Isikliku vestluse toimumise suhtes kohaldatakse lõikes 7 sätestatud tähtaegu.**
7. Kui ei ole põhjendatud alust arvata, et asjaomane isik kujutab ohtu [...] **liikmesriikide julgeolekule**, kinnitab ümberpaigutamise sihtliikmesriik ühe nädala jooksul **pärast toetatavalt liikmesriigilt asjakohase teabe saamist**, et paigutab asjaomase isiku ümber.

Kui kontrollimiste käigus leiab kinnitust, et on olemas põhjendatud alus arvata, et asjaomane isik kujutab ohtu **liikmesriikide julgeolekule [...]**, teavitab ümberpaigutamise sihtliikmesriik **toetatavat liikmesriiki** hiljemalt ühe nädala jooksul **pärast temalt asjakohase teabe saamist [...]** vastavast andmebaasist pärineva hoiatusteate olemusest ja selle aluseks olevatest elementidest. Sellisel juhul asjaomast isikut ümber ei paigutata [...].

Erandjuhtudel, kui on võimalik tõendada, et teabe läbivaatamine on eriti keeruline või et sellel perioodil on vaja kontrollida suurt hulka juhtumeid, võib ümberpaigutamise sihtliikmesriik vastata esimeses ja teises lõigus nimetatud ühenädalasest tähtajast hiljem, kuid igal juhul kahe nädala jooksul. Sellises olukorras teatab ümberpaigutamise sihtliikmesriik toetatavale liikmesriigile algse ühenädalase tähtaja jooksul, et ta otsustas vastamise edasi lükata.

Kui ei vastata esimeses ja teises lõigus nimetatud ühenädalase ning käesoleva lõike kolmandas lõigus nimetatud kahenädalase tähtaja jooksul, loetakse teabe kättesaamine kinnitatuks ja sellega kaasneb kohustus isik ümber paigutada, sealhulgas kohustus võtta vajalikud meetmed tema saabumiseks.

8. Toetatav liikmesriik teeb üleandmisotsuse hiljemalt ühe nädala jooksul alates ümberpaigutamise sihtliikmesriigilt kinnituse saamisest. Ta teavitab asjaomast isikut viivitamata kirjalikult otsusest anda ta kõnealusele liikmesriigile üle **ja asjakohasel juhul sellest, et ei vaata tema rahvusvahelise kaitse taotlust läbi.**
9. Asjaomase isiku üleandmine toetatavalt liikmesriigilt ümberpaigutamise sihtliikmesriigile toimub pärast asjaomaste liikmesriikide omavahelist nõupidamist ja kooskõlas toetatava liikmesriigi õigusega esimesel võimalusel ning hiljemalt nelja nädala jooksul alates sellest, kui ümberpaigutamise sihtliikmesriik ümberpaigutamise kinnitas või tehti lõplik otsus üleandmisotsuse vaidlustamise või uuesti läbi vaatamise suhtes, millel on artikli 33 lõike 3 alusel peatav mõju.
- 9a. **Toetatavad ja osalevad liikmesriigid jätkavad ümberpaigutamise menetlemist isegi pärast rakendamiseks ette nähtud aja või rakendusaktide kehtivuse lõppemist.**
10. Artikli 32 lõikeid 3, 4 ja 5, artikleid 33 ja 34, artikli 35 lõikeid 1 ja 3, artikli 36 lõikeid 2 ja 3 ning artikleid 37 ja 39 kohaldatakse ümberpaigutamismenetluse [...] suhtes *mutatis mutandis*.

Toetatav liikmesriik, kes viib läbi rahvusvahelise kaitse saaja üleandmist, edastab ümberpaigutamise sihtliikmesriigile kogu artikli 40 lõikes 2 osutatud teabe, samuti teabe selle kohta, mis on kaitse saaja taotluse alused, ning kaitse saajat puudutavate otsuste alused.

11. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu ühetaolised tingimused ümberpaigutamise eesmärgil esitatavate andmete ja dokumentide koostamiseks ja esitamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 67 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 58

Ümberpaigutamisele järgnev menetlus

1. Ümberpaigutamise sihtliikmesriik teatab toetatavale liikmesriigile asjaomase isiku turvalisest kohalejõudmisest või sellest, et isik ei ole ettenähtud tähtaja jooksul kohale ilmunud.
2. Kui ümberpaigutamise sihtliikmesriik on ümber paigutanud taotleja, kelle eest vastutavat liikmesriiki ei ole veel kindlaks määratud, kohaldab see liikmesriik III osas sätestatud korda, välja arvatud artikli 8 lõiget 2, artikli 9 lõikeid 1 ja 2, artikli 15 lõiget 5 ning artikli 21 lõikeid 1 ja 2.

Kui esimese lõigu kohaselt ei saa vastutavat liikmesriiki kindlaks määrata, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest ümberpaigutamise sihtliikmesriik.

Ümberpaigutamise sihtliikmesriik märgib oma vastutuse Eurodac-süsteemis määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] artikli 11 lõike 1 kohaselt.

3. Kui ümberpaigutamise sihtliikmesriik on ümber paigutanud taotleja, kelle eest toetatav liikmesriik oli varem määratud vastutavaks muude kui artikli 57 lõike 3 **teises** [...] lõigus osutatud kriteeriumide alusel, antakse vastutus rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest üle ümberpaigutamise sihtliikmesriigile.

Vastutus asjaomase isiku täiendavate väidete või korduva taotluse läbivaatamise eest kooskõlas määruse (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] artiklitega 42 ja 43 antakse samuti üle ümberpaigutamise sihtliikmesriigile.

Ümberpaigutamise sihtliikmesriik märgib oma vastutuse Eurodac-süsteemis määruse (EL) XXX/XXX [Eurodaci määrus] artikli 11 lõike 3 kohaselt.

4. Kui ümberpaigutamise sihtliikmesriik on rahvusvahelise kaitse saaja ümber paigutanud, annab ümberpaigutamise sihtliikmesriik toetatava liikmesriigi antud staatust järgides rahvusvahelise kaitse staatuse automaatselt.
5. Kui ümberpaigutamise sihtliikmesriik on paigutanud ümber tema territooriumil ebaseaduslikult viibiva kolmanda riigi kodaniku, kohaldatakse direktiivi 2008/115/EÜ.
6. **Kui kolmanda riigi kodanik esitab rahvusvahelise kaitse taotluse esimest korda pärast tema ümberpaigutamise sihtliikmesriigile üle andmist, kohaldab liikmesriik, kus taotlus registreeriti, III osas sätestatud menetlusi, välja arvatud artikli 8 lõige 2, artikli 9 lõiked 1 ja 2, artikli 15 lõige 5 ning artikli 21 lõiked 1 ja 2.**

Kui esimese löigu kohaselt ei saa vastutavat liikmesriiki kindlaks määrata, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest ümberpaigutamise sihtliikmesriik.

Liikmesriik, kes on viinud läbi vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetluse, märgib vastutava liikmesriigi Eurodac-süsteemis määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] artikli 11 lõike 1 kohaselt.

Artikkel 58a

Artikli 44h lõigete 1 ja 2 kohaste vastutuse rakendamise erandite menetlus

1. Kui toetatav liikmesriik võib vastavalt artikli 44h lõigetele 1 ja 2 paluda, et teine liikmesriik võtaks vastutuse teatava arvu rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest, edastab ta oma palve vastavale osalevale liikmesriigile ja märgib selles muu hulgas ära, kui mitme ümberpaigutamise asemel ta soovib, et võetaks vastutus rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest.
2. Osalev liikmesriik teeb palve kohta otsuse 30 päeva jooksul alates taotluse saamisest.

Osalev liikmesriik võib otsustada võtta vastutuse väiksema arvu rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest, kui toetatav liikmesriik on palunud.

3. Liikmesriik, kes on lõike 2 kohase palvega nõustunud, määrab kindlaks konkreetsed rahvusvahelise kaitse taotlused, mille eest ta vastutuse võtab, ning märgib oma vastutuse ära vastavalt määruse (EL) XXX/XXX [*Eurodaci määrus*] artikli 11 lõikele 3.

Artikkel 59

Muud kohustused

Toetatavad ja osalevad liikmesriigid hoiavad komisjoni kursis [...] solidaarsusmeetmete rakendamisega, sealhulgas kolmanda riigiga tehtava koostöö meetmetega.

Artikkel 60

[...]

III PEATÜKK

LIIDU RAHALINE TOETUS

Artikkel 61

Rahaline toetus

IV osa I ja II peatüki kohase ümberpaigutamise järel antavat rahalist toetust antakse kooskõlas määruse (EL) 2021/1147 [...] artikliga 20 [...] ⁴².

⁴² Kui uue varjupaiga- ja rändehalduse määruse suhtes jõutakse kokkuleppele, võidakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondis kavandada muudatusi, et kajastada vastavaid rahastamisvajadusi.

V OSA

ÜLDSÄTTED

Artikkel 62

Andmete turvalisus ja andmekaitse

- 1. Käesolev määrus ei piira isikuandmete kaitset käsitlevate liidu õigusaktide, eelkõige määruste (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 [ning direktiivi (EL) 2016/680] kohaldamist.**
1. Liikmesriigid rakendavad asjakohased tehnilised ja korralduslikud meetmed, et tagada käesoleva määruse alusel töödeldavate isikuandmete turvalisus ning eelkõige selleks, et hoida ära ebaseaduslik või lubamatu juurdepääs töödeldud isikuandmetele või nende andmete avalikustamine, muutmine või kaotsimine.
 2. Iga liikmesriigi pädev järelevalveasutus jälgib või pädevad järelevalveasutused jälgivad **sõltumatult kooskõlas riigisisese õigusega**, et asjaomase liikmesriigi artiklis 41 osutatud asutused töötlevad isikuandmeid seaduslikult.
 3. Euroopa Liidu Varjupaigaamet töötleb isikuandmeid määruse (EL) **2021/2303** [...] kohaselt, eelkõige seoses Euroopa Andmekaitseinspektori **tehtava** [...] järelevalvega.

Artikkel 63

Konfidentsiaalsus

Liikmesriigid tagavad, et artiklis 41 osutatud asutused on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima riigisisese õiguses ettenähtud konfidentsiaalsuse norme.

Artikkel 64

Karistused

Liikmesriigid sätestavad kooskõlas riigisisese õigusega normid, mis käsitlevad karistusi, sealhulgas haldus- või kriminaalkaristusi, mida kohaldatakse käesoleva määruse rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende rakendamine. Ettenähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 65

Tähtaegade arvutamine

Kõiki käesolevas määruises ette nähtud tähtaegu arvutatakse järgmiselt:

- a) kui päevades, nädalates või kuudes väljendatud tähtaega arvutatakse sündmuse toimumise või toimingu tegemise ajast, ei arvestata selle tähtaja sisse päeva, mil see sündmus toimub või toiming tehakse;
- b) nädalates või kuudes väljendatav tähtaeg lõpeb tähtaja viimase nädala või kuu sellel päeval, mis kannab sama nimetust või kuupäeva kui päev, mil toimus sündmus või tehti toiming, millest alates tähtaega arvutatakse. Kui kuudes väljendatud tähtaja puhul ei ole tähtaja viimases kuus seda päeva, millal tähtaeg peaks lõppema, lõpeb tähtaeg kõnealuse kuu viimasel päeval;
- c) laupäevad, pühapäevad ja kõikide asjaomaste liikmesriikide riigipühad loetakse tähtaegade sisse.

Artikkel 66
Territoriaalne kohaldamisala

Prantsuse Vabariigi puhul kohaldatakse käesolevat määrust üksnes tema Euroopas paikneva territooriumi suhtes.

Artikkel 67
Komitee

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

3. [...]

Artikkel 68
Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 15 lõikes 6 ja artikli 24 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 15 lõikes 6 ja artikli 24 lõikes 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 15 lõike 6 ja artikli 24 lõike 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole **nelja** [...] kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 69
Järelevalve ja hindamine

Hiljemalt [18 kuud pärast jõustumist] ja edaspidi kord aastas vaatab komisjon läbi käesoleva määruse IV osas [...] sätestatud meetmete toimimise.

[Kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist esitab komisjon aruande määruses sätestatud meetmete rakendamise kohta.]

Komisjon vaatab korrapäraselt ja vähemalt iga kolme aasta järel läbi käesoleva määruse artikli 7c lõike 2 punktides a ja b sätestatud arvude asjakohasuse ning käesoleva määruse III osa üldise toimimise, sealhulgas selle, kas pereliikmete määratlust tuleks muuta [...], ning kõnealuses osas sätestatud tähtaegade pikkuse, võttes arvesse üldist rändeolukorda.

Komisjon hindab käesolevat määrust mitte varem kui [viis] aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva ja seejärel iga viie aasta järel. Komisjon esitab aruande peamiste järelduste kohta Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.

Liikmesriigid esitavad komisjonile kõik selle aruande koostamiseks vajalikud andmed hiljemalt kuus kuud enne [viieaastase] tähtaja lõppu.

Artikkel 70
Statistika

Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 862/2007⁴³ artikli 4 lõikega 4 esitavad liikmesriigid komisjonile (Eurostat) statistika käesoleva määruse ja määruse (EÜ) nr 1560/2003 kohaldamise kohta.

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat (ELT L 199, 31.7.2007, lk 23).

VI OSA

MUUDE LIIDU ÕIGUSAKTIDE MUUTMINE

Artikkel 71⁴⁴

[...]

Artikkel 72⁴⁵

[Määruse (EL) XXX/XXX [Varjupaiga- ja Rändefond] muutmine

Määrust (EL) XXX/XXX [Varjupaiga- ja Rändefond] muudetakse järgmiselt.

1. Artikkel 16 asendatakse järgmisega:

- „1. Lisaks artikli 11 lõike 1 punkti a kohaselt arvutatud eraldisele saavad liikmesriigid 10 000 eurot iga isiku kohta, kes on vastu võetud ümberasustamise või humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise teel.
2. Kui see on asjakohane, võib liikmesriikidel olla õigus 10 000 euro suurusele lisasummale lõikes 1 osutatud isikute pereliikme kohta, kui isikud võetakse vastu perekonna ühtsuse tagamiseks.
3. Lõikes 1 osutatud summa antakse kuludega sidumata maksena kooskõlas finantsmääruse artikliga [125].

⁴⁴ Käsitletakse pikaajaliste elanike direktiivi uuestisõnastamise raames.

⁴⁵ Kui uue varjupaiga- ja rändehalduse määruse suhtes jõutakse kokkuleppele, võidakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondis kavandada muudatusi, et kajastada vastavaid rahastamisvajadusi.

4. Lõikes 1 osutatud lisasumma eraldatakse liikmesriigi programmile. Seda summat ei tohi kasutada programmi muude meetmete jaoks, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, ja komisjon peab olema selle kasutamise programmi muutmise kaudu heaks kiitnud. Lõikes 1 osutatud summa võib lisada komisjonile esitatavas maksetaotluses sisalduvale summale, tingimusel et isik, keda silmas pidades summa eraldatakse, asustati ümber või võeti vastu.
5. Liikmesriigid säilitavad andmed, mis on vajalikud ümberasustatud või vastu võetud isikute ning nende ümberasustamise või vastuvõtmise kuupäeva nõuetekohaseks kindlakstegemiseks, kusjuures andmete säilitamise tähtaegadele kohaldatavad sätted on ülimuslikud.
6. Kehtiva inflatsioonimäära ja ümberasustamise valdkonnas toimunud asjakohaste muutuste arvessevõtmiseks ning kasutatavate vahendite piires on komisjonil õigus võtta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et vajaduse korral kohandada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summat, võtmaks eelkõige arvesse kehtivat inflatsioonimäära, ümberasustamise valdkonnas toimunud asjakohaseid muutusi ning tegureid, mille abil saab optimeerida asjaomaste summadega loodud rahalise stiimuli kasutamist.“

2. Artikkel 17 asendatakse järgmisega:

“1. Liikmesriik saab toetust:

- a) [10 000] eurot iga sellise taotleja kohta, kelle eest kõnealune liikmesriik muutub vastutavaks määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaiga- ja rändehalduse määrus*] artiklite 48, 53 ja 56 kohase ümberpaigutamise tulemusel;
 - b) [10 000] eurot iga sellise rahvusvahelise kaitse saaja kohta, kes on ümber paigutatud kooskõlas määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaiga- ja rändehalduse määrus*] artiklitega 53 ja 56;
 - c) [10 000] eurot iga sellise ebaseaduslikult riigis viibiva kolmanda riigi kodaniku kohta, kes on ümber paigutatud kooskõlas artikliga 53, kui määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaiga- ja rändehalduse määrus*] artikli 55 lõikes 2 ja artiklis 56 osutatud tähtaeg on möödunud.
 - d) Punktide a, b ja c kohast toetust suurendatakse [12 000] euroniga iga sellise saatjata alaealise kohta, kes on ümber paigutatud kooskõlas määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaiga- ja rändehalduse määrus*] artiklitega 48, 53 ja 56.
2. Üleandev liikmesriik saab 500 euro suuruse toetuse iga ümberpaigutatava isiku, taotleja või kaitse saaja kohta, et katta lõike 1 kohase üleandmise kulud.
3. Liikmesriiki toetatakse 500 euroga, et katta artikli 26 lõike 1 punktides a, b, [...] või d osutatud isiku määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaiga- ja rändehalduse määrus*] artikli 35 kohase üleandmise kulud.

4. Liikmesriik saab lõigetes 1–3 osutatud summad iga isiku eest, tingimusel et isik, kelle jaoks toetus eraldatakse, on ümber paigutatud.
5. Käesolevas artiklis osutatud summad antakse kuludega sidumata maksena kooskõlas finantsmääruse artikliga [125].
6. Liikmesriigid säilitavad andmed, mis on vajalikud üleantud isikute ja nende üleandmise kuupäeva nõuetekohaseks kindlakstegemiseks, kusjuures säilitamise tähtaegadele kohaldatavad sätted on ülimuslikud.
7. Kasutatavate vahendite piires on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et vajaduse korral kohandada käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud summasid, võtmaks eelkõige arvesse kehtivat inflatsioonimäära, rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate ühest liikmesriigist teise üleandmise valdkonnas toimunud asjakohaseid muutusi ning tegureid, mille abil saab optimeerida asjaomaste summadega loodud rahalise stiimuli kasutamist.“]

VII OSA

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 73

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EÜ) nr 604/2013 tunnistatakse kehtetuks **alates [artikli 75 teises lõigus osutatud kuupäev]**.

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

Määrus 1560/2003 jääb jõusse, kui ja kuni seda ei muudeta käesoleva määruse kohaselt vastu võetud rakendusaktidega.

Artikkel 74

Üleminekumeetmed

1. Kui taotlus on registreeritud pärast **[artikli 75 teises lõigus osutatud kuupäev]** [...], võetakse arvesse asjaolusid, millest tõenäoliselt tuleneb liikmesriigile käesoleva määruse kohane vastutus, isegi kui need on ilmnunud enne seda kuupäeva.
2. Enne lõikes 1 sätestatud kuupäeva registreeritud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik määratakse kindlaks määruses (EL) nr 604/2013 sätestatud kriteeriumide kohaselt.
3. Kolm kuud pärast käesoleva määruse jõustumist esitab komisjon tihedas koostöös asjaomaste liidu ametite ja liikmesriikidega ühise rakenduskava, millega tagatakse, et liikmesriigid on käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks piisavalt ette valmistatud seda rakendama, hinnates sellealaseid puudujääke ja vajalikke operatiivmeetmeid.

Selle ühise rakenduskava alusel kehtestav iga liikmesriik komisjoni ja asjaomaste liidu ametite toetusel kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist riikliku rakenduskava, milles määratakse kindlaks meetmed ja nende rakendamise ajakava. Iga liikmesriik viib oma kava ellu käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks.

Käesoleva artikli rakendamiseks võivad liikmesriigid kasutada asjaomaste liidu ametite toetust ning liidu fondid võivad anda liikmesriikidele rahalist toetust kooskõlas neid ameteid ja fonde reguleerivate õigusaktidega.

Komisjon jälgib riiklike kavade elluviimist hoolikalt.

Artikkel 75

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates [jõustumisele järgneva **kahekümne viienda** [...] kuu esimene päev] [...].
[...]⁴⁶

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

⁴⁶ Tuleb kaaluda, kuidas sünkroniseerida iga-aastase tsükliga. Määruse solidaarsuse ja vastutusega seotud aspekte tuleks kohaldada alates samast kuupäevast.

Määruse artikli 44k kohase jaotuskvoodi valem

$$\text{Rahvaarvu mõju}_{\text{liikmesriik}} = \frac{\text{Population}_{\text{MS}}}{\text{Population}_{\text{EU25}}}^{47}$$

$$\text{SKP mõju}_{\text{liikmesriik}} = \frac{\text{GDP}_{\text{MS}}}{\text{GDP}_{\text{EU25}}}^{48}$$

$$\text{Osaliikmesriik} = 50 \% \text{ Rahvaarvu mõju}_{\text{liikmesriik}} + 50 \% \text{ SKP mõju}_{\text{liikmesriik}}$$

⁴⁷ Kahe liikmesriigi puhul oleneb osalemine asjaomastes protokollides ja muudes instrumentides sätestatud õiguste kasutamisest.

⁴⁸ Kahe liikmesriigi puhul oleneb osalemine asjaomastes protokollides ja muudes instrumentides sätestatud õiguste kasutamisest.